

HE 138/2018 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 18/2018 vp) täydentämisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan täydennettäväksi hallituksen esitystä laiksi pelastuslain muuttamiseksi ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi.

Pelastuslain ja eräiden muiden lakien muuttamista koskevia pykäläehdotuksia muutettaisiin poistamalla niistä maakuntauudistukseen liittyvät viittaukset siten, että nykyinen oikeustila säilyisi tältä osin.

Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 JOHDANTO.....	4
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	5
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	5
4 ASIAN VALMISTELU.....	5
5 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	5
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	6
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	6
1.1 Laki pelastuslain muuttamisesta.....	6
1 luku Yleiset säännökset	6
3 luku Toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuudet	8
1.2 Laki Pelastusopistosta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta.....	19
1.3 Laki palosuojelurahastolain muuttamisesta.....	20
1.4 Laki pelastustoimen laitteista annetun lain 13 ja 17 §:n muuttamisesta.....	20
1.5 Laki tieliikennelain 49 §:n muuttamisesta.....	20
1.6 Laki ajoneuvolain 20 §:n muuttamisesta.....	20
1.7 Laki matkustaja-aluksen henkilöluetteloista annetun lain 12 §:n muuttamisesta.....	20
1.8 Laki meripelastuslain 4 §:n muuttamisesta.....	20
1.9 Laki merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	20
1.10 Laki pelastuslain väliaikaisesta muuttamisesta.....	20
1.11 Laki öljyvahinkojen torjuntalain kumoamisesta.....	21
2 VOIMAANTULO.....	21
LAKIEHDOTUKSET.....	22
1. Laki pelastuslain muuttamisesta.....	22
2. Laki Pelastusopistosta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta.....	41
3. Laki palosuojelurahastolain muuttamisesta.....	42
4. Laki pelastustoimen laitteista annetun lain 13 ja 17 §:n muuttamisesta.....	44
5. Laki tieliikennelain 49 §:n muuttamisesta.....	45
6. Laki ajoneuvolain 20 §:n muuttamisesta.....	46
7. Laki matkustaja-aluksen henkilöluetteloista annetun lain 12 §:n muuttamisesta.....	47
8. Laki meripelastuslain 4 §:n muuttamisesta.....	48
9. Laki merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	50
10. Laki pelastuslain väliaikaisesta muuttamisesta.....	51
11. Laki öljyvahinkojen torjuntalain kumoamisesta.....	52
LIITE.....	53
RINNAKKAISTEKSTIT.....	53
1 Laki pelastuslain muuttamisesta.....	53
2. Laki Pelastusopistosta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta.....	102
3. Laki palosuojelurahastolain muuttamisesta.....	104
4. Laki pelastustoimen laitteista annetun lain 13 ja 17 §:n muuttamisesta.....	107
5. Laki tieliikennelain 49 §:n muuttamisesta.....	108
6. Laki ajoneuvolain 20 §:n muuttamisesta.....	109
7. Laki matkustaja-aluksen henkilöluetteloista annetun lain 12 §:n muuttamisesta.....	110
8. Lakimeripelastuslain 4 §:n muuttamisesta.....	111

HE 138/2018 vp

9. Laki merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	113
10. Laki pelastuslain väliaikaisesta muuttamisesta.....	115
11. Laki öljyvahinkojen torjuntalain kumoamisesta.....	116

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi (HE 18/2018 vp), jäljempänä *alkuperäinen esitys*, on ehdotettu muutettaviksi pelastuslakia, Pelastusopistosta annettua lakia, palosuojelurahastolakia ja eräitä muita lakeja. Pääosa muutoksista johtuu maakuntien perustamista sekä maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa ja valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevasta lainsäädännöstä. Maakuntauudistuksen aikataulusta johtuen esitykseen sisältyvät lait on ehdotettu voimaan vuoden 2020 alusta. Kyseessä on maakuntalain (HE 15/2017 vp) täytäntöönpanoon liittyvä erillinen esitys.

Alkuperäisen esityksen mukaan pelastuslakiin tehtäisiin lisäksi tarkistuksia, jotka koskevat öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaa, pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja kansainvälisen avun vastaanottamista, paloilmoittimien aiheuttamista erheellisistä ilmoituksista perittäviä maksuja, pelastustoimen sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutusta sekä väestönsuojien rakentamista. Väestönsuojeluun liittyvien säännösten systematiikkaa selkeytettäisiin. Pelastusopistosta annettuun lakiin tehtäisiin eräitä Pelastusopiston tehtäviin liittyviä tarkennuksia ja palosuojelurahastolakiin eräitä palosuojelurahaston ohjaukseen ja valvontaan liittyviä tarkennuksia.

Pelastuslakiin ehdotetut öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaa, pelastustoimen sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutusvaatimuksia sekä väestönsuojelua ja väestönsuojien rakentamista koskevien säännösten on alkuperäisen esityksen mukaan tarkoitus tulla voimaan jo 1 päivänä tammikuuta 2019. Myös meripelastuslain, merenkulun ympäristönsuojelulain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamista koskevat lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019. Näillä esityksillä ja niiden aikataululla ei ole liityntää maakuntauudistukseen.

Alkuperäisen esitykseen sisältyvistä maakuntauudistukseen liittyvistä säännöksistä johtuen alkuperäinen esitys on ollut tarkoitus hyväksyä sen jälkeen kun maakuntien perustamista sekä maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa ja valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskeva lainsäädäntö on hyväksytty.

Pääministeri Juha Sipilä antoi 27 päivänä kesäkuuta eduskunnassa pääministerin ilmoituksen maakunta- sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen voimaantulon siirtymisestä niin, että maakuntien aloittamisen ajankohtaa siirretään vuoden 2021 alkuun. Tämän hetkisen arvion mukaan maakuntien perustamista sekä maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa ja valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön hyväksyminen ajoittuu vuoden 2018 loppupuolelle. Alkuperäisen esityksen hyväksyminen voisi näin ollen toteutua vasta hyvin lähellä sen edellä mainittujen säännösten suunniteltua voimaantuloa.

Tässä täydentävässä esityksessä ehdotetaan lakiehdotuksista poistettavaksi alkuperäiseen esitykseen sisältyvät maakuntauudistusta koskevat kirjaukset. Tarkoituksena on, että viimeistään keväällä 2019 annetaan erillinen hallituksen esitys, jossa huomioidaan maakuntauudistuksen tarpeet.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on, että pelastuslakiin ehdotetut öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaa, pelastustoimen sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutusvaatimuksia sekä väestönsuojelua ja väestönsuojien rakentamista koskevat säännökset voitaisiin hyväksyä riippumatta maakuntien perustamista sekä maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa ja valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön hyväksymisestä niin, että ehdotetut muutokset voisivat tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019. Tavoitteena on, että lakiehdotukset voitaisiin hyväksyä ja vahvistaa mahdollisimman pian.

Tämän johdosta alkuperäisestä esityksestä ehdotetaan poistettavaksi viittaukset maakuntauudistukseen.

3 Esityksen vaikutukset

Ehdotettu täydennys mahdollistaisi pelastuslakiin ehdotettujen öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaa, pelastustoimen sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutusvaatimuksia sekä väestönsuojelua ja väestönsuojien rakentamista koskevien säännösten hyväksymisen riippumatta maakuntien perustamista sekä maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa ja valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön hyväksymisestä.

4 Asian valmistelu

Alkuperäisestä esityksestä on pyydetty lausunnot ja esitys on ollut lainsäädännön arviointineuvoston käsiteltävänä. Tällä esityksellä ei muuteta asiallisesti alkuperäiseen esitykseen sisältyviä säännöksiä. Edellä sanotusta sekä asian kiireellisyydestä johtuen tästä esityksestä ei ole erikseen pyydetty lausuntoja eikä kuultu.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy eduskunnalle 2 päivänä maaliskuuta 2017 annettuun hallituksen esitykseen maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaiksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 15/2017 vp). Maakunnille siirtyisi maakuntalakiluonnoksen 6 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan muun muassa pelastustoimi.

Täydentävässä esityksessä on otettu huomioon liikenne- ja viestintäministeriön antamat hallituksen esitykset HE 61/2018 vp ja HE 104/2018 vp, joilla uudistetaan liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastorakennetta ja näiden virastojen keskinäistä toimivaltaa.

Esitys on perustuslain 71 §:ssä tarkoitettu täydentävä esitys ja se tulee käsitellä yhdessä alkuperäisen esityksen kanssa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki pelastuslain muuttamisesta

1 luku Yleiset säännökset

2 a §. Määritelmät. Lakiin esitetään lisättäväksi uusi 2 a pykälä, jonka 1 momenttiin otettaisiin keskeiset pelastustoimeen liittyvät määritelmät ja 2 momenttiin keskeiset öljyvahinkoihin liittyvät määritelmät.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan pelastustoimella tarkoitetaan tehtävää alaa, joka koostuu tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisystä sekä pelastustoiminnasta.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan pelastustoiminnalla tarkoitetaan kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuesssa sekä rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia. Pelastuslakia sovellettaisiin nykytilasta poiketen myös maa-alueella tapahtuvien öljyvahinkojen sekä Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä aluksista aiheutuvien öljy- ja kemikaalivahinkojen pelastustoimintaan ja siihen varautumiseen. Nykyisin näistä tehtävistä säädetään öljyvahinkojen torjuntalaissa (1673/2009), joka esitetään kumottavaksi ja vastaavat säännökset siirrettäväksi pelastuslakiin. Pelastustoiminnalla tarkoitetaan pelastuslaissa viranomaisille kuuluvia laissa tarkemmin yksilöityjä tehtäviä

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan suojaväistöllä tarkoitetaan ihmisten ja omaisuuden kiireellistä evakuointia, joka tapahtuu pelastusviranomaisen määräyksestä tulipalon tai muun onnettomuuden tai niiden välittömän uhkan vuoksi. Evakuoinnilla tarkoitetaan yleisesti ihmisten ja omaisuuden siirtäminen turvaan vaara-alueelta tai vaarallisesta kohteesta. Evakuointi on kuitenkin väljä yläkäsite, jonka käyttäminen ei ole suositeltavaa ilman, että ilmaistaan, mistä asiayhteydestä tai alakäsitteestä on kyse. Esimerkiksi sodanaikaiseen väestön siirtämiseen tai pelastusviranomaisten päivittäisiin toimivaltuuksiin kuuluvaan suojaväistöön ei ole syytä viitata pelkästään yläkäsitteellä evakuointi, koska tästä aiheutuu helposti virheellisiä käsityksiä.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan väestönsuojelulla tarkoitetaan valmiuslain (1552/2011) 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettujen poikkeusolojen aikana tapahtuvaa humanitaaristen tehtävien suorittamista, joiden tarkoituksena on siviiliväestön suojeleminen vihollisuuksien ja onnettomuuksien vaaroja vastaan ja siviiliväestön auttaminen selviytymään niiden välittömiltä vaikutuksilta sekä välittömien edellytysten luominen eloonjäämiselle.

Määritelmässä mainittu onnettomuus tarkoittaa luonnononnettomuuksia ja muita onnettomuuksia, jotka eivät ole aiheutuneet vihollisuuksien johdosta, mutta jotka tapahtuvat vihollisuuksien aikana.

Väestönsuojelusta säädetään Suomen ratifioimassa *Geneven yleissopimuksessa* (SopS 8/1955) ja sen lisäpöytäkirjoissa (SopS 82/1980).

Kansainvälisten aseellisten selkkausten uhrien suojelemisesta annetun Geneven sopimuksen I lisäpöytäkirjan VI luvun (väestönsuojaus) 61 artiklan mukaan väestönsuojelulla tarkoitetaan

humanitaaristen tehtävien suorittamista, joiden tarkoituksena on siviiliväestön suojeleminen vihollisuuksien ja onnettomuuksien vaaroja vastaan ja siviiliväestön auttaminen selviytymään niiden välittömiltä vaikutuksilta sekä välittömien edellytysten luominen eloonjäämiselle. Artiklassa määritellään tarkemmin väestönsuojeluun kuuluvat tehtävät ja väestönsuojeluorganisaatio.

Pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan sopimuspalokunnalla tarkoitetaan pelastustoimen järjestelmään kuuluvaa vapaaehtoista palokuntaa, laitospalokuntaa, teollisuuspalokuntaa, sotilaspalokuntaa, joka on tehnyt pelastuslaitoksen kanssa sopimuksen pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta. Pelastustoimen sopimushenkilöstö koostuu sopimuspalokuntien ja muiden pelastuslaitoksen kanssa sopimuksen tehneiden yhteisöjen henkilöstöstä. Pelastustoimen sopimushenkilöstö ei ole palvelussuhteessa pelastuslaitokseen.

Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi alkuperäiseen esitykseen sisältyvä 5 kohta, jossa viitataan maakuntaudistukseen. Alkuperäisen esityksen 6 kohta siirtyisi 5 kohdaksi.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin erityiset ympäristövahinkojen pelastustoimintaan liittyvät määritelmät.

Pykälän 2 momentin 1 kohdassa määriteltäisiin, mitä öljyllä tässä laissa tarkoitettaisiin. Määritelmä vastaa voimassa olevan öljyvahinkojen torjuntalain 3 §:n 1 kohdan määritelmää.

Pykälän 2 momentin 2 kohdassa määriteltäisiin muu haitallinen aine. Määritelmä on laaja ja kattaa minkä tahansa muun mereen joutuneen aineen kuin mineraaliöljyn, kuten kemikaalit, kasvis- ja eläinrasvat, ravinteet ja lannoitteet. Määritelmä vastaa voimassa olevan öljyvahinkojen torjuntalain 3 §:n 2 kohdan määritelmää.

Pykälän 2 momentin 3 kohdassa määriteltäisiin alus viittaamalla merenkulun ympäristönsuojelulain asianomaiseen pykälään ja kohtaan. Merenkulun ympäristönsuojelulain 1 luvun 2 §:n 14 kohdan mukaan aluksella tarkoitetaan jokaista vesikulkuneuvoa, mukaan luettuina kantosiipialukset, ilmatyynyalukset, vedenalaiset alukset ja kelluvat alukset, sekä kiinteää ja kelluvaa alustaa. Määritelmä vastaa voimassa olevan öljyvahinkojen torjuntalain 3 §:n 3 kohdan määritelmää.

Pykälän 2 momentin 4 kohdassa määriteltäisiin maa-alueen öljyvahinko. Määritelmä vastaa voimassa olevan öljyvahinkojen torjuntalain 3 §:n 4 kohdan määritelmää.

Pykälän 2 momentin 5 kohdassa määriteltäisiin Suomen aluevesillä tai talousvyöhykkeellä aluksesta aiheutuva alusöljyvahinko. Määritelmä vastaisi pääpiirteissään Helsingin sopimuksen 2 artiklan 9 kohdan pilaantumistapahtuman ja OPRC -yleissopimuksen 2 artiklan 2 kohdan öljyvahingon määritelmää. Määritelmä vastaa voimassa olevan öljyvahinkojen torjuntalain 3 §:n 5 kohdan määritelmää.

Pykälän 2 momentin 6 kohdassa määriteltäisiin öljyvahinko yleiskäsitteenä, joka kattaa sekä maa-alueen öljyvahingon että alusöljyvahingon. Määritelmä vastaa voimassa olevan öljyvahinkojen torjuntalain 3 §:n 6 kohdan määritelmää.

Pykälän 2 momentin 7 kohdassa määriteltäisiin aluskemikaalivahinko pääpiirteissään samalla tavalla kuin Helsingin sopimuksen 2 artiklan 9 kohdan pilaantumisvahinko ja OPRC-HNS pöytäkirjan 2 artiklan 1 kohdan pilaantumistapahtuma. Määritelmän mukaisesti kyse olisi va-

hingosta, joka aiheutuu merialueella eli Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä. Määritelmä vastaa voimassa olevan öljyvahinkojen torjuntalain 3 §:n 7 kohdan määritelmää.

Pykälän 2 momentin 8 kohdassa määriteltäisiin jälkitorjunta. Tässä laissa jälkitorjunnalla tarkoitettaisiin niitä öljyvahingon torjuntatoimia, jotka tehdään sen jälkeen kun öljyn maaperässä, pohjavedessä, pintavesissä ja rannoilla tapahtuva leviäminen on estetty. Vahingon rajoittaminen sisältäisi esimerkiksi vuodon tukkimisen, öljyn leviämisen estämisen puomituksin tai suo-japumppauksen aloittamisella sekä kerättävissä olevan öljyn poistamisen tai käsittelemisen niin, ettei siitä aiheudu ympäristölle enempää pilaantumisen vaaraa. Torjunnan ensimmäisen vaiheen kiireellisten tehtävien jälkeen torjunnassa voidaan siirtyä jälkitorjuntavaiheeseen, joka ei edellytä nopeita toimenpiteitä ja voi jatkua pitkäänkin. Jälkitorjunnan määritelmä on tarpeen päätettäessä tämän lain 40 §:n nojalla pelastustoiminnan lopettamisesta ja vastuun siirtämisestä jälkitorjunnasta vastaavalle viranomaiselle. Määritelmä vastaa voimassa olevan öljyvahinkojen torjuntalain 3 §:n 8 kohdan määritelmää.

6 §. Avotulen teko. Voimassa olevan pelastuslain 6 §:n 1 momentin mukaan nuotiota tai muuta avotulta ei saa sytyttää, jos olosuhteet kuivuuden, tuulen tai muun syyn takia ovat sellaiset, että metsäpalon, ruohikkopalon tai muun tulipalon vaara on ilmeinen. Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustietojärjestelmästä saatujen tietojen mukaan ruohikkopalot ovat keväisin merkittävä maastopalotyyppe. Maastopalojen tehokkaammaksi ehkäisemiseksi olisi perusteltua säätää metsäpalovaroitusta vastaavalla tavalla myös ruohikkopalovaroituksesta. Koska metsäpalon, ruohikkopalon tai muun tulipalon vaaraa on pidettävä ilmeisenä metsä- tai ruohikkopalovaroituksen aikana, pykälän 1 momentissa säädettyä avotulentekokieltä tarkennettaisiin siten, että nuotien tai muun avotulen sytyttäminen olisi aina kiellettyä Ilmatieteen laitoksen antaman metsä- tai ruohikkopalovaroituksen aikana. Ilmatieteen laitoksen antamasta metsä- ja ruohikkopalovaroituksesta säädetäisiin tämän lain 31 §:n 2 momentissa.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakunta-uudistukseen.

3 luku **Toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuudet**

22 b §. Suuren öljyvaraston haltijan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 22 b pykälä, jonka velvoitteet vastaavat öljyvahinkojen torjuntalain 15 pykälää. Jos öljyn määrä muualla kuin rannikolla sijaitsevalla varastoalueella on miljoona litraa tai suurempi, varastoiija olisi velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon varalta. Varastoiijan olisi myös hankittava öljyvahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa sekä huolehdittava siitä, että saatavissa on sen käyttöön perehtynyttä henkilöstöä. Torjuntavalmiuden valvonnasta olisi voimassa, mitä tämän lain 12 luvussa säädetään. Suunnitelma torjunnan järjestämisestä olisi lisäksi saatettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tietoon. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa muun muassa ympäristönsuojelulain, vesilain ja jätelain mukaisista valvontatehtävistä. Vahinkotilanteessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus arvioisi suunnitelman riskiarvion ja varautumista koskevien tietojen perusteella ympäristöuhan suuruutta.

22 c §. Sataman pitäjän ja rannikkoalueen toiminnanharjoittajan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 22 c pykälä, jonka velvoitteet vastaavat öljyvahinkojen torjuntalain 16 pykälää. Pääasiassa kauppamerenkulun käyttöön tarkoitettua sa-

taman pitäjä ja muun rannikkoalueella miljoona litraa tai sitä enemmän öljyä tai muita haitallisia aineita varastoivan laitoksen toiminnan harjoittaja olisi velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon varalta. Sataman pitäjän ja toiminnan harjoittajan olisi hankittava öljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa. Toiminnanharjoittajan tulisi myös huolehtia siitä, että torjuntakaluston käyttäjiksi on saatavissa koulutettua henkilöstöä. Torjuntavalmiuden valvonnasta olisi voimassa, mitä tämän lain 12 luvussa säädetään. Suunnitelma torjunnan järjestämisestä olisi lisäksi saatettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tietoon. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa muun muassa ympäristönsuojelulain, vesilain ja jätelain mukaisista valvontatehtävistä. Vahinkotilanteessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus arvioisi suunnitelman riskiarvion ja varautumista koskevien tietojen perusteella ympäristöuhan suuruutta.

23 §. *Sisäministeriön ja aluehallintoviraston tehtävät.* Pykälä on ehdotettu alkuperäisessä esityksessä maakuntaudistuksen johdosta kumottavaksi. Tässä täydentävässä esityksessä pykälä ehdotetaan jäämään voimaan. Pykälän otsikossa sisäasiainministeriö muutettaisiin sisäministeriöksi.

24 §. *Kuntien vastuu pelastustoimesta.* Pykälä on ehdotettu alkuperäisessä esityksessä maakuntaudistuksen johdosta kumottavaksi. Tässä täydentävässä esityksessä pykälä ehdotetaan jäämään voimaan.

25 §. *Pelastuslaitos sekä sopimuspalokunnat ja muut vastaavat yhteisöt.* Pykälä on ehdotettu alkuperäisessä esityksessä maakuntaudistuksen johdosta kumottavaksi. Tässä täydentävässä esityksessä pykälä ehdotetaan jäämään voimaan.

27 §. *Alueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävät.* Voimassa olevan pelastuslain 27 §:ssä säädetään alueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävistä.

Pykälän 2 momentin 1 kohdassa termi valistus muutettaisiin turvallisuusviestinnäksi.

Pykälän 3 momentin 3 kohdassa maininta öljyntorjunnasta poistettaisiin, koska pelastustoimen vastuulle kuuluvat öljyntorjuntatehtävät rinnastettaisiin ehdotetun lain mukaan pelastustoimintaan.

Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntaudistukseen.

28 §. *Alueen pelastustoimen palvelutaso.* Pykälä on ehdotettu alkuperäisessä esityksessä maakuntaudistuksen johdosta kumottavaksi. Tässä esityksessä pykälä ehdotetaan jäämään voimaan.

29 §. *Alueen pelastustoimen palvelutasopäätös.* Pykälä on ehdotettu alkuperäisessä esityksessä maakuntaudistuksen johdosta kumottavaksi. Tässä täydentävässä esityksessä pykälä ehdotetaan jäämään voimaan.

31 §. *Vastuu metsäpalojen tähytyksestä ja metsä- ja ruohikkopalovaroituksen antamisesta.* Voimassa oleva pelastuslain 31 §:n mukaan aluehallintoviraston on järjestettävä harvaan asutulla seudulla tehokas metsäpalojen tähytys, jos metsäpalon vaara on ilmeinen. Ilmatieteen

laitoksen tulee antaa metsäpalovaroitus alueelle, jossa metsäpalon vaaran arvioidaan maanpinnan kuivuuden ja sääolosuhteiden johdosta olevan ilmeinen.

Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustietojärjestelmästä saatujen tietojen mukaan ruohikkopalot ovat keväisin merkittävä maastopalo-tyyppi. Maastopalojen tehokkaammaksi ehkäisemiseksi olisi perusteltua säätää metsäpalovaroitusta vastaavalla tavalla myös ruohikkopalovaroituksesta.

34 §. Pelastustoiminnan johtaminen. Pelastustoimintaa johtaisi nykyiseen tapaan sen alueen pelastusviranomainen, josta onnettomuus tai vaaratilanne on saanut alkunsa, jollei muuta ole sovittu. Pelastustoimintaan kuuluisi myös nykyisin öljyvahinkojen torjuntalain perusteella pelastustoimen tehtäväksi säädetty öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunta.

Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan tästä poiketen alusöljyvahingossa ja aluskemikaalivahingossa Suomen aluevesillä aavalla selällä tai talousvyöhykkeellä pelastustoiminnan johtajan asettaisi kuitenkin Rajavartiolaitos. Ehdotetun 27 a §:n mukaan Rajavartiolaitos huolehtisi Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä aluksista aiheutuvien öljy- ja kemikaalivahinkojen pelastustoiminnasta ja sovittaisi yhteen siihen varautumista.

Pykälän 4 momentti vastaa voimassa olevan lain 3 momenttia.

Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntauudistukseen.

Lisäksi pykälän ruotsinkieliseen sanamuotoon tehtäisiin kielellisiä korjauksia, jotka eivät vaikuta asiasisältöön.

36 §. Pelastustoiminnan johtajan toimivaltuudet. Pykälän 1 momentin 1 kohtaa täsmennettäisiin niin, että kohdassa säädetyllä evakuoinnilla tarkoitettaisiin *suojaväistöä*. Tämä on tarpeen, koska termi evakuointi ei sellaisenaan ole riittävän yksiselitteinen ja saattaa sekoittaa esimerkiksi valmiuslain 121 §:ssä säädettyyn väestön siirtämiseen, puolustustilalain (1083/1991) nojalla sotilasviranomaisen määräyksellä suoritettavaan väestönsiirtoon tai poliisilain (872/2011) nojalla poliisimiehen määräämään paikan tai alueen tyhjennykseen.

Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntauudistukseen.

Lisäksi pykälän ruotsinkieliseen sanamuotoon tehtäisiin kielellisiä korjauksia, jotka eivät vaikuta asiasisältöön.

40 §. Jälkiraivaus ja -vartiointi sekä jälkitorjunta. Koska esityksen mukaan pelastuslakia sovellettaisiin öljyvahinkojen torjuntaan, pykälän otsikkoon lisättäisiin jälkitorjunta. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin pelastustoiminnan johtajalle velvollisuus ilmoittaa pelastustoiminnan lopettamisesta öljyvahinkojen jälkitorjunnasta vastaavalle viranomaiselle.

Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntauudistukseen.

Lisäksi pykälän ruotsinkieliseen sanamuotoon tehtäisiin kielellisiä korjauksia, jotka eivät vaikuta asiasisältöön.

44 §. Pelastuslaitosten yhteistoiminta. Pykälä on ehdotettu alkuperäisessä esityksessä maakuntauudistuksen johdosta kumottavaksi. Tässä täydentävässä esityksessä pykälä ehdotetaan jäämään voimaan.

46 §. Yhteistyö pelastustoiminnassa. Pykälän 2 momentin 3 kohtaan lisättäisiin viittaus Rajavartiolaitoksen muihin pelastuslain mukaisiin tehtäviin.

Pykälän 2 momentin 7 kohdasta poistettaisiin ympäristöviranomaisten tehtävä huolehtia öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunnasta. Tehtävä ehdotetaan siirrettäväksi sisäministeriön hallinnonalalle. Lisäksi teknisenä muutoksena kohdan sanamuotoa täsmennettäisiin viranomaisten nimi- ja tehtävämuutosten edellyttämällä tavalla.

Pykälän 2 momentin 8 a kohdassa hätätiedote muutettaisiin vaaratiedotteeksi. Lailla vaaratiedotteesta (466/2012) viranomaistiedotteiden terminologiaa on sekaannusten ja epäselvyyksien poistamiseksi selkeytetty siten, että on luovuttu termeistä hätätiedote ja muu viranomaistiedote. Uutena nimikkeenä on otettu käyttöön termi vaaratiedote.

Pykälän 2 momentin 8 c ja 8 d kohdissa säädetään liikenne- ja viestintäasioista vastaavien viranomaisten ja hallinnonalan laitosten tehtävistä evakuoinneissa. Termi evakuointi ei sellaisenaan ole riittävän yksiselitteinen ja saattaa sekoittua esimerkiksi tämän lain 36 §:ssä säädettyyn suojaväistöön, puolustustilalain nojalla sotilasviranomaisen määräyksellä suoritettavaan väestönsiirtoon tai poliisilain nojalla poliisimiehen määräämään paikan tai alueen tyhjennykseen. Lisäksi lainkohdissa on kyse tehtävistä valmiuslain 121 §:ssä tarkoitettussa väestön siirtämisessä. Pykälän 2 momentin 8 d kohdassa säädetyt tehtävät esitetään siirrettäväksi selkeyden vuoksi väestönsuojelua koskevaan 10 lukuun. Ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelusta säädetään ilmailulain (864/2014) 121 §:ssä. Pykälän 2 momentin 8 d kohtaan esitetään lisättäväksi informatiivinen viittaus ilmailulakiin.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin uusi 13 kohta, jossa säädettäisiin Suomen ympäristökeskuksen, Liikenne- ja viestintäviraston sekä Puolustusvoimien osallistumisesta alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaan.

Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntauudistukseen.

Lisäksi pykälän ruotsinkieliseen sanamuotoon tehtäisiin kielellisiä korjauksia, jotka eivät vaikuta asiasisältöön.

47 §. Pelastustoimen suunnitelmat. Pykälässä säädettäisiin pelastuslaitoksen ja Rajavartiolaitoksen tehtävästä suunnitella pelastustoiminta ja toimintavalmius päivittäistä pelastustoimintaa, suuronnettomuustilanteita ja poikkeusoloja varten sekä kyseisessä tarkoituksessa laadittavista suunnitelmista.

Pykälän 1 momentin mukaan pelastuslaitoksen tulisi laatia alueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Momentissa tarkoitettuja suunnitelmia voisivat olla esimerkiksi metsäpalojen torjuntasuunnitelma, tulvantorjuntasuunnitelma, öljyntorjuntasuunnitelma, myrskytuhosuunnitelma, suunnitelma merellisissä suuronnettomuuksissa (MOMEVA), raideliikenneonnettomuussuunnitelma, monipotilastilannesuunnitelma, lento-onnettomuussuunnitelma ja CBRNE -suunnitelma. Lisäksi tulisi suunnitella pelastustoiminta vakavassa väkivaltatilanteessa (oman toiminnan suojaaminen).

Pykälän 2 momentin mukaan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset, jotka ovat velvollisia antamaan pelastusviranomaisille virka-apua ja asiantuntija-apua tai joiden asiantuntemusta muutoin tarvitaan pelastustoiminnassa ja siihen varautumisessa, olisivat velvollisia laatimaan pelastuslaitoksen johdolla ja yhteistoiminnassa keskenään tarpeelliset suunnitelmat tehtäviensä hoitamisesta pelastustoiminnan yhteydessä ja osallistumisesta pelastustoimintaan.

Pykälän 3 momentin mukaan merialueella tapahtuvaa alusöljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa koskevat suunnitelmat laadittaisiin kuitenkin Rajavartiolaitoksen johdolla. Pelastuslaitokset vastaisivat nykyiseen tapaan ympäristöonnettomuuksien torjunnasta rannikolla ja saaristossa. Yhteistyösuunnittelussa määritettäisiin tarkemmin ja Rajavartiolaitoksen ja pelastuslaitosten alueellinen vastuunjako alusöljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoiminnassa. Lisäksi Rajavartiolaitos yhteen sovittaisi 27 a §:n nojalla torjuntaan varautumista.

Pykälän 4 momentin mukaan selvitykset pelastustoimintaan käytettävissä olevista voimavaroista olisi annettava pelastuslaitosten lisäksi myös Rajavartiolaitokselle. Velvollisuus koskisi Rajavartiolaitoksen johdolla tapahtuvassa suunnittelussa tarvittavia tietoja.

Pykälän 5 momentin mukaan sisäministeriön asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä pelastustoimen suunnitelmista, niiden sisällöstä ja rakenteesta. Säännöksen perusteella voitaisiin määrätä, millaisia suunnitelmia pelastuslaitosten tai Rajavartiolaitoksen johdolla tulisi laatia. Lisäksi voitaisiin määrätä, mitä asioita suunnitelmissa tulisi käsitellä. Riittävän yhdenmukaisuuden varmistamiseksi voitaisiin määrätä myös suunnitelmien rakenteesta.

Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntaudistukseen.

48 §. *Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma.* Pykälän 4 momentissa *sisäasiainministeriö* muutettaisiin *sisäministeriöksi*.

49 §. *Velvollisuus antaa virka-apua ja asiantuntija-apua pelastusviranomaisille ja Rajavartiolaitokselle.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viranomaisille velvollisuus antaa pyynnöstä toimialaansa kuuluvaa tai siihen soveltuvaa virka-apua Rajavartiolaitokselle. Rajavartiolaitokselle olisi annettava virka-apua alusöljy- ja kemikaalivahinkojen pelastustoiminnassa. Sama velvollisuus virka-avun antamiseen olisi valtion omistamilla liikelaitoksilla ja yhtiöillä. Velvoitteen ulottaminen valtion omistamiin liikelaitoksiin ja yhtiöihin vastaa meripelastuslaisissa säädettyä ja sen voidaan katsoa kuuluvan sellaiseen tavanomaiseen varautumiseen, jota valtion toimijoilta voidaan perustellusti edellyttää. Käytännössä kyseeseen tulisi esimerkiksi onnettomuuspaikan lähistöllä olevan aluksen hyödyntäminen pelastustoiminnassa. Päätöksen virka-avun pyytämisestä alusöljy- ja aluskemikaalivahingoissa tekisi Rajavartiolaitos.

Viittaus metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetussa laissa (1474/1995) tarkoitetuista metsäkeskuksista muutettaisiin laissa Suomen metsäkeskuksesta (418/2011) tarkoitetuksi metsäkeskukseksi.

Puolustusvoimia ja eräitä muita viranomaisia koskevan lainsäädännön mukaan virka-apua voidaan antaa laissa erikseen säädetyille viranomaisille. Käytännössä muutkin, kuin lain mukaan virka-apuun oikeutetut viranomaiset ja yksityiset toimijat ovat tarvinneet tehtäviensä hoitamiseen Puolustusvoimilla ja muilla virka-apua antavilla viranomaisilla olevaa kalustoa, henkilöstöä ja asiantuntemusta. Näissä tilanteissa pelastuslaitos on muodollisesti omaan avuntar-

peeseensa vedoten käytännössä pyytänyt virka-apua muiden sitä tarvitsevien viranomaisten ja yksityisten toimijoiden puolesta.

Ottaen huomioon myös sen, että virka-avun antaja voi periä sitä pyytävältä korvauksen annettusta avusta, ei soveltamiskäytäntöä voida pitää asianmukaisena. Muiden virka-apua tarvitsevien tahojen oikeus saada apua tulee ratkaista niiden omassa ja virka-apua antavien viranomaisten lainsäädännössä.

Pelastusviranomaisten oikeutta saada virka-apua ehdotetaan täsmennettäväksi niin, että niiden oikeus saada virka-apua rajoittuisi pelastusviranomaisten laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseen.

Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntaudistukseen.

65 §. *Yhteistoiminta väestönsuojeluun varautumisessa.* Pelastuslain 64 §:ssä säädetty varautumistehtävät on kohdennettu ainoastaan pelastustoimen viranomaisille. Muiden hallinnonalojen väestönsuojelutehtävät hoitaa lähtökohtaisesti asianomainen viranomainen kunkin hallinnonalan lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Kukin viranomainen vastaa osaltaan Geneven sopimusten ja hallinnonalaan koskevan lainsäädäntönsä mukaisesti varautumisesta väestönsuojeluun. Lain 65 §:ään esitetään koottavaksi säännökset, joissa säädettäisiin yhteistoiminnasta väestönsuojeluun varautumisessa.

Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan pelastuslain 65 §:ää.

Pykälän 2 momentin mukaan kukin viranomainen huolehtisi väestönsuojelutehtäviin tarvitsemansa henkilöstön varaamisesta ja kouluttamisesta.

Pykälän 3 momentin mukaan pelastustoimen viranomaiset huolehtisivat niiden vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta.

Pykälän 4 momentin mukaan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset, jotka ovat velvollisia varautumaan väestönsuojeluun, olisivat velvollisia laatimaan pelastuslaitoksen johdolla ja yhteistoiminnassa keskenään tarpeelliset suunnitelmat tehtäviensä hoitamisesta väestönsuojelussa. Pelastuslaitokselle olisi annettava selvitykset väestönsuojeluun käytettävissä olevista voimavaroista.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin muiden viranomaisten varautumisesta väestönsuojeluun. Ehdotettu säännös olisi informatiivinen ja perustuisi asianomaisille viranomaisille niitä koskevissa erityislaeissa säädettyyn tehtäväkenttään. Käytännössä väestönsuojeluun varautuminen merkitsee sitä, että viranomaiset varautuvat hoitamaan omia lakisääteisiä tehtäviään väestönsuojelutilanteessa.

Pykälän 5 momentin 1 kohdan mukaan Puolustusvoimat antaisivat pelastusviranomaisille sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointia varten tarvittavat tiedot. Näitä olisivat esimerkiksi arvio

- sotilaallisesta uhkasta siviiliväestölle, omaisuudelle ja ympäristölle,

HE 138/2018 vp

- sotilaallisen toiminnan vaikutuksesta pelastustoimen järjestelyihin, pelastustoimintaan, väestön suojaamiseen ja väestön siirtämiseen, sekä

- tarpeesta toteuttaa valmiuslain 121 §:ssä tarkoitettu väestön tai sen osan siirtäminen.

Pykälän 5 momentin 2 kohdan mukaan sosiaali- ja terveystieteiden viranomaiset ja hallinnonalan laitokset vastaisivat niitä koskeissa säädöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti ensihoitopalvelun järjestämisestä sekä psykososiaalisen tuen palveluista sekä siirretyn väestön majoituksesta, muonituksesta ja muusta huollosta ja siirretyn väestön tilapäisestä majoittamisesta.

Pykälän 5 momentin 3 kohdan mukaan liikenne- ja viestintäasioista vastaavat viranomaiset ja hallinnonalan laitokset huolehtisivat liikenneväylien käytön yhteistoimintakysymyksistä ja kuljetusten järjestämisestä valmiuslain 121 §:ssä tarkoitettussa väestön siirtämisessä.

Pykälän 6 momentin mukaan viranomaisten, laitosten ja liikelaitosten yhteistyöstä ja suunnitelmista väestönsuojeluun varautumisessa voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntaudistukseen.

66 §. *Geneven yleissopimusten mukainen suojeleminen.* Pykälän 1 momenttiin esitetään lisättäväksi suojeleminen kohteeksi väestönsuojelussa käytettävät tilat.

Pykälän 2 momentissa sisäministeriö päättäisi asianomaisen ministeriön tai alueen pelastusviranomaisen esityksestä, mitä henkilöitä, materiaalia ja tiloja 1 momentissa tarkoitettu suojeleminen koskee.

Esityksen mukaan sisäministeriö vahvistaisi nykyisestä poiketen suojeleminen kohteet jo normaalioloissa. Tämä on tarpeen, koska esimerkiksi tämän lain 67 §:ssä säädetty velvollisuus osallistua väestönsuojelukoulutukseen edellyttää, että velvolliset voidaan määrittää.

Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntaudistukseen.

67 §. *Velvollisuus osallistua väestönsuojelukoulutukseen.* Voimassa olevan pelastuslain 67 §:n mukaan sisäasiainministeriö ja aluehallintovirasto voivat määrätä väestönsuojelun johto- ja muun erityishenkilöstön osallistumaan Pelastusopiston järjestämään väestönsuojelukoulutukseen enintään kymmeneksi vuorokaudeksi vuodessa. Pykälää esitetään muutettavaksi siten, että sisäministeriö ja aluehallintovirasto voisi asianomaisen ministeriön tai alueen pelastusviranomaisen esityksestä määrätä väestönsuojelun johto- ja muun erityishenkilöstön osallistumaan Pelastusopiston järjestämään väestönsuojelukoulutukseen enintään kymmeneksi vuorokaudeksi vuodessa.

Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntaudistukseen.

80 §. *Palotarkastuksen ja muun valvontatehtävän toimittaminen.* Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin toiminnanharjoittajalle velvollisuus toimittaa pyynnöstä alueen pelastusviranomaiselle 22 b ja 22 c §:ssä tarkoitettuja suunnitelmat.

Pelastusviranomaisen tehtävänä olisi valvoa, että öljyvaraston, suuren öljyvaraston, sataman tai laitoksen toiminnanharjoittajalla on todellisuudessa suunnitelman mukainen kalusto ja henkilökunta torjuntatehtäviin. Pelastuslaitokset valvovat jo nykyisin pelastuslain ja kemikaaliturvallisuuslain nojalla samoja laitoksia. Käytännössä pelastusviranomainen voi yhdistää näiden lakien mukaiset tehtävänsä samaan tarkastuskäyntiin laitoksella.

Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntauudistukseen.

85 §. *Alueen pelastustoimen palvelutason valvonta.* Pykälä on ehdotettu alkuperäisessä esityksessä maakuntauudistuksen johdosta kumottavaksi. Tässä täydentävässä esityksessä pykälä ehdotetaan jäämään voimaan.

87 §. *Velvollisuus tilastotietojen antamiseen.* Pykälän 1 momentissa sisäasiainministeriö muutettaisiin sisäministeriöksi. Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntauudistukseen.

89 §. *Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja valvontatehtäviä varten.* Pelastusviranomaisen tiedonsaantioikeuksia sisältävää pelastuslain 89 §:n sääntelyä tarkistettiin lailla 1171/2016, jonka nojalla tiedonsaantioikeudet laajenivat ja toisaalta tietojen käytön perusteita tarkennettiin. Nyt ehdotettavilla muutoksilla täydennettäisiin tiedonsaantioikeuksia väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 14 §:n 1 momentin 2 kohdan ja 15 §:n 1 momentin 2 kohdan osalta. Ensin mainituissa olevat tiedot ovat omistajan ja haltijan täydellinen nimi ja henkilötunnus tai syntymäaika taikka yritys- ja yhteisötunnus sekä omistajan ja haltijan osoite tai muut yhteystiedot. Jälkimmäisessä tiedot ovat omistajan tai haltijan henkilötunnus, yritys- ja yhteisötunnus tai täydellinen nimi ja syntymäaika sekä osoite tai muut yhteystiedot. Nämä tiedot ovat tarpeellisia sekä valvontatehtävien hoitamista että pelastustoiminnan suunnittelua ja toteutusta varten.

Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntauudistukseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö on antanut hallituksen esitykset HE 61/2018 vp ja HE 104/2018 vp, joilla uudistetaan liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastorakennetta ja näiden virastojen keskinäistä toimivaltaa. Pykälään tehtäisiin vastaavat muutokset.

89 a §. *Pelastustoimintaa öljy- ja aluskemikaalivahingoissa johtavan viranomaisen tiedonsaantioikeus.* Lakiin esitetään lisättäväksi uusi 89 a pykälä. Ehdotettu pykälä öljy- ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa johtavan viranomaisen tiedonsaantioikeudesta vastaa nykyisen öljyvahinkojen torjuntalain 31 §:n sääntelyä. Torjuntatehtävät ovat tyypillisesti sen luonteisia, että tarkoilla tiedoilla vahinkotilanteesta, vahinkoa aiheuttavasta aineesta, vahingon aiheuttajasta ja mahdollisista vahingon kärsijöistä on merkitystä tehtäessä vahingon torjuntaan liittyviä ratkaisuja. Ehdotettu tiedonsaantioikeus olisi laaja, mutta pykälän nimenomaisen maininnan mukaan tietojen tulisi olla tarpeellisia öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjumiseksi.

Torjuntavalmiuden ylläpitäminen edellyttää, että suunnittelusta vastaava viranomainen saa muilta viranomaisilta niiden toimintavalmiutta ja sijaintia koskevia tietoja sekä tarpeelliset henkilöstöä koskevat tiedot. Suunnittelussa tarvittavien tietojen luovuttamisesta säädettäisiin pykälän 1 momentissa. Koska tietojenluovuttajat olisivat torjuntaan osallistuvia viranomaisia ja kyse olisi siten niiden lakisäateisten tehtävien hoitamisesta, tiedot olisi annettava maksutta.

Pykälän 1 momentin nojalla esimerkiksi Rajavartiolaitoksella olisi aluksista aiheutuvien öljy- ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa merialueella johtavana viranomaisena oikeus saada pelastustoimen rekistereistä salassapitosäännösten estämättä muun muassa merialueen torjuntatoimen suunnittelussa ja yhteen sovittamisessa tarvitsemiaan tietoja.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi yksityiskohtaisesti niistä tiedoista, joita alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa johtavalla viranomaisella olisi vaaratilanteessa oikeus saada muilta viranomaisilta. Tietojen luovuttamisen edellytyksenä olisi käsillä oleva vaaratilanne ja se, että tiedot olisivat tarpeen öljyvahingon tai aluskemikaalivahingon torjumiseksi. Kustakin pykälän säännöksestä kävisi ilmi, kuka tietoja luovuttaa, minkälaisia tietoja luovutetaan ja mistä tietoja luovutetaan. Vaaratilanteella tarkoitetaan konkreettista tilannetta, jonka käsillä olo ratkaisi pelastustoimintaa johtavan viranomaisen tekemän tilanearvion perusteella.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa johtavalla viranomaisella olisi oikeus vaaratilanteessa saada hätäkeskustietojärjestelmästä salassapitosäännösten estämättä maksutta öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjumiseksi vahingon hätäilmoitusta ja vaaratilannetta koskevia tietoja.

Pykälän 2 momentin 2 ja 3 kohdassa ehdotetaan alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa johtavalle viranomaiselle oikeutta saada vaaratilanteessa tietoja satamilta ja kalatalousviranomaisilta. Satamien käytössä olevassa PortNet -järjestelmässä on tiedot satamissa käyvistä aluksista ja niiden lastista. Kalatalousviranomaisilla on tietoja kalastusaluksista ja niidenpyyntialueista.

Liikenne- ja viestintäministeriö on antanut hallituksen esitykset HE 61/2018 vp ja HE 104/2018 vp, joilla uudistetaan liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastorakennetta ja näiden virastojen keskinäistä toimivaltaa. Pykälän 2 momentin 4 ja 5 kohtiin tehtäisiin vastaavat muutokset.

Pykälän 2 momentin 6 kohdassa säädettäisiin alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa johtavalle viranomaiselle oikeus saada alusliikennepalvelun tarjoajan alusliikennepalvelujärjestelmästä alusliikennettä koskevia tietoja sekä Puolustusvoimilta merialueen valvontaa koskevia tietoja

Pykälän 2 momentin 7 kohdassa säädettäisiin alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa johtavalle viranomaiselle oikeus saada Tullin tietojärjestelmästä alus- ja tavaraliikennettä koskevia tietoja.

Pykälän 2 momentin 8 kohdassa säädettäisiin alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa johtavalle viranomaiselle oikeus saada Rajavartiolaitoksen meripelastusrekisteristä hätäilmoitusta ja vaaratilannetta koskevia tietoja.

Pykälän 2 momentin 9 kohdassa säädettäisiin alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa johtavalle viranomaiselle oikeus saada Maanmittauslaitoksen kiinteistötietojärjestelmästä kiinteistön omistajaa ja haltijaa sekä kiinteistöjaotusta koskevia tietoja.

Myös maa-alueiden öljyvahinkojen pelastustoimintaa johtavalle viranomaiselle esitetään oikeutta vaara tilanteessa saada salassapitosäännösten estämättä torjunnassa tarpeellisia tietoja

eri viranomaistenrekistereistä. Maa-alueiden öljyvahinkojen luonteen vuoksi tiedon tarpeet ovat kuitenkin rajoitetumpia kuin merialueilla sattuvissa vahingoissa.

Vastaavasti kuin 2 momentissa, esitetään myös maa-alueella sattuneen öljyvahingon pelastustoimintaa johtavalle viranomaiselle oikeutta saada tullilta alus- ja tavaraliikennettä koskevia tietoja. Tästä säädettäisiin pykälän 3 momentin 1 kohdassa.

Öljyvahinkojen torjunnan tehokas ja turvallinen järjestäminen alueella, jossa säilytetään tai käytetään öljytuotteita taikka muita kemikaaleja taikka räjähteitä, edellyttää että pelastustoimintaa johtavalla viranomaisella on käytettävissään kaikki tarpeellinen tieto näistä aineista sekä alueella harjoitettavasta toiminnasta. Pelastustoimintaa johtavalle viranomaiselle ehdotetaan pykälän 3 momentin 2 kohdassa oikeutta saada tiedot Turvallisuus- ja kemikaaliviraston pitämästä rekisteristä. Rekisteristä säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 130 §:ssä.

Maaöljyvahingon pelastustoimintaa johtavalle viranomaiselle ehdotetaan oikeutta saada tarvittaessa kiinteistöjaotusta, kiinteistön omistajaa ja haltijaa koskevia tietoja Maanmittauslaitoksen pitämästä kiinteistötietojärjestelmästä. Tietojärjestelmästä säädetään kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetussa laissa (453/2002).

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan säännöstä, joka mahdollistaisi 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen luovuttamisen teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisessä muodossa. Tämä lisäisi tiedon siirtymisen nopeutta ja parantaisi useissa tapauksissa tietojensiirron turvallisuutta sekä vähentäisi siirtotyössä syntyviä virheitä ja työn määrää.

96 §. *Eräiden suoritteiden maksullisuus.* Pykälän 3 momentissa ilmaisu "*erheellinen hälytys*" muutettaisiin *erheelliseksi paloilmoitukseksi*.

Pelastuslaitoksen oikeudesta periä maksuja erheellisistä paloilmoituksista säädettäisiin nykyiseen tapaan, mutta säännöstä selvennettäisiin niin, että myös muut kuin laitteen vikaantumista johtuneet syyt ovat erheellisiä paloilmoituksia. Sanamuodon muutos selventäisi samalla sitä, että erheellisten paloilmoitusten ehkäiseminen voi edellyttää myös muita toimenpiteitä kuin paloilmoittimen teknistä korjaamista. Paloilmoittimen erheellisellä toiminnalla tarkoitetaan paloilmoittimen hätäkeskukselle välittämiä ilmoituksia, jotka eivät kuitenkaan ole johtaneet kiinteistössä pelastuslaitoksen sammutus- tai pelastustoimiin.

Suurin yksittäinen erheellisten paloilmoitusten syy on ruoanvalmistus. Ruoanvalmistuksen aiheuttamat erheelliset paloilmoitukset olisivat estettävissä muun muassa ihmisten huolellisella toiminnalla, ilmanvaihdon suunnittelulla sekä ilmaisimen sijoittamisella ja soveltuvan ilmaisintyyppin valinnalla.

Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntauudistukseen.

Lisäksi pykälän ruotsinkieliseen sanamuotoon tehtäisiin kielellisiä korjauksia, jotka eivät vaikuta asiasisältöön.

109 §. *Viranomaisverkon käytettävyyttä koskevat erityiset vaatimukset.* Pykälässä oleva säädösviittaus tarkistettaisiin. Lailla tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta (68/2018) lain nimike on muutettu laiksi sähköisen viestinnän palveluista.

Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntauudistukseen.

111 a §. *Öljyvahinkojen jälkitorjunta.* Lakiin esitetään lisättäväksi uusi 111 a pykälä, johon otettaisiin kumottavaksi ehdotetun öljyvahinkojen torjuntalain öljyvahinkojen jälkitorjuntaa koskevat säännökset. Voimassa olevan öljyvahinkojen torjuntalain 9 §:n mukaan kunta vastaa tarvittaessa jälkitorjunnasta alueellaan. Ehdotettu pykälä vastaa voimassa olevaa lakia. Jälkitorjunta ei kuulu pelastustoimintaan, eikä siten pelastustoimen viranomaisten tehtäväksi. Siitä ei siksi ole perusteltua säätää pelastustoimen viranomaisten tehtäviä koskevien säännöksiä yhteydessä. Koska öljyvahinkojen torjuntalaki esitetään kumottavaksi kokonaan, on tarpeen siirtää siinä olevat jälkitorjuntaa koskevat säännökset muuhun lakiin. Näiden säännösten tarkoituksenmukaisempaa sijoittamista tarkasteltaisiin uudelleen ympäristönsuojelulain tai jätelain uudistuksen yhteydessä.

Pykälän 1 momentin mukaan öljyvahinkojen jälkitorjunnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluisi ympäristöministeriölle.

Pykälän 2 momentin mukaan kunta vastaisi nykyiseen tapaan tarvittaessa jälkitorjunnasta alueellaan. Kunnan eri viranomaisten ja laitosten tulisi tarvittaessa osallistua jälkitorjuntaan. Öljyvahinkojen torjuntatoimiin osallistuvien viranomaisten taloudelliset mahdollisuudet vastata torjunnasta aiheutuvista kustannuksista ovat rajalliset ja vaihtelevat eri viranomaisten kesken. Jälkitorjunnasta vastaavalle yksittäiselle kunnalle torjuntakustannuksista voi muodostua kohtuuton rasitus, jos esimerkiksi öljyvahinko on suuri tai vastuuvollisen selvittämiseksi tarpeelliset tutkimukset ja oikeudenkäynnit vievät pitkän aikaa. Tämän vuoksi jälkitorjunnasta vastaavalla kunnalla on öljysuojarahastosta annetun lain 11 §:n perusteella mahdollisuus saada rahastosta ennakkokorvausta vahingontorjuntakuluista. Ennakkokorvausmenettelyn tarkoitus on turvata torjuntatoimiin osallistuneiden viranomaisten taloudelliset toimintaedellytykset vahingosta huolimatta, mutta se ei kuitenkaan poista ensisijaisesti korvausvelvollisen vastuuta kustannuksista.

Pykälän 3 momentin mukaan jälkitorjuntaa johtaisi asianomaisen kunnan määräämä viranomainen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaisi ja sovittaisi yhteen jälkitorjuntatöitä, jos torjunta ulottuu usean kunnan alueelle.

Pykälän 4 momentin mukaan mitä pelastuslain 36 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään pelastustoiminnan johtajan toimivaltuuksista, koskisi soveltuvin osin jälkitorjuntaa johtavaa viranomaista.

Pykälän 5 momentin mukaan mitä pelastuslain 89 a ja 89 b §:ssä säädetään öljy- ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa johtavan viranomaisen tiedonsaantioikeudesta, koskisi soveltuvin osin jälkitorjuntaa johtavaa viranomaista.

Pykälän 6 momentin mukaan mitä pelastuslain 99 a §:ssä säädetään öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjuntakustannusten maksamisesta, koskisi soveltuvin osin jälkitorjuntaa johtavaa tai siihen osallistuvaa viranomaista.

Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaan lainsäädäntöön.

Lain on tarkoitus tulla voimaan 1. päivänä tammikuuta 2019. Lain 47 §:ssä tarkoitetut pelastustoimen suunnitelmat ja 65 §:ssä tarkoitetut väestönsuojelua koskevat suunnitelmat olisi päivitettävä ja uusittava vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Lain 71 §:n säännöstä väestönsuojien rakentamisvelvollisuudesta uudisrakentamisen yhteydessä sovellettaisiin sellaiseenkin rakennushankkeeseen, johon rakennuslupa on haettu jo ennen tämän lain voimaantuloa sen jälkeen, kun laki on vahvistettu, jos tämän lain soveltaminen johtaa rakennuksen omistajan kannalta lievempiin väestönsuojan rakentamista koskeviin vaatimuksiin. Lain 71 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että väestönsuojan rakentamisvelvollisuus ei koskisi tilapäistä enintään viisi vuotta käytössä olevaa rakennusta tai muuta sellaista kevytrakenteista rakennusta, jonka väestönsuojan rakennuskustannukset olisi- vat erityisen korkeat suhteessa koko rakennuksen rakentamiskustannuksiin.

Pelastustoimen sivutoimimiseen tai sopimushenkilöstöön kuuluva henkilö, joka tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten tai ennen tämän lain voimaantuloa kumottujen säännösten mukaisesti on saanut kelpoisuuden pelastustoimen sivutoimimisen henkilöstön tai sopimushenkilöstön tehtäviin, olisi edelleen kelpoinen toimimaan vastaavassa tehtävässä.

Voimaantulosäännöksistä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntaudistukseen.

1.2 Laki Pelastusopistosta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

2 §. *Pelastusopiston tehtävät.* Lain 2 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Pelastusopiston tehtävänä olisi vastata pelastustoimintaan osallistuvan sivutoimimisen henkilöstön sekä pelastuslain 2 a §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön henkilöstön koulutuksen opetussuunnitelman valmistelusta, ylläpidosta ja kehittämisestä, kouluttajakoulutuksesta, kouluttajarekisterin ylläpidosta sekä opetusmateriaalin tuottamisesta.

Pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön osaamisen suunnitelmallisen ja tehokkaan kehittämisen kannalta on perusteltua, että Pelastusopisto vastaisi nykyistä kokonaisvaltaisemmin pelastustoiminnan osaamisen kehittämisestä. Tämä edellyttää osaltaan, että Pelastusopisto vastaisi myös pelastustoimintaan osallistuvan sopimushenkilöstön koulutuksen opetussuunnitelman valmistelusta, ylläpidosta ja kehittämisestä, kouluttajakoulutuksesta, kouluttajarekisterin ylläpidosta sekä opetusmateriaalin tuottamisesta.

Kouluttajakoulutuksen kehittämisen tarkoituksena on lisätä kouluttajien pedagogista osaamista ja kehittää systemaattista kouluttajaosaamista valtakunnallisesti. Tavoitteena on kehittää kansallinen kouluttajakoulutus, joka antaa valmiudet toimia kouluttajina kaikissa sopimuspalokuntien hälytystoimintakelpoisuuteen johtavassa koulutuksessa. Nykyisellään ei systemaattista koulutusjärjestelmää ole ollut, joten esitys yhdenmukaistuu ja jäntevöittää kouluttajakoulutusta.

Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntaudistukseen.

Lain on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

1.3 Laki palosuojelurahastolain muuttamisesta

Lain 14 § pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntauudistukseen.

Lain on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

1.4 Laki pelastustoimen laitteista annetun lain 13 ja 17 §:n muuttamisesta

(Lakiehdotus poistetaan hallituksen esityksestä)

1.5 Laki tieliikennelain 49 §:n muuttamisesta

(Lakiehdotus poistetaan hallituksen esityksestä)

1.6 Laki ajoneuvolain 20 §:n muuttamisesta

(Lakiehdotus poistetaan hallituksen esityksestä)

1.7 Laki matkustaja-aluksen henkilöluetteloista annetun lain 12 §:n muuttamisesta

(Lakiehdotus poistetaan hallituksen esityksestä)

1.8 Laki meripelastuslain 4 §:n muuttamisesta

4 §. *Muut meripelastukseen osallistuvat viranomaiset ja toimijat.* Meripelastuslain (1145/2001) 4 §:n 2 momentin 8 kohtaa esitetään muutettavaksi niin, että ympäristöviranomaisten tehtävä aluksista aiheutuvien alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan järjestämisestä merionnettomuuksien yhteydessä kumotaan. Ympäristöviranomaiset antaisivat kuitenkin jatkossakin Rajavartiolaitoksen käyttöön toimialaansa kuuluvaa asiantuntemusta.

Pykälästä poistettaisiin alkuperäiseen esitykseen sisältyvät viittaukset maakuntauudistukseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö on antanut hallituksen esitykset HE 61/2018 vp ja HE 104/2018 vp, joilla uudistetaan liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastorakennetta ja näiden virastojen keskinäistä toimivaltaa. Pykälään tehtäisiin vastaavat muutokset.

Lain on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

1.9 Laki merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Lain on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

1.10 Laki pelastuslain väliaikaisesta muuttamisesta

(Lakiehdotus poistetaan hallituksen esityksestä)

1.11 Laki öljyvahinkojen torjuntalain kumoamisesta

Lain on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

2 Voimaantulo

Alkuperäiseen esitykseen sisältynyt ehdotus pelastuslain muuttamiseksi tässä esityksessä ehdotetulla tavalla muutettuna sekä muut alkuperäiseen esitykseen sisältyneet lakiehdotukset ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

Edellä esitetyn perusteella esitetään, että eduskunta jättäisi hyväksymättä laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 18/2018 vp) 4.–7. ja 10. lakiehdotukset ja hyväksyisi kyseiseen hallituksen esitykseen sisältyvät 1.–3., 8., 9. ja 11. lakiehdotukset tässä täydentävässä hallituksen esityksessä ehdotetulla tavalla muutettuina:

1.

Laki

pelastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 1, 2 ja 6 §, 10 §:n 3 momentin, 11 §:n 3 momentin ja 12 §:n 3 momentin suomenkielinen sanamuoto, 17 §:n 3 momentin suomenkielinen sanamuoto, 27, 31, 34, 36 §:n 1 momentti, 38 §:n 4 momentti, 39 §:n suomenkielinen sanamuoto, 40, 46 ja 47 §, 48 §:n 3 momentti ja 4 momentin suomenkielinen sanamuoto, 49, 56—58 §, 64—67 ja 71 §, 74 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, 75, 80 §, 87 §:n 1 momentti, 89, 96, 100, 102, 103 §, 105 §:n 1 momentti ja 106 §, 107 §:n 1 ja 2 momentin suomenkielinen sanamuoto ja 109 § sekä 110 §:n ja 111 §:n 3—5 momentin suomenkielinen sanamuoto,

sellaisina kuin niistä ovat 38 §:n 4 momentti laissa 424/2017, 89 § laissa 1171/2016 ja 103 § osaksi laissa 470/2015, sekä

lisätään lakiin uusi 2 a, 22 a—22 c ja 27 a §, 32 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, 35 §:ään uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 36 a—36 c, 89 a, 89 b, 99 a, 99 b ja 111 a § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tavoite

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

2 §

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

2 a §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *pelastustoimella* tehtävää alaa, joka koostuu tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisystä sekä pelastustoiminnasta;

2) *pelastustoiminnalla* kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuessa sekä rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia;

3) *suojaväistöllä* ihmisten ja omaisuuden kiireellistä evakuointia, joka tapahtuu pelastusviranomaisen määräyksestä tulipalon tai muun onnettomuuden tai niiden välittömän uhan vuoksi;

4) *väestönsuojelulla* valmiuslain 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettujen poikkeusolojen aikana tapahtuvaa humanitaaristen tehtävien suorittamista, joiden tarkoituksena on siviiliväestön suojeleminen vihollisuuksien ja onnettomuuksien vaaroja vastaan ja siviiliväestön auttaminen selviytymään niiden välittömiltä vaikutuksilta sekä välittömien edellytysten luominen eloonjäämiselle;

5) *sopimuspalokunnalla* pelastustoimen järjestelmään kuuluvaa vapaaehtoista palokuntaa, laitospalokuntaa, teollisuuspalokuntaa, sotilaspalokuntaa, joka on tehnyt pelastuslaitoksen kanssa sopimuksen pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta.

Lisäksi tässä laissa tarkoitetaan:

1) *öljyllä* kivennäisöljyä kaikissa muodoissaan, raakaöljy, polttoöljy, öljyliete, öljyjäte ja jalostetut tuotteet mukaan luettuina, sekä öljypitoista seosta ja jätettä;

2) *muulla haitallisella aineella* muuta sellaista ainetta kuin öljyä, jonka joutuminen mereen saattaa aiheuttaa pilaantumista;

3) *aluksella* merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 1 luvun 2 §:n 14 kohdassa tarkoitettua vesikulkuneuvoa;

4) *maa-alueen öljyvahingolla* sellaista maa-alueella tapahtuvaa vahinkoa tai haittaa, jonka maahan tai veteen joutunut öljy aiheuttaa ihmiselle tai ympäristölle likaamalla, turmelemalla tai pilaamalla maaperää, vesiä, kasvillisuutta, eläimistöä, laitteita tai rakenteita;

5) *alusöljyvahingolla* aluksesta aiheutuvaa tapahtumaa tai samaa alkuperää olevaa tapahtumasarjaa, joka johtaa tai saattaa johtaa öljypäästöön ja joka vaarantaa tai saattaa vaarantaa vesistön tai meriympäristön taikka rannikon tilan tai niihin liittyviä etuja, ja joka vaatii kiireellisesti suoritettavia toimia;

6) *öljyvahingolla* maa-alueen öljyvahinkoa ja alusöljyvahinkoa;

7) *aluskemikaalivahingolla* aluksesta merialueella aiheutuvaa tapahtumaa tai samaa alkuperää olevaa tapahtumasarjaa, joka johtaa tai saattaa johtaa muun haitallisen aineen kuin öljyn päästöön ja joka vaarantaa tai saattaa vaarantaa meriympäristön taikka rannikon tilan tai niihin liittyviä etuja, ja joka vaatii kiireellisesti suoritettavia toimia;

8) *jälkitorjunnalla* öljyvahingon torjuntaa, jota tehdään öljyn pilaaman maaperän, pohjaveden ja rannikon puhdistamiseksi ja kunnostamiseksi sen jälkeen, kun välttämättömät torjuntatoimet vahingon rajoittamiseksi ja öljyn keräämiseksi on tehty.

6 §

Avotulen teko

Nuotiota tai muuta avotulta ei saa syyttää Ilmatieteen laitoksen antaman metsä- tai ruohikkopalovaroituksen aikana tai jos olosuhteet kuivuuden, tuulen tai muun syyn takia ovat sellaiset, että metsäpalon, ruohikkopalon tai muun tulipalon vaara on ilmeinen.

Avotulta ei saa tehdä toisen maalle ilman maanomistajan lupaa.

Alueen pelastusviranomainen voi perustellusta syystä kieltää avotulen teon pelastustoimen alueella tai osassa sitä määräjäksi. Päätöksestä tulee tiedottaa tarpeellisessa laajuudessa.

3 luku

Toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuudet

10 §

Rakennusten uloskäytävät

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

11 §

Kiinteistöjen pelastustiet

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

12 §

Laitteiden kunnossapito

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

16 §

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

17 §

Palovaroittimet

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

18 §

Poistumisturvallisuus hoitolaitoksissa sekä palvelu- ja tukiasumisessa

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

19 §

Poistumisturvallisuus selvitys

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

20 §

Poistumisturvallisuuden arviointi ja poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelma

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

21 §

Poistumisturvallisuuden toteuttamismääräys

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

22 a §

Öljyvaraston haltijan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

22 b §

Suuren öljyvaraston haltijan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta

Jos öljyn määrä muualla kuin rannikolla sijaitsevalla varastoalueella on miljoona litraa tai suurempi, varastoija on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon varalta. Varastoijan on myös hankittava öljyvahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa sekä huolehdittava siitä, että saatavissa on sen käyttöön perehtynyttä henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetuista suunnitelmasta ja tarvittavasta torjuntakalustosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

22 c §

Sataman pitäjän ja rannikkoalueen toiminnanharjoittajan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta

Pääasiassa kauppamerenkulun käyttöön tarkoitetun sataman pitäjä ja muun rannikkoalueella miljoona litraa tai sitä enemmän öljyä tai muita haitallisia aineita varastoivan laitoksen toiminnan harjoittaja on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon varalta. Sataman pitäjän ja toiminnan harjoittajan on hankittava öljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa. Toiminnanharjoittajan tulee myös huolehtia siitä, että torjuntakaluston käyttäjiksi on saatavissa koulutettua henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetusta suunnitelmasta ja tarvittavasta torjuntakalustosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

HE 138/2018 vp

26 §

Pelastusviranomaiset

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

27 §

Alueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävät

Alueen pelastustoimi vastaa pelastustoimen palvelutasosta ja pelastuslaitoksen toiminnan ja nuohouspalvelujen asianmukaisesta järjestämisestä sekä muista tässä laissa sille säädettyistä tehtävistä.

Pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan:

- 1) pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa;
- 2) pelastustoimen valvontatehtävistä;
- 3) väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä;
- 4) pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi pelastuslaitos:

- 1) voi suorittaa ensihoitopalveluun kuuluvia tehtäviä, jos ensihoitopalvelun järjestämisestä yhteistoiminnassa alueen pelastustoimen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kesken on sovittu terveydenhuoltolain (1326/2010) 39 §:n 2 momentin perusteella;
- 2) tukee pelastustoimen alueeseen kuuluvan kunnan valmiussuunnittelua, jos siitä on kunnan kanssa sovittu;
- 3) huolehtii muistakin muussa laissa alueen pelastustoimelle säädettyistä tehtävistä.

Alueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

27 a §

Rajavartiolaitoksen tehtävät pelastustoimessa

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

30 §

Sammutusvesi

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

31 §

Vastuu metsäpalojen tähytyksestä ja metsä- ja ruohikkopalovaroituksen antamisesta

Aluehallintoviraston on järjestettävä harvaan asutulla seudulla tehokas metsäpalojen tähytys, jos metsäpalon vaara on ilmeinen.

Ilmatieteen laitoksen tulee antaa metsä- tai ruohikkopalovaroitus alueelle, jossa metsä- tai ruohikkopalon vaaran arvioidaan maanpinnan kuivuuden ja sääolosuhteiden johdosta olevan ilmeinen. Ilmatieteen laitoksen tulee huolehtia siitä, että varoituksesta tiedotetaan tarpeellises- sa laajuudessa.

32 §

Pelastustoiminnan sisältö

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

33 §

Hälytysohje

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

34 §

Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoiminnan johtaja on siltä pelastustoimen alueelta, jossa onnettomuus tai vaaratilanne on saanut alkunsa, jollei toisin ole sovittu. Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen. Pelastustoimintaa voi kuitenkin tilapäisesti johtaa muu pelastuslaitoksen palveluksessa oleva tai sopimuspalokuntaan kuuluva siihen saakka, kun toimivaltainen pelastusviranomainen ottaa pelastustoiminnan johtaakseen. Pelastustoiminnan johtaja toimii virkavastuun alaisena.

Alusöljyvahingossa ja aluskemikaalivahingossa Suomen aluevesillä aavalla selällä tai talousvyöhykkeellä pelastustoiminnan johtajan asettaa kuitenkin Rajavartiolaitos.

Sisäministeriön pelastusviranomaisella on oikeus antaa pelastustoimintaa koskevia käskyjä ja määrätä pelastustoiminnan johtajasta ja hänen toimialueestaan toisin kuin 1 momentissa on säädetty.

Jos eri viranomaisille ja tahoille kuuluvien vastuiden ja toimivaltuuksien selkiyttämiseksi on tarpeen, pelastustoiminnan johtajan tulee tehdä pelastustoiminnan aloittamisesta tai lopettamisesta nimenomainen päätös. Päätöksestä on ilmoitettava asianomaisille viranomaisille ja asianosaisille heti, kun se on mahdollista. Pyydettyessä päätös on vahvistettava kirjallisesti. Jälki- raivaukseen ja -vartiointiin liittyvästä pelastustoiminnan johtajan päätöksestä lopettaa pelastustoiminta säädetään 40 §:ssä.

35 §

Johtaminen yhteistoimintatilanteessa

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

36 §

Pelastustoiminnan johtajan toimivaltuudet

Tulipalon sammuttamiseksi ja sen leviämisen estämiseksi sekä muun onnettomuuden torjumiseksi ja vahinkojen rajoittamiseksi sekä vaaran välttämiseksi alueen pelastusviranomaisella ja sisäministeriön pelastusviranomaisella on oikeus, jos tilanteen hallitseminen ei muutoin ole mahdollista:

- 1) määrätä ihmisiä suojautumaan sekä panna toimeen suojaväistö;
 - 2) ryhtyä sellaisiin välttämättömiin toimenpiteisiin, joista voi aiheutua vahinkoa kiinteälle tai irtaimelle omaisuudelle;
 - 3) määrätä antamaan käytettäväksi rakennuksia, viesti- ja tietoliikenneyhteyksiä ja välineitä sekä pelastustoiminnassa tarvittavaa kalustoa, välineitä ja tarvikkeita, elintarvikkeita, poltto- ja voiteluaineita ja sammutusaineita;
 - 4) ryhtyä muihinkin pelastustoiminnassa tarpeellisiin toimenpiteisiin.
-

36 a §

Pelastustoiminnan johtajan toimivaltuudet öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjunnassa

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

36 b §

Alusta ja sen lastia koskevat toimenpiteet

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

36 c §

Torjuntakemikaalin käyttö

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

38 §

Kansainvälinen pelastustoiminta

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

39 §

Pelastustoimintaan osallistuvan toimintakyky

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

40 §

Jälkiraivaus ja -vartiointi sekä jälkitorjunta

Kohteen omistaja on velvollinen huolehtimaan tulipalon jälkiraivauksesta ja -vartioinnista sen jälkeen, kun tilanne ei enää vaadi pelastuslaitoksen toimenpiteitä. Ajankohdan ratkaisee pelastustoiminnan johtaja. Pelastustoiminnan johtajan tulee tehdä 34 §:n 3 momentissa tarkoitettu päätös pelastustoiminnan lopettamisesta ja ilmoittaa siitä kohteen omistajalle. Öljyvahingoissa ilmoitus tulee tehdä öljyvahinkojen jälkitorjunnasta vastaavalle viranomaiselle. Pyydetäessä päätös on vahvistettava kirjallisesti.

Jos kohteen omistajaa ei tavoiteta tai tämä ei huolehdi jälkiraivauksen ja -vartioinnin suorittamisesta, alueen pelastusviranomaisella on oikeus teettää välttämättömät toimenpiteet omistajan kustannuksella.

42 §

Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

46 §

Yhteistyö pelastustoiminnassa

Valtion ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun siten kuin 47 §:ssä säädetään sekä toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Edellä 1 momentissa säädetyssä tarkoituksessa:

1) hätäkeskukset vastaanottavat hätäilmoituksia ja välittävät ilmoitukset asianomaisille yksiköille sekä toimivat pelastustoimen viestikeskuksena siten kuin siitä hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa (692/2010) säädetään;

2) Puolustusvoimat osallistuu pelastustoimintaan antamalla käytettäväksi pelastustoimintaan tarvittavaa kalustoa, henkilöstöä ja asiantuntijapalveluja siten kuin siitä puolustusvoimista annetussa laissa (551/2007) säädetään;

3) sen lisäksi, mitä tässä laissa muuten säädetään, Rajavartiolaitos osallistuu pelastustoimintaan antamalla käytettäväksi kalustoa, henkilöitä ja asiantuntijapalveluita siten kuin siitä Rajavartiolaissa (578/2005) säädetään;

4) poliisi huolehtii kadonneiden etsinnästä maa-alueilla ja sisävesillä, vaara-alueiden eristämisestä ja muista järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen kuuluvista tehtävistä onnettomuuspaikalla;

5) sosiaali- ja terveysturvaviranomaiset ja hallinnonalan laitokset vastaavat niitä koskevista sää-
döksissä määrätyn työnjaon mukaisesti ensihoitopalvelun järjestämisestä sekä psykososiaali-
sen tuen palveluista ja onnettomuuden johdosta hätään joutuneiden huollosta ja majoituksesta;

6) ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä vastaavat viranomaiset ja hallinnonalan lai-
tokset huolehtivat yksilön ja hänen elinympäristönsä terveydensuojelua koskevista tehtävistä
niitä koskevista säädöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti;

7) ympäristöviranomaiset, maa- ja metsätalousviranomaiset ja vesitalousviranomaiset sekä
hallinnonalojen laitokset huolehtivat niitä koskevista säädöksissä määrätyn työnjaon mukai-
sesti ympäristönsuojelusta, tulvariskien hallinnasta ja patoturvallisuudesta;

8) liikenne- ja viestintäasioista vastaavat viranomaiset ja hallinnonalan laitokset huolehtivat:

a) vaaratiedotteiden välittämisestä väestölle sähköisten joukkoviestimien kautta;

b) liikenneväylien raivauksesta;

c) liikenneväylien käytön yhteistoimintakysymyksistä suojaväistöissä;

d) ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelun järjestämisestä siten kuin siitä ilmailulain (864/2014)
121 §:ssä säädetään;

9) Säteilyturvakeskus valvoo ydinenergian ja säteilyn käytön turvallisuutta ja turva- ja val-
miusjärjestelyjä sekä säteilytilannetta, ylläpitää tehtäviensä edellyttämää valmiutta normaalista
poikkeavien säteilytilanteiden varalta, ilmoittaa, varoittaa ja raportoi poikkeavista säteilytilan-
teista, arvioi säteilytapahtumien turvallisuusmerkitystä sekä antaa suojelutoimia koskevia suo-
situksia;

10) Ilmatieteen laitos luovuttaa asianomaiselle viranomaiselle pelastustoiminnassa ja sen
suunnittelussa tarpeelliset säätiedot, varoitukset, havainnot ja ennusteet sekä ajelehtimisarviot
merialueille ja arviot radioaktiivisten ja muiden vaarallisten aineiden kulkeutumisesta ilmake-
hässä;

11) siviilipalveluskeskus osallistuu pelastustoimintaan ja väestönsuojeluun sen mukaan kuin
osallistumisesta erikseen säädetään tai määrätään;

12) valtion eri toimialoista vastaavat virastot, laitokset ja liikelaitokset sekä kunnan ja kun-
tatyhtymien eri toimialoista vastaavat virastot, laitokset ja liikelaitokset varautuvat ja osallistu-
vat pelastustoimintaan tehtäväalueensa, keskinäisen työnjakonsa ja niitä koskevan lainsäädän-
nön mukaisesti.

13) Suomen ympäristökeskus, Liikenne- ja viestintävirasto ja Puolustusvoimat osallistuvat
alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaan siten kuin tässä tai muussa laissa tarkemmin
säädetään.

Viranomaisten, laitosten ja liikelaitosten yhteistyöstä pelastustoiminnassa voidaan antaa tar-
kempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

47 §

Pelastustoimen suunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee laatia pelastustoimen alueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelas-
tustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat.

Viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset, jotka ovat velvollisia antamaan pelastusviranomai-
sille virka-apua ja asiantuntija-apua tai joiden asiantuntemusta muutoin tarvitaan pelastustoi-
minnassa ja siihen varautumisessa, ovat velvollisia laatimaan pelastuslaitoksen johdolla ja yh-
teistoiminnassa keskenään tarpeelliset suunnitelmat tehtäviensä hoitamisesta pelastustoimin-
nan yhteydessä ja osallistumisesta pelastustoimintaan.

Merialueella tapahtuvaa alusöljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa
koskevat suunnitelmat laaditaan kuitenkin Rajavartiolaitoksen johdolla.

HE 138/2018 vp

Pelastuslaitokselle ja Rajavartiolaitokselle on annettava selvitykset pelastustoimintaan käytävissä olevista voimavaroista.

Sisäministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä laadittavista pelastustoimen suunnitelmista sekä niiden sisällöstä ja rakenteesta.

48 §

Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma

Ulkoiden pelastussuunnitelman ja harjoitusten toteutumista valvoo aluehallintovirasto. Tapahtuneesta onnettomuudesta on tehtävä merkinnät 91 §:ssä tarkoitettuun toimenpiderekisteriin.

Sisäministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ulkoisen pelastussuunnitelman laatimisesta, uusimisesta ja sisällöstä, väestön kuulemisesta suunnitelman laatimisen yhteydessä ja suunnitelmasta tiedottamisesta, suunnitelman mukaisista harjoituksista, suunnitelman ja harjoitusten toteutumisen valvonnasta sekä asianomaisissa kohteissa tapahtuneita onnettomuuksia koskevien tietojen merkitsemisestä pelastustoimen toimenpiderekisteriin.

49 §

Velvollisuus antaa virka-apua ja asiantuntija-apua pelastusviranomaisille ja Rajavartiolaitokselle

Sen lisäksi, mitä 46 §:ssä säädetään viranomaisten yhteistyöstä pelastustoiminnassa, valtion ja kunnan viranomaiset ja laitokset sekä Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa (418/2011) tarkoitettu Suomen metsäkeskus ovat velvollisia antamaan pyynnöstä pelastusviranomaisille ja Rajavartiolaitokselle toimialaansa kuuluvaa tai siihen muuten soveltuvaa virka-apua pelastusviranomaisten ja Rajavartiolaitoksen tässä laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi. Sama velvollisuus on valtion omistamilla liikelaitoksilla ja yhtiöillä.

Poliisi on lisäksi velvollinen antamaan virka-apua, joka on tarpeen 80 §:n mukaisen palotarkastuksen ja muun valvontatehtävän toimittamiseksi, 81 §:n 3 momentissa tarkoitettujen onnettomuusvaaran estämiseksi sekä 88 §:n mukaisen tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.

Metsähallitus on velvollinen antamaan pelastusviranomaisille asiantuntija-apua metsäpalojen torjunnassa ja varautumaan omatoimisesti hallinnassaan olevalla valtion maalla tapahtuvien metsäpalojen ehkäisyyn ja torjuntaan yhteistyössä pelastusviranomaisten kanssa.

Päätöksen 1 ja 2 momentissa tarkoitettua virka-apua ja 3 momentissa tarkoitettua asiantuntija-apua pyytämistä tekee asianomainen pelastusviranomainen tai Rajavartiolaitos.

Virka- ja asiantuntija-avusta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

50 §

Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

56 §

Pelastuslaitoksen vastuu koulutuksesta

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

57 §

Pelastustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

58 §

Erivapaudet

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

64 §

Pelastustoimen viranomaisten varautuminen väestönsuojeluun

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

65 §

Yhteistoiminta väestönsuojeluun varautumisessa

Valtion ja kunnan viranomaisen, laitoksen ja liikelaitoksen sekä muun julkisyhteisön vastuulla olevat väestönsuojelutehtävät ja niihin varautuminen kuuluvat niissä palvelevan virantai toimenhaltijan virkavelvollisuuksiin ja työsopimussuhteessa olevan henkilön tehtäviin. Edellä sanottu koskee myös näiden tehtävien suorittamista varten tarpeelliseen koulutukseen osallistumista.

Kukin viranomaisen huolehtii väestönsuojelutehtäviin tarvitsemansa henkilöstön varaamisesta ja kouluttamisesta.

Pelastustoimen viranomaiset huolehtivat niiden vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta.

Viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset, jotka ovat velvollisia varautumaan väestönsuojeluun, ovat velvollisia laatimaan pelastuslaitoksen johdolla ja yhteistoiminnassa keskenään tarpeelliset suunnitelmat tehtäviensä hoitamisesta väestönsuojelussa. Pelastuslaitokselle on annettava selvitykset väestönsuojeluun käytettävissä olevista voimavaroista.

Edellä 4 momentissa säädettyssä tarkoituksessa:

1) Puolustusvoimat antaa pelastusviranomaisille sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointia varten tarvittavat tiedot;

2) sosiaali- ja terveystieteiden viranomaiset ja hallinnonalan laitokset vastaavat niitä koskevista sääöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti ensihoitopalvelun järjestämisestä sekä psykososiaalisen tuen palveluista sekä valmiuslain 121 §:n nojalla siirretyn väestön majoituksesta, muonituksesta ja muusta huollosta ja siirretyn väestön tilapäisestä majoittamisesta;

3) liikenne- ja viestintäasioista vastaavat viranomaiset ja hallinnonalan laitokset huolehtivat liikenneväylien käytön yhteistoimintakysymyksistä ja kuljetusten järjestämisestä valmiuslain 121 §:ssä tarkoitetussa väestön siirtämisessä.

Viranomaisten, laitosten ja liikelaitosten yhteistyöstä ja suunnitelmista väestönsuojeluun varautumisessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

66 §

Geneven yleissopimusten mukainen suojele

Väestönsuojelutehtäviä hoitava henkilöstö nauttii aseellisissa selkkauksissa humanitäärisiä tehtäviä suorittaessaan kunnioitusta ja suojeleua, josta on sovittu Geneven yleissopimuksissa sekä kansainvälisten aseellisten selkkausten uhrien suojelemisesta ja kansainvälistä luonnetta vailla olevien aseellisten selkkausten uhrien suojelemisesta tehdyssä Geneven yleissopimusten I lisäpöytäkirjan 61 artiklassa. Sama koskee artiklassa määritellyissä tehtävissä käytettävää materiaalia ja tiloja.

Sisäministeriö päättää asianomaisen ministeriön tai alueen pelastusviranomaisen esityksestä, mitä henkilöitä, materiaalia ja tiloja 1 momentissa tarkoitettu suojeleu koskee.

67 §

Velvollisuus osallistua väestönsuojelukoulutukseen

Sisäministeriö ja aluehallintovirasto voi asianomaisen ministeriön tai alueen pelastusviranomaisen esityksestä määrätä väestönsuojelun johto- ja muun erityishenkilöstön osallistumaan Pelastusopiston järjestämään väestönsuojelukoulutukseen enintään kymmeneksi vuorokaudeksi vuodessa.

71 §

Väestönsuojajan rakentamisvelvollisuus uudisrakentamisen yhteydessä

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

74 §

Väestönsuojajien rakenteelliset ja muut vaatimukset

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

75 §

Helpotusten myöntäminen

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 138/2018 vp

79 §

Valvontasuunnitelma

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

80 §

Palotarkastuksen ja muun valvontatehtävän toimittaminen

Palotarkastuksia ja muita 78 §:n mukaisen valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä saa suorittaa alueen pelastusviranomainen.

Palotarkastus saadaan suorittaa rakennuksessa ja rakennelmassa, niihin kuuluvissa huoneistoissa ja asunnoissa sekä muissa kohteissa. Palotarkastuksen suorittaja on päästettävä kaikkiin tarkastettaviin tiloihin ja kohteisiin. Tarkastettavan kohteen edustajan on esitettävä säädöksissä vaaditut suunnitelmat, muut asiakirjat ja järjestelyt.

Kiinteistön omistajan, haltijan ja toiminnanharjoittajan on pyynnöstä toimitettava alueen pelastusviranomaiselle maksutta 15 §:ssä tarkoitettu pelastussuunnitelma, 22 b ja 22 c §:ssä tarkoitettu suunnitelma ja mahdolliset muut sellaiset kohteen palo- ja poistumisturvallisuudesta laaditut asiakirjat, joita alueen pelastusviranomainen tarvitsee 78 §:n mukaisessa valvontatehtävässään.

Palotarkastuksesta on laadittava pöytäkirja, jossa tulee riittävästi yksilöidä tarkastuskohde, tarkastuksen kulku, tarkastajan tekemät keskeiset havainnot, tarkastettavan kohteen edustajan esittämä selvitys sekä johtopäätökset ja niiden perustelut. Pöytäkirja on myös laadittava, jos alueen pelastusviranomainen muutoin valvonnan yhteydessä antaa 81 §:ssä tarkoitetun korjausmääräyksen tai keskeyttää välittömän tulipalon tai muun onnettomuuden vaaraa aiheuttavan toiminnan. Pöytäkirja on viipymättä annettava tiedoksi asianosaisille.

81 §

Korjausmääräys ja toiminnan keskeyttäminen

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

82 §

Erityiset turvallisuusvaatimukset

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

83 §

Puolustusvoimien salassa pidettävät kohteet

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

87 §

Velvollisuus tilastotietojen antamiseen

Alueen pelastusviranomaisen tulee toimittaa pelastustoimen suoritteista, voimavaroista, järjestelyistä ja muusta varautumisesta sekä toimenpiderekisteristä maksutta sisäministeriölle, aluehallintovirastolle ja Pelastusopistolle tietoja, jotka ovat tarpeen tilastojen tekemistä varten. Tiedot voidaan tarvittaessa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla, ja ne voivat sisältää myös salassa pidettäviä tietoja.

88 §

Tiedonsaantioikeus palon- ja onnettomuuden tutkinnassa

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

89 §

Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja valvontatehtäviä varten

Pelastusviranomaisella on sille tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta pelastustoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa sekä pelastustoimelle säädettyjen valvontatehtävien hoitamisessa tarpeellisia tietoja.

Tässä tarkoituksessa pelastusviranomaisella on oikeus saada tietoja sekä valvontatehtävien hoitamista että pelastustoiminnan suunnittelua ja toteutusta varten:

- 1) paikkatietoinfrastruktuurista annetussa laissa (421/2009) tarkoitetuista paikkatietoaineistoista;
- 2) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009):
 - a) 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu täydellisestä nimestä;
 - b) 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu henkilötunnuksesta;
 - c) 13 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta, tilapäisestä asuinpaikasta sekä sellaiset tiedot kiinteistöstä, rakennuksesta ja huoneistosta, jotka yksilöivät henkilön kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan;
 - d) 13 §:n 1 momentin 20 kohdassa tarkoitettu henkilön ilmoittamasta äidinkielestä ja asiantikielestä;
 - e) 13 §:n 1 momentin 22 kohdassa tarkoitettu henkilön ilmoittamasta postiosoitteesta ja muusta yhteystiedosta sekä ammatista;
 - f) 14 §:ssä tarkoitettuista tiedoista;
 - g) 15 §:ssä tarkoitettuista tiedoista;
 - h) 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuista huoneistosta ja sen ominaisuuksista kuvaavista tiedoista;
 - i) 16 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuista asuinhuoneiston hallintaperustetta ja käytösäoloa koskevista tiedoista;
- 3) valvontakohteista Turvallisuus- ja kemikaaliviraston valvontakohderekisteristä;
- 4) poliisilta kokoontumislain (530/1999) 14 §:n mukaisista yleisötilaisuuden järjestämiseen liittyvistä ilmoituksista;

5) ensivaste- ja ensihoitotehtävien koordinaateista sekä tehtäväkoodeista sairaanhoitopiiriltä sillä tavoin yksilöityinä, ettei tietojen perusteella voida tunnistaa yksittäistä luonnollista henkilöä;

6) yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuista yritys- ja yhteisötietojärjestelmän tunnistetiedoista;

7) Maanmittauslaitokselta kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) 3 §:ssä tarkoitettuista kiinteistötietojärjestelmästä tietoja kiinteistöjen omistajista ja heidän yhteystiedoistaan sekä kiinteistöjen sijainnista ja tunnistetiedoista;

8) kuntien rakennusvalvontaviranomaisilta maankäyttö- ja rakennuslain 125 §:n mukaisista rakennusluvista ja 126 §:n mukaisista toimenpideluvista sekä niiden 131 §:n mukaisista hakemuksista rakennusvalvontaviranomaisen kanssa yhteisesti sovittavalla tavalla;

9) hätäkeskustietojärjestelmästä hätäkeskustoiminnasta annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuja hätäkeskustietojärjestelmään tallennettuja pelastusviranomaisen turvallisuuden tai työturvallisuuden kannalta tarpeellisia työturvallisuustietoja;

10) tämän lain 90 §:n 3 momentissa tarkoitetuista tiedoista.

Pelastusviranomaisella on sen lisäksi mitä edellä 2 momentissa säädetään, oikeus saada valvontatehtävien hoitamista varten tietoja:

1) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain:

a) 13 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu siviilisäädystä;

b) 13 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitettu kansalaisuudesta;

2) tämän lain 42 §:n 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa muilta viranomaisilta onnettomuuksien ehkäisyn kannalta erityisistä riskikohteista sillä tavoin yksilöityinä, ettei tietojen perusteella voida tunnistaa yksittäistä luonnollista henkilöä.

Pelastusviranomaisella on sen lisäksi mitä 2 momentissa säädetään, oikeus saada pelastustoiminnan suunnittelua ja toteutusta varten:

1) Liikenne- ja viestintävirastolta liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) V osassa tarkoitettu liikenneasioiden rekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä pelastusviranomaisen lakisäätteisten tehtävien hoitamiseksi;

2) teleyrityksiltä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 323 §:n mukaisesti pelastustoiminnan ylläpitämiseksi säädetyn tehtävän suorittamiseksi tarpeellisia tietoja.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettut tiedot on oikeus saada myös rajapinnan kautta tai muutoin sähköisesti.

Mitä 1—4 momentissa säädetään, ei koske 83 §:ssä tarkoitettua salassa pidettävää kohdetta. Puolustusvoimien tulee kuitenkin antaa alueen pelastusviranomaiselle ja hätäkeskukselle pelastustehtävän asianmukaisen ja turvallisen suorittamisen edellyttämät tiedot kohteesta.

89 a §

Pelastustoimintaa öljy- ja aluskemikaalivahingoissa johtavan viranomaisen tiedonsaantioikeus

Pelastustoimintaa öljy- ja aluskemikaalivahingoissa johtavalla viranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta pelastustoimintaan osallistuvilta ja siihen virka-apua antavalta viranomaiselta pelastustoiminnan suunnittelussa tarvittavia, tämän viranomaisen toimintavalmiutta koskevia tietoja ja henkilöstön valmius-, tunnistetietoja ja yhteystietoja sekä sellaisia tietoja pelastuslain 91—94 §:ssä tarkoitetuista rekistereistä, jotka ovat välttämättömiä pelastustoiminnan suunnittelussa.

HE 138/2018 vp

Pelastustoimintaa öljy- ja aluskemikaalivahingoissa johtavalla viranomaisella on oikeus vaaratilanteessa saada salassapitosäännösten estämättä maksutta öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjumiseksi tarpeellisia tietoja seuraavasti:

- 1) hätäkeskustietojärjestelmästä vahingon hätäilmoitusta ja vaaratilannetta koskevia tietoja;
- 2) satamalaitoksen tietojärjestelmästä aluksia sekä alus- ja tavaraliikennettä koskevia tietoja;
- 3) kalatalousviranomaisilta kalastusalusta, aluksen omistajaa ja haltijaa sekä aluksen toimintaa koskevia tietoja;
- 4) Liikenne- ja viestintäviraston ylläpitämästä liikenneasioiden rekisteristä ja Ahvenanmaan maakunnan rekisteriviranomaisen ylläpitämästä huvivenerekisteristä venettä sekä veneen omistajaa ja haltijaa koskevia tietoja;
- 5) Liikenne- ja viestintäviraston ylläpitämästä liikenneasioiden rekisteristä ja Ahvenanmaan valtionviraston ylläpitämästä alusrekisteristä alusta sekä sen omistajaa ja haltijaa koskevia tietoja;
- 6) alusliikennepalvelun tarjoajan alusliikennepalvelujärjestelmästä alusliikennettä koskevia tietoja sekä Puolustusvoimilta merialueen valvontaa koskevia tietoja;
- 7) Tullin tietojärjestelmästä alus- ja tavaraliikennettä koskevia tietoja;
- 8) Rajavartiolaitoksen meripelastusrekisteristä hätäilmoitusta ja vaaratilannetta koskevia tietoja; sekä
- 9) Maanmittauslaitoksen kiinteistötietojärjestelmästä kiinteistön omistajaa ja haltijaa sekä kiinteistöjaotusta koskevia tietoja.

Pelastustoimintaa maaöljyvahingoissa johtavalla viranomaisella on oikeus vaaratilanteessa saada salassapitosäännösten estämättä maksutta öljyvahingon torjumiseksi tarpeellisia tietoja seuraavasti:

- 1) Tullin tietojärjestelmästä alus- ja tavaraliikennettä koskevia tietoja;
- 2) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 130 §:ssä tarkoitettua Turvallisuus- ja kemikaaliviraston rekisteristä yrityksen toiminnan laatua sekä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden määrää koskevia tietoja;
- 3) Maanmittauslaitoksen kiinteistötietojärjestelmästä kiinteistön omistajaa ja haltijaa sekä kiinteistöjaotusta koskevia tietoja.

Tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

89 b §

Pelastustoimintaa öljy- ja aluskemikaalivahingoissa johtavan viranomaisen oikeus tietojen saamiseen yrityksiltä ja yhteisöiltä

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

96 §

Eräiden suoritteiden maksullisuus

Pelastuslaitos voi periä maksun:

- 1) 79 §:ssä tarkoitetun valvontasuunnitelman mukaisen palotarkastuksen tai muun valvontatoimenpiteen suorittamisesta;
- 2) tehtävästä, jonka on aiheuttanut hätäkeskukseen liitetyn palo ilmoittimen toistuva erheellinen toiminta;
- 3) tehtävästä, joka on muussa laissa erikseen säädetty maksulliseksi.

HE 138/2018 vp

Perittävien maksujen suuruudesta päättää alueen pelastustoimi hyväksymässään taksassa. Alueen pelastustoimen tulee määrätä suoritteistaan perimänsä maksut siten, että ne vastaavat suuruudeltaan enintään suoritteiden tuottamisesta alueen pelastustoimelle aiheutuneiden kokonaiskustannusten määrää.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun maksun perimisen edellytyksenä on, että paloilmoin on aikaisemmin aiheuttanut erheellisen ilmoituksen ja alueen pelastusviranomainen on kirjallisesti kehottanut kohteen omistajaa, haltijaa tai toiminnanharjoittajaa korjaamaan laitteen tai ryhtymään muihin tarpeellisiin toimenpiteisiin erheellisten paloilmoitusten estämiseksi. Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut maksut saadaan periä kohteen omistajalta, haltijalta tai toiminnanharjoittajalta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Jos toimenpiteestä määrättyä maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan viivästyneelle määrälle periä vuotuista viivästyskorkoa enintään korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan. Eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksun määräytymisen perusteena olevan palvelun saamisesta. Viivästyskoron sijasta viranomainen voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

99 §

Metsä- ja maastopalojen sammutuskustannukset

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

99 a §

Öljy- ja aluskemikaalivahingon torjuntakustannusten korvaaminen

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

99 b §

Pelastustyössä aiheutuneen vahingon korvaaminen

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

100 §

Valtionavustus

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

102 §

Pelastustehtävästä maksettavat korvaukset ja palkkiot

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 138/2018 vp

103 §

Pelastustoiminnassa sattuneen tapaturman ja ammattitaudin korvaaminen

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

104 §

Muutoksenhaku

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

105 §

Uhkasakko ja teettämishaku

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

106 §

Rangaistukset

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

107 §

Onnettomuuden tutkinta

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

108 §

Pelastustoimen laitteiden sijoittaminen rakennukseen

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

109 §

Viranomaisverkon käytettävyyttä koskevat erityiset vaatimukset

Jos sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 250 §:n 1 momentissa tarkoitettun viranomaisverkon käytettävyys rakennuksessa tai rakennelmassa, jossa on tavanomaista suurempi henkilöturvallisuusriski, on estynyt rakennuksesta tai rakennelmasta johtuvasta rakenteellisesta syystä ja viranomaisverkon käytettävyys ei ole riittävä pelastustoiminnan asianmukaiseksi suorittamiseksi, alueen pelastusviranomaisen voi määrätä rakennuksen tai rakennelman omistajan hankkimaan välttämättömiä viranomaisverkon käytettävyyttä varmistavia laitteita ja pitämään ne toimintakunnossa.

110 §

Pelastusviranomaisen henkilökortti

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

111 §

Pelastustoimen virkapuku ja pelastustoimen suoja-asujen tunnukset

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

111 a §

Öljyvahinkojen jälkitorjunta

Öljyvahinkojen jälkitorjunnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle.

Kunta vastaa tarvittaessa jälkitorjunnasta alueellaan. Kunnan eri viranomaisten ja laitosten tulee tarvittaessa osallistua jälkitorjuntaan.

Jälkitorjuntaa johtaa asianomaisen kunnan määräämä viranomainen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja sovittaa yhteen jälkitorjuntatöitä, jos torjunta ulottuu usean kunnan alueelle.

Mitä 36 §:n 2 momentissa ja 36 a §:ssä säädetään pelastustoiminnan johtajan toimivaltuuksista, koskee myös jälkitorjuntaa johtavaa viranomaista.

Mitä 89 a ja 89 b §:ssä säädetään öljy- ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa johtavan viranomaisen tiedonsaantioikeudesta, koskee myös jälkitorjuntaa johtavaa viranomaista.

Mitä 99 a §:n 1 momentissa säädetään viranomaisten oikeudesta saada korvaus öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjunnasta aiheutuneista kustannuksista, sovelletaan myös kunnan oikeuteen saada korvaus jälkitorjunnasta aiheutuneista kustannuksista. Kunnan oikeudesta saada korvaus jälkitorjunnan kustannuksista öljysuojarahastosta säädetään öljysuojarahastosta annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 47 §:ssä tarkoitetut pelastustoimen suunnitelmat on päivitettävä ja tarvittaessa uusittava ja 65 §:ssä tarkoitetut väestönsuojelua koskevat suunnitelmat laadittava vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Tämän lain 71 §:n 1 momentin säännöstä väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta uudisrakentamisen yhteydessä sovelletaan sellaiseenkin rakennushankkeeseen, johon rakennuslupa on haettu jo ennen tämän lain voimaantuloa sen jälkeen, kun laki on vahvistettu, jos tämän lain soveltaminen johtaa rakennuksen omistajan kannalta lievempiin väestönsuojan rakentamista koskeviin vaatimuksiin.

Pelastustoimen sivutoiminen henkilö tai sopimushenkilöstöön kuuluva, jolla on tämän lain voimaan tullessa kelpoisuus pelastustoimen sivutoimiseksi henkilöksi tai sopimushenkilöstön tehtäviin, on edelleen kelpoinen toimimaan vastaavassa tehtävässä.

2.

Laki

Pelastusopistosta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Pelastusopistosta annetun lain (607/2006) 1 § ja
lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 472/2008, uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

2 §

Pelastusopiston tehtävät

Pelastusopiston tehtävänä on myös vastata pelastustoimintaan osallistuvan sivutoimisen henkilöstön sekä pelastuslain 2 a §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön henkilöstön opetussuunnitelman valmistelusta, ylläpidosta ja kehittämisestä, kouluttajakoulutuksesta, kouluttajarekisterin ylläpidosta sekä opetusmateriaalin tuottamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

3.

Laki

palosuojelurahastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan palosuojelurahastolain (306/2003) 5, 10 ja 12 §, 13 §:n 3 momentti ja 18 §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto, sellaisina kuin niistä ovat 5 § laissa 1422/2009 ja 14 §:n 2 momentti laissa 1057/2006, seuraavasti:

5 §

Palosuojelumaksun tilitys

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

10 §

Palosuojelurahaston hallinto

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

12 §

Kirjanpito, maksuliike ja tilinpäätös

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

13 §

Tilintarkastus

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

14 §

Avustukset ja muu rahoitus

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

18 §

Tarkemmat säännökset

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 138/2018 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

4.

Laki

pelastustoimen laitteista annetun lain 13 ja 17 §:n muuttamisesta

(Lakiehdotus poistetaan hallituksen esityksestä)

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

5.

Laki

tieliikennelain 49 §:n muuttamisesta

(Lakiehdotus poistetaan hallituksen esityksestä)

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

6.

Laki

ajoneuvolain 20 §:n muuttamisesta

(Lakiehdotus poistetaan hallituksen esityksestä)

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

7.

Laki

matkustaja-aluksen henkilöluetteloista annetun lain 12 §:n muuttamisesta

(Lakiehdotus poistetaan hallituksen esityksestä)

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

8.

Laki

meripelastuslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan meripelastuslain (1145/2001) 4 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 momentti laissa 752/2014 ja 2 momentti laeissa 1660/2009, 752/2014 ja 582/2018, seuraavasti:

4 §

Muut meripelastukseen osallistuvat viranomaiset ja toimijat

Hätäkeskuslaitos, Ilmatieteen laitos, pelastuslaissa (379/2011) tarkoitettu alueen pelastusviranomainen, Liikenne- ja viestintävirasto, Väylävirasto, poliisi, Puolustusvoimat, sosiaali- ja terveystieteiden viranomaiset, Tulli ja ympäristöviranomaiset (*muu meripelastusviranomainen*) ovat Rajavartiolaitoksen ohella velvollisia osallistumaan korvauksetta meripelastustoimen tehtäviin, jos se on niiden toimialaan kuuluvien tehtävien kannalta perusteltua taikka jos se vaaratilanteen vakavuus ja erityisluonne huomioon ottaen on tarpeen, eikä meripelastustoimen tehtävän suorittaminen merkittäväällä tavalla vaaranna viranomaisen muun tärkeän lakisääteisen tehtävän suorittamista.

Muiden meripelastusviranomaisten tehtävät meripelastustoimessa ovat seuraavat:

- 1) Hätäkeskuslaitos osallistuu etsintä- ja pelastusyksiköiden sekä meripelastustoimen tehtäviin osallistuvan henkilöstön hälyttämiseen sen mukaan kuin siitä erikseen sovitaan;
- 2) Liikenne- ja viestintävirasto vastaa alusturvallisuudesta ja sen kehittämisestä sekä antaa Rajavartiolaitoksen käyttöön toimialaansa kuuluvaa asiantuntemusta;
- 3) Ilmatieteen laitos antaa Rajavartiolaitoksen käyttöön toimialaansa kuuluvaa asiantuntemusta sekä tuottaa Rajavartiolaitokselle meripelastustoimen tarvitsemat sää- ja meripalvelut;
- 4) Väylävirasto vastaa väyläverkosta ja sen kehittämisestä sekä alusliikennepalvelulaissa (623/2005) tarkoitetun alusliikennepalvelun järjestämisestä, toimittaa Rajavartiolaitokselle ajantasaista meritilannekuvaa alusliikenteestä ja toimeenpanee Rajavartiolaitoksen tekemiä alusliikennettä koskevia päätöksiä alusliikennepalvelun tarjoajan avustamana sekä osallistuu etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi sille kuuluvaa henkilöstöä ja kalustoa;
- 5) alueen pelastusviranomainen, poliisi ja Tulli osallistuvat etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi niille kuuluvaa henkilöstöä ja kalustoa; alueen pelastustoimi osallistuu pelastustoimen erikoiskoulutetun meritoimintaryhmän toimintaan, jos tästä on alueen pelastustoimen ja Rajavartiolaitoksen kesken erikseen sovittu;
- 6) Puolustusvoimat valvoo merialuetta onnettomuus- ja vaaratilanteiden havaitsemiseksi ja paikantamiseksi alueellisen koskemattomuuden valvontaan liittyen sekä osallistuu etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi sille kuuluvaa erityisasiantuntemusta, henkilöstöä ja kalustoa;
- 7) sosiaali- ja terveystieteiden viranomaiset vastaavat ensihoitopalvelun järjestämisestä sekä puhelinvälitteisten lääkäripalveluiden tuottamisesta;
- 8) ympäristöviranomaiset antavat Rajavartiolaitoksen käyttöön toimialaansa kuuluvaa asiantuntemusta.

HE 138/2018 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 12 luvun 3 § ja
muutetaan 12 luvun 6 §:n 1 momentti ja 14 §:n 2 momentti seuraavasti:

12 luku

Valvonta ja hallintopakko

6 §

Rajavartiolaitoksen valvontatehtävät

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

14 §

Vakuuden asettaminen

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

10.

Laki

pelastuslain väliaikaisesta muuttamisesta

(Lakiehdotus poistetaan hallituksen esityksestä)

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

11.

Laki

öljyvahinkojen torjuntalain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tällä lailla kumotaan 1 §
öljyvahinkojen torjuntalaki (1673/2009).

Tämä laki tulee voimaan 2 §
päivänä kuuta 20.

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana) _____

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Sisäministeri Kai Mykkänen

1.

Laki**pelastuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 1, 2 ja 6 §, 10 §:n 3 momentin, 11 §:n 3 momentin ja 12 §:n 3 momentin suomenkielinen sanamuoto, 17 §:n 3 momentin suomenkielinen sanamuoto, 27, 31, 34, 36 §:n 1 momentti, 38 §:n 4 momentti, 39 §:n suomenkielinen sanamuoto, 40, 46 ja 47 §, 48 §:n 3 momentti ja 4 momentin suomenkielinen sanamuoto, 49, 56—58 §, 64—67 ja 71 §, 74 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, 75, 80 §, 87 §:n 1 momentti, 89, 96, 100, 102, 103 §, 105 §:n 1 momentti ja 106 §, 107 §:n 1 ja 2 momentin suomenkielinen sanamuoto ja 109 § sekä 110 §:n ja 111 §:n 3—5 momentin suomenkielinen sanamuoto,

sellaisina kuin niistä ovat 38 §:n 4 momentti laissa 424/2017, 89 § laissa 1171/2016 ja 103 § osaksi laissa 470/2015, sekä

lisätään lakiin uusi 2 a, 22 a—22 c ja 27 a §, 32 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, 35 §:ään uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 36 a—36 c, 89 a, 89 b, 99 a, 99 b ja 111 a § seuraavasti:

HE 18/2018 vp

Ehdotus

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tavoite

Tämän lain tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia. Lain tavoitteena on myös, että onnettomuuden uhatessa tai tapahtuttua ihmiset pelastetaan, tärkeät toiminnot turvataan ja onnettomuuden seurauksia rajoitetaan tehokkaasti niin, että ihmisille, omaisuudelle ja ympäristölle aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

2 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään ihmisten, yritysten sekä muiden yhteisöjen ja oikeushenkilöiden

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tavoite

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

2 §

Lain soveltamisala

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

velvollisuudesta:

- 1) ehkäistä tulipaloja ja muita onnettomuuksia;
- 2) varautua onnettomuuksiin sekä toimintaan onnettomuuksien uhatessa ja sattuesssa;
- 3) rajoittaa onnettomuuksien seurauksia;
- 4) rakentaa ja ylläpitää väestönsuojia;
- 5) osallistua pelastustoiminnan tehtäviin ja väestönsuojelukoulutukseen.

Tässä laissa säädetään lisäksi:

- 1) pelastustoimen viranomaisten tehtävästä ohjata, neuvoa, ja valvoa 1 momentissa tarkoitettuja tahoja momentissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämiseksi;
- 2) pelastustoimen viranomaisten ja Rajavartiolaitoksentehtävistä pelastustoiminnassa; sekä
- 3) pelastustoimen viranomaisten ja Rajavartiolaitoksentoimivallasta pelastustoimessa.

Tässä laissa säädetään myös yhteistoiminnasta 2 momentissa mainittujen tehtävien hoitamisessa sekä niihin varautumisessa.

Lisäksi pelastustoimen viranomaisille voi kuulua tehtäviä sen mukaan kuin muussa laissa säädetään.

Tämän lain mukainen toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että se on mahdollista myös valmiuslain (1552/2011) mukaisissa poikkeusoloissa. Pelastustoimen erityisistä toimivaltuuksista poikkeusoloissa säädetään valmiuslaissa.

2 a §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *pelastustoimella* tehtäväalaa, joka koostuu tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisystä sekä pelastustoiminnasta;
- 2) *pelastustoiminnalla* kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuesssa sekä rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia;

2 a §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *pelastustoimella* tehtäväalaa, joka koostuu tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisystä sekä pelastustoiminnasta;
- 2) *pelastustoiminnalla* kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuesssa sekä rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia;

HE 18/2018 vp

3) *suojaväistöllä* ihmisten ja omaisuuden kiireellistä evakuointia, joka tapahtuu pelastusviranomaisen määräyksestä tulipalon tai muun onnettomuuden tai niiden välittömän uhan vuoksi;

4) *väestönsuojelulla* valmiuslain 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettujen poikkeusolojen aikana tapahtuvaa humanitaaristen tehtävien suorittamista, joiden tarkoituksena on siviiliväestön suojeleminen vihollisuuksien ja onnettomuuksien vaaroja vastaan ja siviiliväestön auttaminen selviytymään niiden välittömiltä vaikutuksilta sekä välittömien edellytysten luominen eloonjäämiselle;

5) *pelastuslaitoksella maakunnan pelastustoimen tehtävistä vastaavaa maakuntalain (/) 52 §:ssä tarkoitettua maakunnan liikelaitosta*;

6) *sopimuspalokunnalla* pelastustoimen järjestelmään kuuluvaa vapaaehtoista palokuntaa, laitospalokuntaa, teollisuuspalokuntaa, sotilaspalokuntaa, joka on tehnyt pelastuslaitoksen kanssa sopimuksen pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta.

Lisäksi tässä laissa tarkoitetaan:

1) *öljyllä* kivennäisöljyä kaikissa muodoissaan, raakaöljy, polttoöljy, öljyliete, öljyjäte ja jalostetut tuotteet mukaan luettuina, sekä öljypitoista seosta ja jätettä;

2) *muulla haitallisella aineella* muuta sellaista ainetta kuin öljyä, jonka joutuminen mereen saattaa aiheuttaa pilaantumista;

3) *aluksella* merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 1 luvun 2 §:n 14 kohdassa tarkoitettua vesikulkuneuvoa;

4) *maa-alueen öljyvahingolla* sellaista maa-alueella tapahtuvaa vahinkoa tai haittaa, jonka maahan tai veteen joutunut öljy aiheuttaa ihmiselle tai ympäristölle likaamalla, turmelemalla tai pilaamalla maaperää, vesiä, kasvillisuutta, eläimistöä, laitteita tai rakenteita;

5) *alusöljyvahingolla* aluksesta aiheutuvaa tapahtumaa tai samaa alkuperää olevaa tapahtumasarjaa, joka johtaa tai saattaa johtaa öljypäästöön ja joka vaarantaa tai saattaa vaarantaa vesistön tai meriympäristön taikka

Ehdotus

3) *suojaväistöllä* ihmisten ja omaisuuden kiireellistä evakuointia, joka tapahtuu pelastusviranomaisen määräyksestä tulipalon tai muun onnettomuuden tai niiden välittömän uhan vuoksi;

4) *väestönsuojelulla* valmiuslain 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettujen poikkeusolojen aikana tapahtuvaa humanitaaristen tehtävien suorittamista, joiden tarkoituksena on siviiliväestön suojeleminen vihollisuuksien ja onnettomuuksien vaaroja vastaan ja siviiliväestön auttaminen selviytymään niiden välittömiltä vaikutuksilta sekä välittömien edellytysten luominen eloonjäämiselle;

5) *sopimuspalokunnalla* pelastustoimen järjestelmään kuuluvaa vapaaehtoista palokuntaa, laitospalokuntaa, teollisuuspalokuntaa, sotilaspalokuntaa, joka on tehnyt pelastuslaitoksen kanssa sopimuksen pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta.

Lisäksi tässä laissa tarkoitetaan:

1) *öljyllä* kivennäisöljyä kaikissa muodoissaan, raakaöljy, polttoöljy, öljyliete, öljyjäte ja jalostetut tuotteet mukaan luettuina, sekä öljypitoista seosta ja jätettä;

2) *muulla haitallisella aineella* muuta sellaista ainetta kuin öljyä, jonka joutuminen mereen saattaa aiheuttaa pilaantumista;

3) *aluksella* merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 1 luvun 2 §:n 14 kohdassa tarkoitettua vesikulkuneuvoa;

4) *maa-alueen öljyvahingolla* sellaista maa-alueella tapahtuvaa vahinkoa tai haittaa, jonka maahan tai veteen joutunut öljy aiheuttaa ihmiselle tai ympäristölle likaamalla, turmelemalla tai pilaamalla maaperää, vesiä, kasvillisuutta, eläimistöä, laitteita tai rakenteita;

5) *alusöljyvahingolla* aluksesta aiheutuvaa tapahtumaa tai samaa alkuperää olevaa tapahtumasarjaa, joka johtaa tai saattaa johtaa öljypäästöön ja joka vaarantaa tai saattaa vaarantaa vesistön tai meriympäristön taikka

HE 18/2018 vp

rannikon tilan tai niihin liittyviä etuja, ja joka vaatii kiireellisesti suoritettavia toimia;

6) *öljyvahingolla* maa-alueen öljyvahinkoa ja alusöljyvahinkoa;

7) *aluskemikaalivahingolla* aluksesta meri-alueella aiheutuvaa tapahtumaa tai samaa alkuperää olevaa tapahtumasarjaa, joka johtaa tai saattaa johtaa muun haitallisen aineen kuin öljyn päästöön ja joka vaarantaa tai saattaa vaarantaa meriympäristön taikka rannikon tilan tai niihin liittyviä etuja, ja joka vaatii kiireellisesti suoritettavia toimia;

8) *jälkitorjunnalla* öljyvahingon torjuntaa, jota tehdään öljyn pilaaman maaperän, pohjaveden ja rannikon puhdistamiseksi ja kunnostamiseksi sen jälkeen, kun välttämättömät torjuntatoimet vahingon rajoittamiseksi ja öljyn keräämiseksi on tehty.

6 §

Avotulen teko

Nuotiota tai muuta avotulta ei saa sytyttää Ilmatieteen laitoksen antaman metsä- tai ruohikkopalovaroituksen aikana tai jos olosuhteet kuivuuden, tuulen tai muun syyn takia ovat sellaiset, että metsäpalon, ruohikkopalon tai muun tulipalon vaara on ilmeinen.

Avotulta ei saa tehdä toisen maalle ilman maanomistajan lupaa.

Maakunnan pelastusviranomainen voi perustellusta syystä kieltää avotulen teon maakunnassa tai osassa sitä määrääjäksi. Päätöksestä tulee tiedottaa tarpeellisessa laajuudessa.

3 luku

Toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuudet

10 §

Rakennusten uloskäytävät

Ehdotus

rannikon tilan tai niihin liittyviä etuja, ja joka vaatii kiireellisesti suoritettavia toimia;

6) *öljyvahingolla* maa-alueen öljyvahinkoa ja alusöljyvahinkoa;

7) *aluskemikaalivahingolla* aluksesta meri-alueella aiheutuvaa tapahtumaa tai samaa alkuperää olevaa tapahtumasarjaa, joka johtaa tai saattaa johtaa muun haitallisen aineen kuin öljyn päästöön ja joka vaarantaa tai saattaa vaarantaa meriympäristön taikka rannikon tilan tai niihin liittyviä etuja, ja joka vaatii kiireellisesti suoritettavia toimia;

8) *jälkitorjunnalla* öljyvahingon torjuntaa, jota tehdään öljyn pilaaman maaperän, pohjaveden ja rannikon puhdistamiseksi ja kunnostamiseksi sen jälkeen, kun välttämättömät torjuntatoimet vahingon rajoittamiseksi ja öljyn keräämiseksi on tehty.

6 §

Avotulen teko

Nuotiota tai muuta avotulta ei saa sytyttää Ilmatieteen laitoksen antaman metsä- tai ruohikkopalovaroituksen aikana tai jos olosuhteet kuivuuden, tuulen tai muun syyn takia ovat sellaiset, että metsäpalon, ruohikkopalon tai muun tulipalon vaara on ilmeinen.

Avotulta ei saa tehdä toisen maalle ilman maanomistajan lupaa.

Alueen pelastusviranomainen voi perustellusta syystä kieltää avotulen teon *pelastustoimen alueella* tai osassa sitä määrääjäksi. Päätöksestä tulee tiedottaa tarpeellisessa laajuudessa.

3 luku

Toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuudet

10 §

Rakennusten uloskäytävät

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

Uloskäytävät ja kulkureitit niille tulee tarvittaessa merkitä ja valaista asianmukaisesti. Merkitsemisestä ja valaisemisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella.

11 §

Kiinteistöjen pelastustiet

Sisäministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pelastustien merkitsemisestä.

12 §

Laitteiden kunnossapito

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

1) laitteiden toimintakunnossa pitämiseen liittyvistä teknisistä yksityiskohdista ja menettelytavoista sekä kunnossapito-ohjelmasta;

2) laitteista, joille on tehtävä käyttöönotto- tai määräaikaistarkastus tai jotka on huollettava määrävällein;

3) huollon ja tarkastuksen ajankohdasta ja määrävälistä;

4) toimenpiteiden kirjaamisesta.

16 §

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma on toimitettava viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista tiedoksi maakunnan pelastusviranomaiselle. Maakunnan pelastusviranomaisen voi erityisestä syystä hyväksyä, että yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma toimitetaan sille tiedoksi edellä mainitun määräajan jälkeen. Jos 2 momentissa tarkoitettu selvitys ja arvio tilaisuuden vaaroista

11 §

Kiinteistöjen pelastustiet

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

12 §

Laitteiden kunnossapito

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

16 §

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

ja riskeistä tai niiden perusteella määritellyt turvallisuusjärjestelyt ja ohjeet ovat maakunnan pelastusviranomaisen arvion mukaan puutteelliset, maakunnan pelastusviranomaisen voi palauttaa suunnitelman täydennettäväksi. Maakunnan pelastusviranomaisen tulee myös tarvittaessa suorittaa kohteessa 80 §:n mukainen palotarkastus ja ryhtyä 81 ja 82 §:n mukaisiin toimenpiteisiin. Maakunnan pelastusviranomaisen tulee tarvittaessa ilmoittaa sille toimitetusta suunnitelmasta poliisille ja ensihoidosta vastaavalle terveysturvaviranomaiselle. Velvollisuudesta ilmoittaa pelastusviranomaiselle räjähteiden tai vaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteena säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 81 §:ssä.

17 §

Palovaroittimet

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen laitteiden määrästä, sijoittamisesta sekä toiminnasta.

18 §

Poistumisturvallisuus hoitolaitoksissa sekä palvelu- ja tukiasumisessa

Edellä 1 momentin mukaisella toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa maakuntaa, kuntaa ja muuta julkisoikeudellista yhteisöä. Toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan myös yritystä ja muuta yhteisöä, joka maakunnan, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön kanssa tehdyn sopimuksen perusteella tai muutoin vastaa tai huolehtii hoitolaitoksen ylläpidosta tai palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä.

17 §

Palovaroittimet

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

18 §

Poistumisturvallisuus hoitolaitoksissa sekä palvelu- ja tukiasumisessa

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

19 §

Poistumisturvallisuusselvitys

Poistumisturvallisuusselvitys ja sen muutokset on toimitettava maakunnan pelastusviranomaiselle 20 §:n 1 momentissa tarkoitetun arvion tekemistä varten. Poistumisturvallisuusselvitys on toimitettava lisäksi tiedoksi rakennusvalvontaviranomaiselle.

20 §

Poistumisturvallisuuden arviointi ja poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelma

Maakunnan pelastusviranomaisen tulee arvioida poistumisturvallisuusselvityksen perusteella, täyttääkö poistumisturvallisuus 18 §:ssä säädetyt vaatimukset.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun asian ratkaisemista maakunnan pelastusviranomaisen voi velvoittaa toiminnanharjoittajan määräajassa täydentämään 19 §:ssä tarkoitettua poistumisturvallisuusselvitystä ja toteuttamaan yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa kohteessa poistumiskokeen.

Jos poistumisturvallisuus ei täytä 18 §:ssä säädetyjä vaatimuksia, toiminnanharjoittajan tulee laatia maakunnan pelastusviranomaisen asettamassa määräajassa suunnitelma poistumisturvallisuuden saattamiseksi laissa säädettyjen vaatimusten mukaiseksi.

21 §

Poistumisturvallisuuden toteuttamismääräys

Jos toiminnanharjoittajan 20 §:n 3 momentin mukaisesti suunnittelemissa toimenpiteillä ei voida saattaa kohteen poistumisturvallisuutta vaatimusten mukaiseksi, maakunnan pelastusviranomaisen on annettava 81 §:n mukainen korjausmääräys, jonka yhteydessä

19 §

Poistumisturvallisuusselvitys

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

20 §

Poistumisturvallisuuden arviointi ja poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelma

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

21 §

Poistumisturvallisuuden toteuttamismääräys

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

HE 138/2018 vp

HE 18/2018 vp

Ehdotus

voidaan myös määrätä 82 §:n mukaisia erityisiä turvallisuusvaatimuksia.

22 a §

22 a §

Öljyvaraston haltijan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta

Öljyvaraston haltijan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta

Jokainen, joka varastoi öljyä samalla varastoalueella vähintään 100 000 litraa, mutta kuitenkin alle miljoona litraa, on velvollinen pitämään varastoalueella paikallisten olosuhteiden vaatiman määrän torjuntaan soveltuvaa imeytys- tai muuta vastaavaa ainetta ja torjuntaan tarvittavaa kalustoa sekä huolehtimaan siitä, että saatavissa on niiden käyttöön perehtynyttä henkilöstöä. Jos varastoalue sijaitsee siten, että sieltä voi öljyvuodon yhteydessä joutua öljyä vesistöön, on varastoalueella oltava niin paljon öljypuomia, että sen avulla voidaan estää öljyn leviäminen vesistöissä.

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

Edellä 1 momentissa tarkoitetun varaston haltijan on huolehdittava siitä, että varaston henkilökunta on perehtynyt öljyvahinkojen hälytysjärjestelmään ja että henkilökunnan tiedossa ovat ne paikat, jotka viranomaisen on hyväksynyt öljyisen jätteen keräys- ja hävityspaikoiksi.

Jakeluasemilta edellytettävästä torjuntavalmiudesta säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa.

22 b §

22 b §

Suuren öljyvaraston haltijan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta

Suuren öljyvaraston haltijan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta

Jos öljyn määrä muualla kuin rannikolla sijaitsevalla varastoalueella on miljoona litraa tai suurempi, varastoija on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon varalta. Varastoijan on myös hankittava öljyvahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa sekä huolehdittava siitä, että saatavissa on sen käyttöön

Jos öljyn määrä muualla kuin rannikolla sijaitsevalla varastoalueella on miljoona litraa tai suurempi, varastoija on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon varalta. Varastoijan on myös hankittava öljyvahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa sekä huolehdittava siitä, että saatavissa on sen käyttöön

HE 138/2018 vp

HE 18/2018 vp

perehtynyttä henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi aluehallintovirastolle.

Tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetuista suunnitelmasta ja tarvittavasta torjuntakalustosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

22 c §

Sataman pitäjän ja rannikkoalueen toiminnanharjoittajan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta

Pääasiassa kauppamerenkulun käyttöön tarkoitetun sataman pitäjä ja muun rannikkoalueella miljoona litraa tai sitä enemmän öljyä tai muita haitallisia aineita varastoivan laitoksen toiminnan harjoittaja on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon varalta. Sataman pitäjän ja toiminnan harjoittajan on hankittava öljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa. Toiminnanharjoittajan tulee myös huolehtia siitä, että torjuntakaluston käyttäjiksi on saatavissa koulutettua henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi aluehallintovirastolle.

Tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetuista suunnitelmasta ja tarvittavasta torjuntakalustosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

26 §

Pelastusviranomaiset

Valtion pelastusviranomaisia ovat sisäministeriön pelastusylijohtaja ja hänen määräämänsä sisäministeriön virkamiehet.

Maakunnan pelastusviranomaisia ovat pelastuslaitoksen ylin viranhaltija ja hänen määräämänsä pelastuslaitoksen viranhaltijat.

Ehdotus

perehtynyttä henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle*.

Tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetuista suunnitelmasta ja tarvittavasta torjuntakalustosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

22 c §

Sataman pitäjän ja rannikkoalueen toiminnanharjoittajan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta

Pääasiassa kauppamerenkulun käyttöön tarkoitetun sataman pitäjä ja muun rannikkoalueella miljoona litraa tai sitä enemmän öljyä tai muita haitallisia aineita varastoivan laitoksen toiminnan harjoittaja on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon varalta. Sataman pitäjän ja toiminnan harjoittajan on hankittava öljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa. Toiminnanharjoittajan tulee myös huolehtia siitä, että torjuntakaluston käyttäjiksi on saatavissa koulutettua henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle*.

Tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetuista suunnitelmasta ja tarvittavasta torjuntakalustosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

26 §

Pelastusviranomaiset

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

HE 138/2018 vp

HE 18/2018 vp

Ehdotus

27 §

27 §

Maakunnan pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävät

Alueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävät

Maakunta vastaa pelastustoimen järjestämisestä siten kuin maakuntalaissa ja pelastustoimen järjestämisestä (/) annetussa laissa säädetään. Maakunta vastaa lisäksi pelastustoimen vastuulle kuuluvien nuohouspalvelujen järjestämisestä siten kuin tässä laissa säädetään.

Pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan:

1) pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa;

2) pelastustoimen valvontatehtävistä;

3) väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä;

4) pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi pelastuslaitos:

1) hoitaa ensihoitopalveluun kuuluvia tehtäviä siten kuin maakunta siitä päättää;

2) osallistuu 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon;

3) huolehtii muistakin muussa laissa maakunnan pelastustoimelle säädetyistä tehtävistä.

Maakunnan ja pelastuslaitoksen tehtävistä pelastustoimessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Alueen pelastustoimi vastaa pelastustoimen palvelutasosta ja pelastuslaitoksen toiminnan ja nuohouspalvelujen asianmukaisesta järjestämisestä sekä muista tässä laissa sille säädettyistä tehtävistä.

Pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan:

1) pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa;

2) pelastustoimen valvontatehtävistä;

3) väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä;

4) pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi pelastuslaitos:

1) voi suorittaa ensihoitopalveluun kuuluvia tehtäviä, jos ensihoitopalvelun järjestämisestä yhteistoiminnassa alueen pelastustoimen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kesken on sovittu terveydenhuoltolain (1326/2010) 39 §:n 2 momentin perusteella;

2) tukee pelastustoimen alueeseen kuuluvan kunnan valmiussuunnittelua, jos siitä on kunnan kanssa sovittu;

3) huolehtii muistakin muussa laissa alueen pelastustoimelle säädetyistä tehtävistä.

Alueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

HE 138/2018 vp

HE 18/2018 vp

Ehdotus

27 a §

27 a §

*Rajavartiolaitoksen tehtävät pelastustoimes-
sa*

*Rajavartiolaitoksen tehtävät pelastustoimes-
sa*

Rajavartiolaitos huolehtii pelastustoimin-
nasta Suomen aluevesillä ja talousvyöhyk-
keellä tapahtuneissa alusöljyvahingoissa ja
aluskemikaalivahingoissa ja sovittaa yhteen
siihen varautumista.

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

Meripelastuskeskus toimii Suomea sitovien
kansainvälisten meriympäristövahinkojen
torjuntaa koskevien sopimusten yhteyspis-
teenä ja vastaa tällaisten sopimusten edellyt-
tämästä alusöljy- ja aluskemikaalivahinkoi-
hin liittyvien ilmoitusten tekemisestä muille
valtioille. Lisäksi meripelastuskeskus toimii
merellä tapahtuvan öljyn- ja kaasunporaus-
toiminnan turvallisuudesta ja direktiivin
2004/35/EY muuttamisesta annetun Euroo-
pan parlamentin ja neuvoston direktiivin
2013/30/EU 32 artiklan 1 kohdassa tarkoitet-
tuna yhteyspisteinä ja toimittaa mainitun ar-
tiklan 4 b kohdassa tarkoitettua tietoa kohdas-
sa tarkoitettulle jäsenvaltiolle.

Rajavartiolaitoksen tehtävistä pelastustoi-
missa voidaan antaa tarkempia säännöksiä
sisäministeriön asetuksella.

30 §

30 §

Sammutusvesi

Sammutusvesi

Pelastuslaitoksen tulee tehdä suunnitelma
sammutusveden hankinnasta ja toimittami-
sesta (*sammutusvesisuunnitelma*) yhteistyös-
sä maakuntaan kuuluvien kuntien ja maakun-
nan alueella toimintaa harjoittavien vesihuol-
tolaissa (119/2001) tarkoitettujen vesihuolto-
laitosten sekä näille vettä toimittavien vesi-
laitosten kanssa. Sammutusvesisuunnitelma
on laadittava siten, että sammutusveden han-
kinta ja toimittaminen vastaavat pelastustoi-
men järjestämisestä annetun lain 12 §:ssä
tarkoitettussa palvelutasopäätöksessä määri-
teltyjä onnettomuusuhkia. Sammutusvesi-
suunnitelman hyväksyy maakuntavaltuusto.

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

Kunnan tulee huolehtia alueellaan sammutusveden hankinnasta pelastuslaitoksen tarpeisiin sammutusvesisuunnitelmassa määritellyllä tavalla. Kunnan tulee ottaa sammutusveden hankinta huomioon vesihuoltolain mukaisessa vesihuollon kehittämissuunnitelmassa sekä hyväksyessään vesihuoltolaitokselle vesihuoltolaissa tarkoitetun toiminta-alueen. Kunnan vastuulla olevaan sammutusveden hankintaan kuuluu lisäksi velvollisuus huolehtia sammutusvesisuunnitelmassa määriteltävistä sammutusveden ottopaikoista luonnonvesilähteisiin.

Vesihuoltolaissa tarkoitettu vesihuoltolaitos ja tälle vettä toimittava vesilaitos toimittaa sammutusvettä vesijohtoverkostosta sammutusvesisuunnitelmassa määritellyllä tavalla pelastuslaitoksen tarpeisiin. Sammutusveden toimittamiseen kuuluu vedenhankinta ja johtaminen vesihuoltolaitoksen verkostoon kuuluviin paloposteihin ja sammutusvesiasemille. Lisäksi sammutusveden toimittamiseen kuuluu palopostien ja sammutusvesiasemien kunnossapito ja huolto. Sammutusveden toimittamisesta aiheutuvien kustannusten jakamisen perusteista sovitaan sammutusvesisuunnitelmassa sammutusveden hankinnasta 2 momentin mukaisesti vastaavan kunnan tai maakunnan pelastustoimen ja sammutusvettä toimittavan vesihuoltolaitoksen kesken.

31 §

Vastuu metsäpalojen tähytyksestä ja metsä- ja ruohikkopalovaroituksen antamisesta

Sisäministeriön tehtävänä on järjestää harvaan asutulla seudulla tehokas metsäpalojen tähytys, jos metsäpalon vaara on ilmeinen.

Ilmatieteen laitoksen tulee antaa metsä- tai ruohikkopalovaroitus alueelle, jossa metsä- tai ruohikkopalon vaaran arvioidaan maanpinnan kuivuuden ja sääolosuhteiden johdosta olevan ilmeinen. Ilmatieteen laitoksen tulee huolehtia siitä, että varoituksesta tiedotetaan tarpeellisessa laajuudessa.

31 §

Vastuu metsäpalojen tähytyksestä ja metsä- ja ruohikkopalovaroituksen antamisesta

Aluehallintoviraston on järjestettävä harvaan asutulla seudulla tehokas metsäpalojen tähytys, jos metsäpalon vaara on ilmeinen.

Ilmatieteen laitoksen tulee antaa metsä- tai ruohikkopalovaroitus alueelle, jossa metsä- tai ruohikkopalon vaaran arvioidaan maanpinnan kuivuuden ja sääolosuhteiden johdosta olevan ilmeinen. Ilmatieteen laitoksen tulee huolehtia siitä, että varoituksesta tiedotetaan tarpeellisessa laajuudessa.

HE 138/2018 vp

HE 18/2018 vp

Ehdotus

32 §

Pelastustoiminnan sisältö

Pelastustoimintaa öljy- ja aluskemikaalivahingoissa johtavan viranomaisen tulee kiireellisesti ryhtyä vahinkojen torjumiseksi tai rajoittamiseksi kaikkiin sellaisiin tarpeellisiin toimenpiteisiin, joista aiheutuvat kustannukset tai vahingot eivät ole ilmeisessä epäsuhteessa uhattuina oleviin taloudellisiin ja muihin arvoihin. Torjuntatoimenpiteet on suoritettava niin, ettei luonnon ja ympäristön saatamista samaan tilaan, jossa se oli ennen vahinkotapahtumaa, tarpeettomasti vaikeuteta.

Olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava kiireellisyys- ja tärkeysjärjestykseen.

33 §

Hälytysohje

Pelastuslaitoksen tulee yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten sekä Hätäkeskuslaitoksen kanssa laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä. Hälytysohjeessa tulee ottaa huomioon myös pelastuslaitosten maakuntalain 51 §:ssä tarkoitettuun sopimukseen perustuva yhteistoiminta ja tämän lain 45 §:ssä pelastuslaitokselle säädetty velvollisuus antaa apua toiselle pelastuslaitokselle.

Hälytysohje on laadittava siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, mistä maakunnasta ne ovat.

Pelastuslaitosten on huolehdittava hälytysohjeiden valtakunnallisesta yhteensovittamisesta sekä pelastuslaitosten kesken että Hätäkeskuslaitoksen kanssa.

32 §

Pelastustoiminnan sisältö

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

33 §

Hälytysohje

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

34 §

34 §

*Pelastustoiminnan johtaminen**Pelastustoiminnan johtaminen*

Pelastustoiminnan johtajana toimii sen maakunnan pelastusviranomainen, jossa onnettomuus tai vaaratilanne on saanut alkunsa, jollei *maakuntalain 51 §:n nojalla* toisin ole sovittu tai pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 3 §:n nojalla säädetty. Pelastustoimintaa voi kuitenkin tilapäisesti johtaa muu pelastuslaitoksen palveluksessa oleva tai sopimuspalokuntaan kuuluva siihen saakka, kun toimivaltainen pelastusviranomainen ottaa pelastustoiminnan johtaakseen. Pelastustoiminnan johtaja toimii virkavastuun alaisena.

Pelastustoiminnan johtaja on siltä pelastustoimen alueelta, jossa onnettomuus tai vaaratilanne on saanut alkunsa, jollei toisin ole sovittu. Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen. Pelastustoimintaa voi kuitenkin tilapäisesti johtaa muu pelastuslaitoksen palveluksessa oleva tai sopimuspalokuntaan kuuluva siihen saakka, kun toimivaltainen pelastusviranomainen ottaa pelastustoiminnan johtaakseen. Pelastustoiminnan johtaja toimii virkavastuun alaisena.

Alusöljyvahingossa ja aluskemikaalivahingossa Suomen aluevesillä aavalla selällä tai talousvyöhykkeellä pelastustoiminnan johtajan asettaa kuitenkin Rajavartiolaitos.

Alusöljyvahingossa ja aluskemikaalivahingossa Suomen aluevesillä aavalla selällä tai talousvyöhykkeellä pelastustoiminnan johtajan asettaa kuitenkin Rajavartiolaitos.

Valtion pelastusviranomaisella on oikeus antaa pelastustoimintaa koskevia käskyjä ja määrätä pelastustoiminnan johtajasta ja hänen toimialueestaan toisin kuin 1 momentissa säädetään.

Sisäministeriön pelastusviranomaisella on oikeus antaa pelastustoimintaa koskevia käskyjä ja määrätä pelastustoiminnan johtajasta ja hänen toimialueestaan toisin kuin 1 momentissa on säädetty.

Jos eri viranomaisille ja tahoille kuuluvien vastuuiden ja toimivaltuuksien selkiyttämiseksi on tarpeen, pelastustoiminnan johtajan tulee tehdä pelastustoiminnan aloittamisesta tai lopettamisesta nimenomainen päätös. Päätöksestä on ilmoitettava asianomaisille viranomaisille ja asianosaisille heti, kun se on mahdollista. Pyydettyä päätös on vahvistettava kirjallisesti. Jälkikäiväukseen ja -vartiointiin liittyvästä pelastustoiminnan johtajan päätöksestä lopettaa pelastustoimintaa säädetään 40 §:ssä.

Jos eri viranomaisille ja tahoille kuuluvien vastuuiden ja toimivaltuuksien selkiyttämiseksi on tarpeen, pelastustoiminnan johtajan tulee tehdä pelastustoiminnan aloittamisesta tai lopettamisesta nimenomainen päätös. Päätöksestä on ilmoitettava asianomaisille viranomaisille ja asianosaisille heti, kun se on mahdollista. Pyydettyä päätös on vahvistettava kirjallisesti. Jälkikäiväukseen ja -vartiointiin liittyvästä pelastustoiminnan johtajan päätöksestä lopettaa pelastustoimintaa säädetään 40 §:ssä.

35 §

35 §

*Johtaminen yhteistoimintatilanteessa**Johtaminen yhteistoimintatilanteessa*

Ölly- ja kemikaalivahinkojen pelastustoimintaa varten perustettavaan johtoryhmään tulee kutsua ympäristönsuojelun asiantuntija

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

tai varata tällaiselle asiantuntijalle tilaisuus tulla kuulluksi.

36 §

Pelastustoiminnan johtajan toimivaltuudet

Tulipalon sammuttamiseksi ja sen leviämisen estämiseksi sekä muun onnettomuuden torjumiseksi ja vahinkojen rajoittamiseksi sekä vaaran välttämiseksi maakunnan pelastusviranomaisella ja valtion pelastusviranomaisella on oikeus, jos tilanteen hallitseminen ei muutoin ole mahdollista:

- 1) määrätä ihmisiä suojautumaan sekä panna toimeen suojaväistö;
- 2) ryhtyä sellaisiin välttämättömiin toimenpiteisiin, joista voi aiheutua vahinkoa kiinteälle tai irtaimelle omaisuudelle;
- 3) määrätä antamaan käytettäväksi rakennuksia, viesti- ja tietoliikenneyhteyksiä ja välineitä sekä pelastustoiminnassa tarvittavaa kalustoa, välineitä ja tarvikkeita, elintarvikkeita, poltto- ja voiteluaineita ja sammutusaineita;
- 4) ryhtyä muihinkin pelastustoiminnassa tarpeellisiin toimenpiteisiin.

36 a §

Pelastustoiminnan johtajan toimivaltuudet öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjunnassa

Jos öljyvahingon tai aluskemikaalivahingon torjumiseksi ja vahinkojen seurausten rajoittamiseksi on välttämätöntä, pelastustoimintaa johtavalla viranomaisella on oikeus:

- 1) ottaa tilapäisesti käyttöön vahinkojen torjuntaan sopivia laitteita ja tarvikkeita, tarpeellisia viestintä- ja kuljetusvälineitä, työkoneita ja -välineitä sekä lastaukseen, purkaukseen tai väliaikaiseen varastointiin tarvittavia tiloja ja paikkoja;
- 2) nousta maihin ja liikkua toisen alueella;
- 3) määrätä maa- ja vesirakennustoimenpi-

36 §

Pelastustoiminnan johtajan toimivaltuudet

Tulipalon sammuttamiseksi ja sen leviämisen estämiseksi sekä muun onnettomuuden torjumiseksi ja vahinkojen rajoittamiseksi sekä vaaran välttämiseksi *alueen* pelastusviranomaisella ja *sisäministeriön* pelastusviranomaisella on oikeus, jos tilanteen hallitseminen ei muutoin ole mahdollista:

- 1) määrätä ihmisiä suojautumaan sekä panna toimeen suojaväistö;
- 2) ryhtyä sellaisiin välttämättömiin toimenpiteisiin, joista voi aiheutua vahinkoa kiinteälle tai irtaimelle omaisuudelle;
- 3) määrätä antamaan käytettäväksi rakennuksia, viesti- ja tietoliikenneyhteyksiä ja välineitä sekä pelastustoiminnassa tarvittavaa kalustoa, välineitä ja tarvikkeita, elintarvikkeita, poltto- ja voiteluaineita ja sammutusaineita;
- 4) ryhtyä muihinkin pelastustoiminnassa tarpeellisiin toimenpiteisiin.

36 a §

Pelastustoiminnan johtajan toimivaltuudet öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjunnassa

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

teistä toisen alueella;

4) rajoittaa vesiliikennettä; sekä

5) ryhtyä muihin öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjumiseksi tarpeellisiin toimiin.

Jos öljyvahinko tai aluskemikaalivahinko, sen vaara tai vahingon leviämisen mahdollisuus on niin suuri, että pelastustoimintaa johtavan viranomaisen käytössä oleva henkilöstö tai kalusto ei riitä vahingon tehokkaaseen torjumiseen tai ehkäisyyn, pelastustoimintaa johtavalla viranomaisella on oikeus määrätä sataman pitäjä, laitoksen haltija, öljyn varastoija tai muu, jolla on torjuntakalustoa tai niiden käyttöön perehtynyttä henkilöstöä, asettamaan nämä pelastustoimintaa johtavan viranomaisen käyttöön, jollei tästä aiheudu toiminnan harjoittajalle kohtuutonta haittaa.

36 b §

Alusta ja sen lastia koskevat toimenpiteet

Jos Suomen aluevesillä tai talousvyöhykkeellä alus uppoaa, joutuu karille tai yhteentörmäyksen osapuoleksi, saa vuodon tai konevian taikka muutoin joutuu tilaan, johon liittyy ilmeinen öljyn tai muun haitallisen aineen vuodon vaara, Rajavartiolaitos voi määrätä ryhdyttäväksi sellaisiin alukseen ja sen lastiin kohdistuviin pelastus- tai muihin toimenpiteisiin, jotka se katsoo välttämättömiksi vesien pilaantumisen ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi. Ennen toimenpiteisiin ryhtymistä Rajavartiolaitoksen on neuvoteltava tilanteesta Liikenteen turvallisuusviraston kanssa sekä kuultava asianomaista ympäristöviranomaista, ellei tilanteen kiireellisyys muuta edellytä. Lisäksi Rajavartiolaitoksen on neuvoteltava aluksen omistajan, toimeksiannon saaneen pelastusyhtiön ja vakuutusenantajien edustajien kanssa, jos se voi tapahtua aiheuttamatta tarpeetonta viivytystä.

Mitä 1 momentissa säädetään Rajavartiolaitoksen oikeuksista ja velvollisuuksista, sovelletaan myös pelastustoiminnan johtajaan, jos 1 momentissa tarkoitettu alusta koskeva

36 b §

Alusta ja sen lastia koskevat toimenpiteet

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

tapahtuma sattuu Suomen sisävesialueella.

Sen aluksen päällikkö, josta vesien pilaantuminen tai sen vaara on aiheutunut, on velvollinen antamaan viranomaisille vahingollisten seurausten estämiseksi kaikkea apua, jota olosuhteet huomioon ottaen voidaan vaatia.

36 c §

Torjuntakemikaalin käyttö

Sisäministeriö voi poikkeustapauksessa päättää merenkulun ympäristönsuojelulain 2 luvun 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen öljypitoisten aineiden tai mainitun lain 4 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen haitallisten nestemäisten aineiden (*torjuntakemikaali*) käytöstä alusöljy- ja aluskemikaalivahingon torjunnassa.

Sisäministeriön on ennen päätöksen tekemistä kuultava Suomen ympäristökeskusta ja varmistuttava, että torjuntakemikaali on kyseisen vahingon torjunnassa huomattavasti muita torjuntamenetelmiä parempi eikä torjuntakemikaalin käytöstä aiheudu ilmeistä vesien pilaantumisen vaaraa eikä muuta haittaa ihmisen terveydelle tai ympäristölle.

38 §

Kansainvälinen pelastustoiminta

Pelastustoimeen kuuluvan avun antamiseen osallistuvan suomalaisen henkilöstön palvelussuhteesta, kelpoisuudesta ja henkilöstön asemasta avustustoiminnassa säädetään siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetussa laissa (1287/2004).

39 §

Pelastustoimintaan osallistuvan toimintakyky

Pelastuslaitoksen ja sopimuspalokunnan henkilöstöön kuuluvan pelastustoimintaan

36 c §

Torjuntakemikaalin käyttö

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

38 §

Kansainvälinen pelastustoiminta

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

39 §

Pelastustoimintaan osallistuvan toimintakyky

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

osallistuvan henkilön tulee ylläpitää tehtäviensä edellyttämiä perustaitoja ja kuntoa. Pelastustoimintaan kuuluvien eri tehtävien edellyttämien perustaitojen ja kunnan tasosta sekä kuntotestien järjestämisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella.

40 §

Jälkiraivaus ja -vartiointi sekä jälkitorjunta

Kohteen omistaja on velvollinen huolehtimaan tulipalon jälkiraivauksesta ja -vartioinnista sen jälkeen, kun tilanne ei enää vaadi pelastuslaitoksen toimenpiteitä. Ajankohdan ratkaisee pelastustoiminnan johtaja. Pelastustoiminnan johtajan tulee tehdä 34 §:n 3 momentissa tarkoitettu päätös pelastustoiminnan lopettamisesta ja ilmoittaa siitä kohteen omistajalle. Öljyvahingoissa ilmoitus tulee tehdä öljyvahinkojen jälkitorjunnasta vastaavalle viranomaiselle. Pyydettyessä päätös on vahvistettava kirjallisesti.

Jos kohteen omistajaa ei tavoiteta tai tämä ei huolehdi jälkiraivauksen ja -vartioinnin suorittamisesta, maakunnan pelastusviranomaisella on oikeus teettää välttämättömät toimenpiteet omistajan kustannuksella.

42 §

Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä

—————
Jos viranomaiset virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, heidän tulee mahdollisten salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa asiasta maakunnan pelastusviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös maakuntaa, kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huoleh-

40 §

Jälkiraivaus ja -vartiointi sekä jälkitorjunta

Kohteen omistaja on velvollinen huolehtimaan tulipalon jälkiraivauksesta ja -vartioinnista sen jälkeen, kun tilanne ei enää vaadi pelastuslaitoksen toimenpiteitä. Ajankohdan ratkaisee pelastustoiminnan johtaja. Pelastustoiminnan johtajan tulee tehdä 34 §:n 3 momentissa tarkoitettu päätös pelastustoiminnan lopettamisesta ja ilmoittaa siitä kohteen omistajalle. Öljyvahingoissa ilmoitus tulee tehdä öljyvahinkojen jälkitorjunnasta vastaavalle viranomaiselle. Pyydettyessä päätös on vahvistettava kirjallisesti.

Jos kohteen omistajaa ei tavoiteta tai tämä ei huolehdi jälkiraivauksen ja -vartioinnin suorittamisesta, *alueen* pelastusviranomaisella on oikeus teettää välttämättömät toimenpiteet omistajan kustannuksella.

42 §

Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

tivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä.

46 §

Yhteistyö pelastustoiminnassa

Valtion, *maakunnan* ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun siten kuin 47 §:ssä säädetään sekä toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Edellä 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa:

1) hätäkeskukset vastaanottavat hätäilmoituksia ja välittävät ilmoitukset asianomaisille yksiköille sekä toimivat pelastustoimen viestikeskuksena siten kuin siitä hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa (692/2010) säädetään;

2) Puolustusvoimat osallistuu pelastustoimintaan antamalla käytettäväksi pelastustoimintaan tarvittavaa kalustoa, henkilöstöä ja asiantuntijapalveluja siten kuin siitä puolustusvoimista annetussa laissa (551/2007) säädetään;

3) sen lisäksi, mitä tässä laissa muuten säädetään, Rajavartiolaitos osallistuu pelastustoimintaan antamalla käytettäväksi kalustoa, henkilöitä ja asiantuntijapalveluita siten kuin siitä Rajavartiolaissa (578/2005) säädetään;

4) poliisi huolehtii kadonneiden etsinnästä maa-alueilla ja sisävesillä, vaara-alueiden eristämisestä ja muista järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen kuuluvista tehtävistä onnettomuuspaikalla;

5) sosiaali- ja terveysviranomaiset ja hallinnonalan laitokset vastaavat niitä koskevis- sa säädöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti ensihoitopalvelun järjestämisestä sekä psykososiaalisen tuen palveluista ja onnettomuuden johdosta hätään joutuneiden huollosta ja majoituksesta;

6) ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä vastaavat viranomaiset ja hallinnonalan

46 §

Yhteistyö pelastustoiminnassa

Valtion ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun siten kuin 47 §:ssä säädetään sekä toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Edellä 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa:

1) hätäkeskukset vastaanottavat hätäilmoituksia ja välittävät ilmoitukset asianomaisille yksiköille sekä toimivat pelastustoimen viestikeskuksena siten kuin siitä hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa (692/2010) säädetään;

2) Puolustusvoimat osallistuu pelastustoimintaan antamalla käytettäväksi pelastustoimintaan tarvittavaa kalustoa, henkilöstöä ja asiantuntijapalveluja siten kuin siitä puolustusvoimista annetussa laissa (551/2007) säädetään;

3) sen lisäksi, mitä tässä laissa muuten säädetään, Rajavartiolaitos osallistuu pelastustoimintaan antamalla käytettäväksi kalustoa, henkilöitä ja asiantuntijapalveluita siten kuin siitä Rajavartiolaissa (578/2005) säädetään;

4) poliisi huolehtii kadonneiden etsinnästä maa-alueilla ja sisävesillä, vaara-alueiden eristämisestä ja muista järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen kuuluvista tehtävistä onnettomuuspaikalla;

5) sosiaali- ja terveysviranomaiset ja hallinnonalan laitokset vastaavat niitä koskevis- sa säädöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti ensihoitopalvelun järjestämisestä sekä psykososiaalisen tuen palveluista ja onnettomuuden johdosta hätään joutuneiden huollosta ja majoituksesta;

6) ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä vastaavat viranomaiset ja hallinnonalan

HE 18/2018 vp

laitokset huolehtivat yksilön ja hänen elinympäristönsä terveydensuojelua koskevista tehtävistä niitä koskevissa säädöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti;

7) ympäristöviranomaiset, maa- ja metsätalousviranomaiset ja vesitalousviranomaiset sekä hallinnonalojen laitokset huolehtivat niitä koskevissa säädöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti ympäristönsuojelusta, tulvariskien hallinnasta ja patoturvallisuudesta;

8) liikenne- ja viestintäasioista vastaavat viranomaiset ja hallinnonalan laitokset huolehtivat:

a) vaaratiedotteiden välittämisestä väestölle sähköisten joukkoviestimien kautta;

b) liikenneväylien raivauksesta;

c) liikenneväylien käytön yhteistoimintakysymyksistä suojaväistöissä;

d) ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelun järjestämisestä siten kuin siitä ilmailulain (864/2014) 121 §:ssä säädetään;

9) Säteilyturvakeskus valvoo ydinenergian ja säteilyn käytön turvallisuutta ja turva- ja valmiusjärjestelyjä sekä säteilytilannetta, ylläpitää tehtäviensä edellyttämää valmiutta normaalista poikkeavien säteilytilanteiden varalta, ilmoittaa, varoittaa ja raportoi poikkeavista säteilytilanteista, arvioi säteilytapahutumien turvallisuusmerkitystä sekä antaa suojelutoimia koskevia suosituksia;

10) Ilmatieteen laitos luovuttaa asianomaiselle viranomaiselle pelastustoiminnassa ja sen suunnittelussa tarpeelliset säätiedot, varoitukset, havainnot ja ennusteet sekä ajelehtimisarviot merialueille ja arviot radioaktiivisten ja muiden vaarallisten aineiden kulkeutumisesta ilmakehässä;

11) siviilipalveluskeskus osallistuu pelastustoimintaan ja väestönsuojeluun sen mukaan kuin osallistumisesta erikseen säädetään tai määrätään;

12) valtion eri toimialoista vastaavat virastot, laitokset ja liikelaitokset, *maakunnan* sekä kunnan ja kuntayhtymien eri toimialoista vastaavat virastot, laitokset ja liikelaitokset varautuvat ja osallistuvat pelastustoimintaan tehtäväalueensa, keskinäisen työnjakonsa ja

Ehdotus

laitokset huolehtivat yksilön ja hänen elinympäristönsä terveydensuojelua koskevista tehtävistä niitä koskevissa säädöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti;

7) ympäristöviranomaiset, maa- ja metsätalousviranomaiset ja vesitalousviranomaiset sekä hallinnonalojen laitokset huolehtivat niitä koskevissa säädöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti ympäristönsuojelusta, tulvariskien hallinnasta ja patoturvallisuudesta;

8) liikenne- ja viestintäasioista vastaavat viranomaiset ja hallinnonalan laitokset huolehtivat:

a) vaaratiedotteiden välittämisestä väestölle sähköisten joukkoviestimien kautta;

b) liikenneväylien raivauksesta;

c) liikenneväylien käytön yhteistoimintakysymyksistä suojaväistöissä;

d) ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelun järjestämisestä siten kuin siitä ilmailulain (864/2014) 121 §:ssä säädetään;

9) Säteilyturvakeskus valvoo ydinenergian ja säteilyn käytön turvallisuutta ja turva- ja valmiusjärjestelyjä sekä säteilytilannetta, ylläpitää tehtäviensä edellyttämää valmiutta normaalista poikkeavien säteilytilanteiden varalta, ilmoittaa, varoittaa ja raportoi poikkeavista säteilytilanteista, arvioi säteilytapahutumien turvallisuusmerkitystä sekä antaa suojelutoimia koskevia suosituksia;

10) Ilmatieteen laitos luovuttaa asianomaiselle viranomaiselle pelastustoiminnassa ja sen suunnittelussa tarpeelliset säätiedot, varoitukset, havainnot ja ennusteet sekä ajelehtimisarviot merialueille ja arviot radioaktiivisten ja muiden vaarallisten aineiden kulkeutumisesta ilmakehässä;

11) siviilipalveluskeskus osallistuu pelastustoimintaan ja väestönsuojeluun sen mukaan kuin osallistumisesta erikseen säädetään tai määrätään;

12) valtion eri toimialoista vastaavat virastot, laitokset ja liikelaitokset sekä kunnan ja kuntayhtymien eri toimialoista vastaavat virastot, laitokset ja liikelaitokset varautuvat ja osallistuvat pelastustoimintaan tehtäväalueensa, keskinäisen työnjakonsa ja niitä kos-

HE 18/2018 vp

niitä koskevan lainsäädännön mukaisesti;

13) Suomen ympäristökeskus, Liikenteen turvallisuusvirasto ja Puolustusvoimat osallistuvat alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaan siten kuin tässä tai muussa laissa tarkemmin säädetään.

Viranomaisten, laitosten ja liikelaitosten yhteistyöstä pelastustoiminnassa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

47 §

Pelastustoimen suunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee laatia maakunnan onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat.

Viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset, jotka ovat velvollisia antamaan pelastusviranomaisille virka-apua ja asiantuntija-apua tai joiden asiantuntemusta muutoin tarvitaan pelastustoiminnassa ja siihen varautumisessa, ovat velvollisia laatimaan pelastuslaitoksen johdolla ja yhteistoiminnassa keskenään tarpeelliset suunnitelmat tehtäviensä hoitamisesta pelastustoiminnan yhteydessä ja osallistumisesta pelastustoimintaan.

Merialueella tapahtuvaa alusöljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa koskevat suunnitelmat laaditaan kuitenkin Rajavartiolaitoksen johdolla.

Pelastuslaitokselle ja Rajavartiolaitokselle on annettava selvitykset pelastustoimintaan käytettävissä olevista voimavaroista.

Sisäministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä laadittavista pelastustoimen suunnitelmista sekä niiden sisällöstä ja rakenteesta.

48 §

Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma

Ehdotus

kevan lainsäädännön mukaisesti.

13) Suomen ympäristökeskus, *Liikenne- ja viestintävirasto* ja Puolustusvoimat osallistuvat alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaan siten kuin tässä tai muussa laissa tarkemmin säädetään.

Viranomaisten, laitosten ja liikelaitosten yhteistyöstä pelastustoiminnassa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

47 §

Pelastustoimen suunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee laatia *pelastustoimen alueen* onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat.

Viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset, jotka ovat velvollisia antamaan pelastusviranomaisille virka-apua ja asiantuntija-apua tai joiden asiantuntemusta muutoin tarvitaan pelastustoiminnassa ja siihen varautumisessa, ovat velvollisia laatimaan pelastuslaitoksen johdolla ja yhteistoiminnassa keskenään tarpeelliset suunnitelmat tehtäviensä hoitamisesta pelastustoiminnan yhteydessä ja osallistumisesta pelastustoimintaan.

Merialueella tapahtuvaa alusöljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa koskevat suunnitelmat laaditaan kuitenkin Rajavartiolaitoksen johdolla.

Pelastuslaitokselle ja Rajavartiolaitokselle on annettava selvitykset pelastustoimintaan käytettävissä olevista voimavaroista.

Sisäministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä laadittavista pelastustoimen suunnitelmista sekä niiden sisällöstä ja rakenteesta.

48 §

Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma

HE 18/2018 vp

Ulkoisen pelastussuunnitelman ja harjoitusten toteutumista valvoo sisäministeriö. Tapahtuneesta onnettomuudesta on tehtävä merkinnät 91 §:ssä tarkoitettuun toimenpiderekisteriin.

Sisäministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ulkoisen pelastussuunnitelman laatimisesta, uusimisesta ja sisällöstä, väestön kuulemisesta suunnitelman laatimisen yhteydessä ja suunnitelmasta tiedottamisesta, suunnitelman mukaisista harjoituksista, suunnitelman ja harjoitusten toteutumisen valvonnasta sekä asianomaisissa kohteissa tapahtuneita onnettomuuksia koskevien tietojen merkitsemisestä pelastustoimen toimenpiderekisteriin.

49 §

Velvollisuus antaa virka-apua ja asiantuntija-apua pelastusviranomaisille ja Rajavartiolaitokselle

Sen lisäksi, mitä 46 §:ssä säädetään viranomaisten yhteistyöstä pelastustoiminnassa, valtion, *maakunnan* ja kunnan viranomaiset ja laitokset sekä Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa (418/2011) tarkoitettu Suomen metsäkeskus ovat velvollisia antamaan pyynnöstä pelastusviranomaisille ja Rajavartiolaitokselle toimialaansa kuuluvaa tai siihen muuten soveltuvaa virka-apua pelastusviranomaisten ja Rajavartiolaitoksen tässä laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi. Sama velvollisuus on valtion omistamilla liikelaitoksilla ja yhtiöillä.

Poliisi on lisäksi velvollinen antamaan virka-apua, joka on tarpeen 80 §:n mukaisen palotarkastuksen ja muun valvontatehtävän toimittamiseksi, 81 §:n 3 momentissa tarkoitettuna onnettomuusvaaran estämiseksi sekä 88 §:n mukaisen tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.

Metsähallitus on velvollinen antamaan pelastusviranomaisille asiantuntija-apua metsäpalojen torjunnassa ja varautumaan omatoimisesti hallinnassaan olevalla valtion maalla

Ehdotus

Ulkoisen pelastussuunnitelman ja harjoitusten toteutumista valvoo *aluehallintovirasto*. Tapahtuneesta onnettomuudesta on tehtävä merkinnät 91 §:ssä tarkoitettuun toimenpiderekisteriin.

Sisäministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ulkoisen pelastussuunnitelman laatimisesta, uusimisesta ja sisällöstä, väestön kuulemisesta suunnitelman laatimisen yhteydessä ja suunnitelmasta tiedottamisesta, suunnitelman mukaisista harjoituksista, suunnitelman ja harjoitusten toteutumisen valvonnasta sekä asianomaisissa kohteissa tapahtuneita onnettomuuksia koskevien tietojen merkitsemisestä pelastustoimen toimenpiderekisteriin.

49 §

Velvollisuus antaa virka-apua ja asiantuntija-apua pelastusviranomaisille ja Rajavartiolaitokselle

Sen lisäksi, mitä 46 §:ssä säädetään viranomaisten yhteistyöstä pelastustoiminnassa, valtion ja kunnan viranomaiset ja laitokset sekä Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa (418/2011) tarkoitettu Suomen metsäkeskus ovat velvollisia antamaan pyynnöstä pelastusviranomaisille ja Rajavartiolaitokselle toimialaansa kuuluvaa tai siihen muuten soveltuvaa virka-apua pelastusviranomaisten ja Rajavartiolaitoksen tässä laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi. Sama velvollisuus on valtion omistamilla liikelaitoksilla ja yhtiöillä.

Poliisi on lisäksi velvollinen antamaan virka-apua, joka on tarpeen 80 §:n mukaisen palotarkastuksen ja muun valvontatehtävän toimittamiseksi, 81 §:n 3 momentissa tarkoitettuna onnettomuusvaaran estämiseksi sekä 88 §:n mukaisen tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.

Metsähallitus on velvollinen antamaan pelastusviranomaisille asiantuntija-apua metsäpalojen torjunnassa ja varautumaan omatoimisesti hallinnassaan olevalla valtion maalla

HE 138/2018 vp

HE 18/2018 vp

tapahtuvien metsäpalojen ehkäisyyn ja torjuntaan yhteistyössä pelastusviranomaisten kanssa.

Päätöksen 1 ja 2 momentissa tarkoitetun virka-avun ja 3 momentissa tarkoitetun asiantuntija-avun pyytämisestä tekee asianomainen pelastusviranomainen tai Rajavartiolaitos.

Virka- ja asiantuntija-avusta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

50 §

Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, maakunnan tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Virka-avun antamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

56 §

Pelastuslaitoksen vastuu koulutuksesta

Pelastuslaitoksen tulee huolehtia siitä, että sen sivutoimisella henkilöstöllä sekä sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön henkilöstöllä on 57 §:n 2 momentissa säädetty koulutus.

57 §

Pelastustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset

Pelastustoimintaan osallistuvalla pelastuslaitoksen päätoimiselta miehistöltä, alipäällystöltä ja päällystöltä vaaditaan virkaa tai tehtävää vastaava pelastusalan tutkinto.

Pelastustoimintaan osallistuvalla sivutoimiselta sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalla

Ehdotus

tapahtuvien metsäpalojen ehkäisyyn ja torjuntaan yhteistyössä pelastusviranomaisten kanssa.

Päätöksen 1 ja 2 momentissa tarkoitetun virka-avun ja 3 momentissa tarkoitetun asiantuntija-avun pyytämisestä tekee asianomainen pelastusviranomainen tai Rajavartiolaitos.

Virka- ja asiantuntija-avusta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

50 §

Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

56 §

Pelastuslaitoksen vastuu koulutuksesta

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

57 §

Pelastustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 138/2018 vp

HE 18/2018 vp

Ehdotus

henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetus-
suunnitelman mukainen koulutus.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa
tarkempia säännöksiä 1 ja 2 momentissa tar-
koitetuista tutkinnoista ja koulutuksesta.

58 §

Erivapaudet

Sisäministeriö voi erityisistä syistä antaa
erivapauden tässä laissa säädettyistä kelpoi-
suusvaatimuksista pelastuslaitoksen virkaan
tai tehtävään.

64 §

*Pelastustoimen viranomaisten varautuminen
väestönsuojeluun*

Pelastustoimen viranomaisten on varaudut-
tava toimialaansa kuuluvien väestönsuojelu-
tehtävien hoitamiseen riittävin suunnitelmin
ja etukäteen tapahtuvien valmisteluin:

1) huolehtimalla väestönsuojelutehtävien
edellyttämästä sodan ajan uhkien ja niiden
vaikutusten arvioinnista;

2) kouluttamalla ja varaamalla henkilöstöä
ja väestönsuojelun johto- ja erityishenkilös-
töä sekä muuta henkilöstöä väestönsuojelu-
tehtäviin;

3) huolehtimalla väestönsuojelun johtamis-
, valvonta- ja hälytysjärjestelmien perustami-
sista ja ylläpidosta;

4) varautumalla valmiuslain 121 §:ssä tar-
koitettuun väestön siirtämiseen; sekä

5) huolehtimalla muistakin näitä vastaavis-
ta toimenpiteistä.

Edellä 1 momentissa säädetyn lisäksi pelas-
tustoimen viranomaisten varautumisesta
poikkeusoloihin säädetään valmiuslaissa.

58 §

Erivapaudet

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

64 §

*Pelastustoimen viranomaisten varautuminen
väestönsuojeluun*

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

65 §

65 §

Yhteistoiminta väestönsuojeluun varautumisessa

Yhteistoiminta väestönsuojeluun varautumisessa

Valtion, *maakunnan* ja kunnan viranomaisen, laitoksen ja liikelaitoksen sekä muun julkisyhteisön vastuulla olevat väestönsuojelutehtävät ja niihin varautuminen kuuluvat niissä palvelevan viran- tai toimenhaltijan virkavelvollisuuksiin ja työsopimussuhteessa olevan henkilön tehtäviin. Edellä sanottu koskee myös näiden tehtävien suorittamista varten tarpeelliseen koulutukseen osallistumista.

Kukin viranomainen huolehtii väestönsuojelutehtäviin tarvitsemansa henkilöstön varautumisesta ja kouluttamisesta.

Pelastustoimen viranomaiset huolehtivat niiden vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta. *Ahvenanmaan valti-onvirasto huolehtii yleisesti Ahvenanmaan maakuntaa koskevien väestönsuojeluvalmistelijien ja -järjestelyjen yhteensovittamisesta.*

Viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset, jotka ovat velvollisia varautumaan väestönsuojeluun, ovat velvollisia laatimaan pelastuslaitoksen johdolla ja yhteistoiminnassa keskenään tarpeelliset suunnitelmat tehtäviensä hoitamisesta väestönsuojelussa. Pelastuslaitokselle on annettava selvitykset väestönsuojeluun käytettävissä olevista voimavaroista.

Edellä 4 momentissa säädettyssä tarkoituksessa:

1) Puolustusvoimat antaa pelastusviranomaisille sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointia varten tarvittavat tiedot;

2) sosiaali- ja terveystoimen viranomaiset ja hallinnonalan laitokset vastaavat niitä koskevista säädöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti ensihoitopalvelun järjestämisestä sekä psykososiaalisen tuen palveluista sekä valmiuslain 121 §:n nojalla siirretyn väestön majoituksesta, muonituksesta ja muusta huollosta ja siirretyn väestön tilapäisestä majoittami-

Valtion ja kunnan viranomaisen, laitoksen ja liikelaitoksen sekä muun julkisyhteisön vastuulla olevat väestönsuojelutehtävät ja niihin varautuminen kuuluvat niissä palvelevan viran- tai toimenhaltijan virkavelvollisuuksiin ja työsopimussuhteessa olevan henkilön tehtäviin. Edellä sanottu koskee myös näiden tehtävien suorittamista varten tarpeelliseen koulutukseen osallistumista.

Kukin viranomainen huolehtii väestönsuojelutehtäviin tarvitsemansa henkilöstön varautumisesta ja kouluttamisesta.

Pelastustoimen viranomaiset huolehtivat niiden vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta.

Viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset, jotka ovat velvollisia varautumaan väestönsuojeluun, ovat velvollisia laatimaan pelastuslaitoksen johdolla ja yhteistoiminnassa keskenään tarpeelliset suunnitelmat tehtäviensä hoitamisesta väestönsuojelussa. Pelastuslaitokselle on annettava selvitykset väestönsuojeluun käytettävissä olevista voimavaroista.

Edellä 4 momentissa säädettyssä tarkoituksessa:

1) Puolustusvoimat antaa pelastusviranomaisille sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointia varten tarvittavat tiedot;

2) sosiaali- ja terveystoimen viranomaiset ja hallinnonalan laitokset vastaavat niitä koskevista säädöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti ensihoitopalvelun järjestämisestä sekä psykososiaalisen tuen palveluista sekä valmiuslain 121 §:n nojalla siirretyn väestön majoituksesta, muonituksesta ja muusta huollosta ja siirretyn väestön tilapäisestä majoittami-

HE 18/2018 vp

sesta;

3) liikenne- ja viestintäasioista vastaavat viranomaiset ja hallinnonalan laitokset huolehtivat liikenneväylien käytön yhteistoimintakysymyksistä ja kuljetusten järjestämisestä valmiuslain 121 §:ssä tarkoitettuun väestön siirtämisessä.

Viranomaisten, laitosten ja liikelaitosten yhteistyöstä ja suunnitelmista väestönsuojeluun varautumisessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

66 §

Geneven yleissopimusten mukainen suojele

Väestönsuojelutehtäviä hoitava henkilöstö nauttii aseellisissa selkkauksissa humanitäärisiä tehtäviä suorittaessaan kunnioitusta ja suojeleua, josta on sovittu Geneven yleissopimuksissa sekä kansainvälisten aseellisten selkkausten uhrien suojelemisesta ja kansainvälistä luonnetta vailla olevien aseellisten selkkausten uhrien suojelemisesta tehdyssä Geneven yleissopimusten I lisäpöytäkirjan 61 artiklassa. Sama koskee artiklassa määritellyissä tehtävissä käytettävää materiaalia ja tiloja.

Sisäministeriö päättää asianomaisen ministeriön tai maakunnan pelastusviranomaisen esityksestä, mitä henkilöitä, materiaalia ja tiloja 1 momentissa tarkoitettu suojeleu koskee. *Ahvenmaan maakunnassa esityksen tekee Ahvenanmaan valtioneuvosto.*

67 §

Velvollisuus osallistua väestönsuojelukoulutukseen

Sisäministeriö voi asianomaisen ministeriön tai maakunnan pelastusviranomaisen esityksestä määrätä väestönsuojelun johto- ja muun erityishenkilöstön osallistumaan Pelastusopiston järjestämään väestönsuojelukoulutukseen enintään kymmeneksi vuorokaudeksi vuodessa. *Ahvenmaan maakunnassa esityk-*

Ehdotus

sesta;

3) liikenne- ja viestintäasioista vastaavat viranomaiset ja hallinnonalan laitokset huolehtivat liikenneväylien käytön yhteistoimintakysymyksistä ja kuljetusten järjestämisestä valmiuslain 121 §:ssä tarkoitettuun väestön siirtämisessä.

Viranomaisten, laitosten ja liikelaitosten yhteistyöstä ja suunnitelmista väestönsuojeluun varautumisessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

66 §

Geneven yleissopimusten mukainen suojele

Väestönsuojelutehtäviä hoitava henkilöstö nauttii aseellisissa selkkauksissa humanitäärisiä tehtäviä suorittaessaan kunnioitusta ja suojeleua, josta on sovittu Geneven yleissopimuksissa sekä kansainvälisten aseellisten selkkausten uhrien suojelemisesta ja kansainvälistä luonnetta vailla olevien aseellisten selkkausten uhrien suojelemisesta tehdyssä Geneven yleissopimusten I lisäpöytäkirjan 61 artiklassa. Sama koskee artiklassa määritellyissä tehtävissä käytettävää materiaalia ja tiloja.

Sisäministeriö päättää asianomaisen ministeriön tai *alueen* pelastusviranomaisen esityksestä, mitä henkilöitä, materiaalia ja tiloja 1 momentissa tarkoitettu suojeleu koskee.

67 §

Velvollisuus osallistua väestönsuojelukoulutukseen

Sisäministeriö *ja aluehallintovirasto* voi asianomaisen ministeriön tai *alueen* pelastusviranomaisen esityksestä määrätä väestönsuojelun johto- ja muun erityishenkilöstön osallistumaan Pelastusopiston järjestämään väestönsuojelukoulutukseen enintään kymmeneksi vuorokaudeksi vuodessa.

HE 18/2018 vp

Ehdotus

sen tekee Ahvenanmaan valtionvirasto.

71 §

Väestönsuojan rakentamisvelvollisuus uudisrakentamisen yhteydessä

Rakennuksen omistajan on uudisrakentamisen yhteydessä tehtävä rakennukseen tai sen läheisyyteen väestönsuoja, jonka suuruudeltaan voidaan arvioida riittävän rakennuksessa asuvia, pysyvästi työskenteleviä tai muutoin oleskelevia henkilöitä varten. Väestönsuojan rakentamisvelvollisuus ei kuitenkaan koske maakäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 176 §:ssä tarkoitettua tilapäistä rakennusta tai muuta määräajan paikallaan pysytettävää rakennusta eikä muuta sellaista rakennusta, jonka väestönsuojan rakennuskustannukset olisivat erityisen korkeat suhteessa koko rakennuksen rakentamiskustannuksiin.

Väestönsuoja on rakennettava rakennusta tai samalla tontilla tai rakennuspaikalla olevaa rakennusryhmää varten, jos sen kerrosala on vähintään 1 200 neliometriä ja siinä asutaan tai työskennellään tai oleskellaan muutoin pysyvästi. Teollisuus-, tuotanto-, varasto- ja kokoontumisrakennusta varten väestönsuoja on edellä tässä momentissa säädetystä poiketen rakennettava, jos rakennuksen tai rakennusryhmän kerrosala on vähintään 1 500 neliometriä. Väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos tontilla tai rakennuspaikalla tai yhteisessä väestönsuojassa on ennestään tässä laissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa säädetty määrä vaatimukset täyttäviä suojapaikkoja.

Samalla tontilla tai rakennuspaikalla jo olevia rakennuksia, joita varten on väestönsuoja, ei oteta huomioon uudisrakennuksen väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta määrittäessä eikä myöskään rakennuksia, joiden osittaisesta loppukatselmuksesta on kulunut yli viisi vuotta ennen rakennuslupahakemuksen vireille tuloa.

Rakennusluvan myöntävä viranomaisen

71 §

Väestönsuojan rakentamisvelvollisuus uudisrakentamisen yhteydessä

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

voi pelastusviranomaista kuultuaan sallia rakennettavaksi kahta tai useampaa rakennusta varten yhteisen väestönsuojan, jos se rakennetaan viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta. Rakennusluvan myöntävä viranomainen voi sallia yhteisen väestönsuojan rakennettavaksi myöhemminkin kuin viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta, jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia.

74 §

Väestönsuojien rakenteelliset ja muut vaatimukset

Väestönsuojan tulee antaa siinä oleskeleville suoja asevaikutuksilta ja rakennussortumilta sekä ionisoivalta säteilyltä ja myrkyllisiltä aineilta. Väestönsuojan lämpötilan, ilmanlaadun ja hygieenisen varustetason tulee olla tilan käyttötarkoitus huomioon ottaen riittävä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä suojan koosta, rakenteesta ja sijainnista. Väestönsuojan teknisistä yksityiskohdista annetaan tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella.

75 §

Helpotusten myöntäminen

Rakennusluvan myöntävä viranomainen voi pelastusviranomaista kuultuaan yksittäistapauksessa myöntää vapautuksen laissa säädetystä väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta, jos väestönsuojan rakentamisesta aiheutuu tavanomaista huomattavasti korkeampia rakentamiskustannuksia suhteessa asiantomaisen rakennuksen rakentamiskustannuksiin tai väestönsuojan rakentaminen ilman suuria teknisiä vaikeuksia ei käy päinsä. Rakennusluvan myöntävä viranomainen voi pelastusviranomaista kuultuaan myöntää

74 §

Väestönsuojien rakenteelliset ja muut vaatimukset

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

75 §

Helpotusten myöntäminen

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

poikkeuksen tämän lain nojalla säädetyistä väestönsuojaa koskevista teknisistä vaatimuksista tai koko- ja sijaintivaatimuksesta, jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia.

Rakennusluvan myöntävä viranomainen voi pelastusviranomaista kuultuaan myöntää vapautuksen väestönsuojien rakentamisesta tietyllä alueella, jos siellä pelastusviranomaisen arvion mukaan on ennestään riittävä määrä suojapaikkoja tai väestön suojaaminen on turvattu muulla tavoin.

79 §

Valvontasuunnitelma

Valvontasuunnitelman tulee perustua maakunnan pelastustoimen palvelutasopäätökseen. Valvontasuunnitelma on tarkistettava vuosittain ja muutoinkin, jos tarkistamiseen on erityinen syy. Valvontasuunnitelma on toimitettava tiedoksi sisäministeriölle.

79 §

Valvontasuunnitelma

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

80 §

Palotarkastuksen ja muun valvontatehtävän toimittaminen

Palotarkastuksia ja muita 78 §:n mukaisen valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä saa suorittaa maakunnan pelastusviranomainen.

Palotarkastus saadaan suorittaa rakennuksessa ja rakennelmassa, niihin kuuluvissa huoneistoissa ja asunnoissa sekä muissa kohteissa. Palotarkastuksen suorittaja on päästettävä kaikkiin tarkastettaviin tiloihin ja kohteisiin. Tarkastettavan kohteen edustajan on esitettävä säädöksissä vaaditut suunnitelmat, muut asiakirjat ja järjestelyt.

Kiinteistön omistajan, haltijan ja toiminnanharjoittajan on pyynnöstä toimitettava maakunnan pelastusviranomaiselle maksutta

80 §

Palotarkastuksen ja muun valvontatehtävän toimittaminen

Palotarkastuksia ja muita 78 §:n mukaisen valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä saa suorittaa *alueen* pelastusviranomainen.

Palotarkastus saadaan suorittaa rakennuksessa ja rakennelmassa, niihin kuuluvissa huoneistoissa ja asunnoissa sekä muissa kohteissa. Palotarkastuksen suorittaja on päästettävä kaikkiin tarkastettaviin tiloihin ja kohteisiin. Tarkastettavan kohteen edustajan on esitettävä säädöksissä vaaditut suunnitelmat, muut asiakirjat ja järjestelyt.

Kiinteistön omistajan, haltijan ja toiminnanharjoittajan on pyynnöstä toimitettava *alueen* pelastusviranomaiselle maksutta 15

HE 18/2018 vp

15 §:ssä tarkoitettu pelastussuunnitelma, 22 b ja 22 c §:ssä tarkoitettu suunnitelma ja mahdolliset muut sellaiset kohteen palo- ja poistumisturvallisuudesta laaditut asiakirjat, joita maakunnan pelastusviranomaisen tarvitsee 78 §:n mukaisessa valvontatehtävässään.

Palotarkastuksesta on laadittava pöytäkirja, jossa tulee riittävästi yksilöidä tarkastuskohde, tarkastuksen kulku, tarkastajan tekemät keskeiset havainnot, tarkastettavan kohteen edustajan esittämä selvitys sekä johtopäätökset ja niiden perustelut. Pöytäkirja on myös laadittava, jos maakunnan pelastusviranomaisen muutoin valvonnan yhteydessä antaa 81 §:ssä tarkoitetun korjausmääräyksen tai keskeyttää välittömän tulipalon tai muun onnettomuuden vaaraa aiheuttavan toiminnan. Pöytäkirja on viipymättä annettava tiedoksi asianosaisille.

81 §

Korjausmääräys ja toiminnan keskeyttäminen

Jos maakunnan pelastusviranomaisen valvontatehtävää suorittaessaan havaitsee puutteita tässä laissa säädettyjen velvoitteiden toteuttamisessa, pelastusviranomaisen on määrättävä ne korjattaviksi. Jos puutteita ei voida heti korjata, korjaamiselle tulee antaa määräaika.

Jos maakunnan pelastusviranomaisen tämän lain mukaista valvontatehtävää suorittaessaan havaitsee puutteita muussa laissa säädettyjen velvoitteiden toteuttamisessa ja arvioi puutteiden aiheuttavan vakavaa vaaraa henkilöturvallisuudelle, pelastusviranomaisen voi määrätä puutteet korjattaviksi. Jos puutteita ei voida heti korjata, asiasta tulee ilmoittaa asianomaiselle valvontaviranomaiselle.

Jos valvontatehtävässä tai muutoin havaittu puutteellisuus tai virheellinen menettely aiheuttaa välittömän tulipalon tai muun onnettomuuden vaaran, pelastusviranomaisella on oikeus tarvittaessa heti keskeyttää toiminta ja

Ehdotus

§:ssä tarkoitettu pelastussuunnitelma, 22 b ja 22 c §:ssä tarkoitettu suunnitelma ja mahdolliset muut sellaiset kohteen palo- ja poistumisturvallisuudesta laaditut asiakirjat, joita *alueen* pelastusviranomaisen tarvitsee 78 §:n mukaisessa valvontatehtävässään.

Palotarkastuksesta on laadittava pöytäkirja, jossa tulee riittävästi yksilöidä tarkastuskohde, tarkastuksen kulku, tarkastajan tekemät keskeiset havainnot, tarkastettavan kohteen edustajan esittämä selvitys sekä johtopäätökset ja niiden perustelut. Pöytäkirja on myös laadittava, jos *alueen* pelastusviranomaisen muutoin valvonnan yhteydessä antaa 81 §:ssä tarkoitetun korjausmääräyksen tai keskeyttää välittömän tulipalon tai muun onnettomuuden vaaraa aiheuttavan toiminnan. Pöytäkirja on viipymättä annettava tiedoksi asianosaisille.

81 §

Korjausmääräys ja toiminnan keskeyttäminen

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

määrätä onnettomuuden ehkäisemiseksi välttämättömistä toimenpiteistä. Määräystä on heti noudatettava.

82 §

Erityiset turvallisuusvaatimukset

Kohteeseen, jossa harjoitettu toiminta tai olosuhteet aiheuttavat henkilö- tai paloturvallisuudelle tai ympäristölle tavanomaista suuremman vaaran, maakunnan pelastusviranomaisen voi, jos se on välttämätöntä, määrätä toiminnanharjoittajan hankkimaan tarkoituksenmukaista sammutuskalustoa ja muita pelastustyötä helpottavia laitteita tai asentamaan automaattisen sammutuslaitteiston taikka ryhtymään kohteessa muihin välttämättömiin toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä ihmisten ja omaisuuden turvaamiseksi onnettomuuden varalta.

Maakunnan pelastusviranomaisen tulee kuulla maankäyttö- ja rakennuslain 124 §:ssä tarkoitettua kunnan rakennusvalvontaviranomaisesta valmisteltaessa 1 momentissa tarkoitettua määräystä kohteessa edellytettävistä turvallisuusvaatimuksista, jos turvallisuusvaatimusten toteuttaminen edellyttää rakennuslupaa tai toimenpidelupaa.

83 §

Puolustusvoimien salassa pidettävät kohteet

Mitä 78 §:ssä säädetään, ei koske sellaisia Puolustusvoimien hallinnassa olevia kohteita, jotka valtakunnan turvallisuuden vuoksi on pidettävä salassa ja joiden valvontatehtävästä Puolustusvoimat on maakunnan pelastusviranomaiselle ilmoittanut pitävänsä huolta. Puolustusvoimat vastaa näiden kohteiden palotarkastuksista. Tarkastustoiminnasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä puolustusministeriön asetuksella.

82 §

Erityiset turvallisuusvaatimukset

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

83 §

Puolustusvoimien salassa pidettävät kohteet

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

HE 138/2018 vp

HE 18/2018 vp

Ehdotus

87 §

87 §

Velvollisuus tilastotietojen antamiseen

Velvollisuus tilastotietojen antamiseen

Maakunnan pelastusviranomaisen tulee toimittaa pelastustoimen suoritteista, voimavaroista, järjestelyistä ja muusta varautumisesta sekä toimenpiderekisteristä maksutta sisäministeriölle ja Pelastusopistolle tietoja, jotka ovat tarpeen tilastojen tekemistä varten. Tiedot voidaan tarvittaessa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla, ja ne voivat sisältää myös salassa pidettäviä tietoja.

Alueen pelastusviranomaisen tulee toimittaa pelastustoimen suoritteista, voimavaroista, järjestelyistä ja muusta varautumisesta sekä toimenpiderekisteristä maksutta sisäministeriölle, *aluehallintovirastolle* ja Pelastusopistolle tietoja, jotka ovat tarpeen tilastojen tekemistä varten. Tiedot voidaan tarvittaessa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla, ja ne voivat sisältää myös salassa pidettäviä tietoja.

88 §

88 §

Tiedonsaantioikeus palon- ja onnettomuuden tutkinnassa

Tiedonsaantioikeus palon- ja onnettomuuden tutkinnassa

Edellä 41 §:ssä tarkoitettua palontutkintaa suorittavalla maakunnan pelastusviranomaisella ja 107 §:n mukaista onnettomuuden tutkintaa suorittamaan määrättyllä tutkintalautakunnan jäsenellä ja asiantuntijalla on oikeus päästä onnettomuuskohteeseen ja ottaa näytteitä sekä saada salassapitosäännösten estämättä maksutta tutkinnassa välttämättömiä tietoja ja asiakirjoja onnettomuuskohteen edustajalta ja viranomaisilta.

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

89 §

89 §

Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja valvontatehtäviä varten

Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja valvontatehtäviä varten

Pelastusviranomaisella on sille tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta pelastustoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa sekä pelastustoimelle säädettyjen valvontatehtävien hoitamisessa tarpeellisia tietoja.

Tässä tarkoituksessa pelastusviranomaisella on oikeus saada tietoja sekä valvontatehtävien hoitamista että pelastustoiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta tarpeellisia tietoja.

Pelastusviranomaisella on sille tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta pelastustoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa sekä pelastustoimelle säädettyjen valvontatehtävien hoitamisessa tarpeellisia tietoja.

Tässä tarkoituksessa pelastusviranomaisella on oikeus saada tietoja sekä valvontatehtävien hoitamista että pelastustoiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta tarpeellisia tietoja.

HE 18/2018 vp

nittelua ja toteutusta varten:

1) paikkatietoinfrastruktuurista annetussa laissa (421/2009) tarkoitetuista paikkatietoaineistoista;

2) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009):

a) 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitusta täydellisestä nimestä;

b) 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitusta henkilötunnuksesta;

c) 13 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitusta kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta, tilapäisestä asuinpaikasta sekä sellaiset tiedot kiinteistöstä, rakennuksesta ja huoneistosta, jotka yksilöivät henkilön kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan;

d) 13 §:n 1 momentin 20 kohdassa tarkoitusta henkilön ilmoittamasta äidinkielestä ja asiointikielestä;

e) 13 §:n 1 momentin 22 kohdassa tarkoitusta henkilön ilmoittamasta postiosoitteesta ja muusta yhteystiedosta sekä ammatista;

f) 14 §:ssä tarkoitetuista tiedoista;

g) 15 §:ssä tarkoitetuista tiedoista;

h) 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista huoneistoa ja sen ominaisuuksia kuvaavista tiedoista;

i) 16 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista asuinhuoneiston hallintaperustetta ja käytössäoloa koskevista tiedoista;

3) valvontakohteista Turvallisuus- ja kemikaaliviraston valvontakohderekisteristä;

4) poliisilta kokoontumislain (530/1999) 14 §:n mukaisista yleisötilaisuuden järjestämiseen liittyvistä ilmoituksista;

5) ensivaste- ja ensihoitotehtävien koordinaateista sekä tehtäväkoodeista sairaanhoidopiiriltä sillä tavoin yksilöityinä, ettei tietojen perusteella voida tunnistaa yksittäistä luonnollista henkilöä;

6) yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuista yritys- ja yhteisötietojärjestelmän tunnistetiedoista;

7) Maanmittauslaitokselta kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) 3 §:ssä tarkoi-

Ehdotus

nittelua ja toteutusta varten:

1) paikkatietoinfrastruktuurista annetussa laissa (421/2009) tarkoitetuista paikkatietoaineistoista;

2) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009):

a) 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitusta täydellisestä nimestä;

b) 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitusta henkilötunnuksesta;

c) 13 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitusta kotikunnasta ja siellä olevasta asuinpaikasta, tilapäisestä asuinpaikasta sekä sellaiset tiedot kiinteistöstä, rakennuksesta ja huoneistosta, jotka yksilöivät henkilön kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan;

d) 13 §:n 1 momentin 20 kohdassa tarkoitusta henkilön ilmoittamasta äidinkielestä ja asiointikielestä;

e) 13 §:n 1 momentin 22 kohdassa tarkoitusta henkilön ilmoittamasta postiosoitteesta ja muusta yhteystiedosta sekä ammatista;

f) 14 §:ssä tarkoitetuista tiedoista;

g) 15 §:ssä tarkoitetuista tiedoista;

h) 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista huoneistoa ja sen ominaisuuksia kuvaavista tiedoista;

i) 16 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista asuinhuoneiston hallintaperustetta ja käytössäoloa koskevista tiedoista;

3) valvontakohteista Turvallisuus- ja kemikaaliviraston valvontakohderekisteristä;

4) poliisilta kokoontumislain (530/1999) 14 §:n mukaisista yleisötilaisuuden järjestämiseen liittyvistä ilmoituksista;

5) ensivaste- ja ensihoitotehtävien koordinaateista sekä tehtäväkoodeista sairaanhoidopiiriltä sillä tavoin yksilöityinä, ettei tietojen perusteella voida tunnistaa yksittäistä luonnollista henkilöä;

6) yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuista yritys- ja yhteisötietojärjestelmän tunnistetiedoista;

7) Maanmittauslaitokselta kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) 3 §:ssä tarkoi-

HE 18/2018 vp

tetusta kiinteistötietojärjestelmästä tietoja kiinteistöjen omistajista ja heidän yhteystiedoistaan sekä kiinteistöjen sijainnista ja tunnistetiedoista;

8) kuntien tai maakuntien rakennusvalvontaviranomaisilta maankäyttö- ja rakennuslain 125 §:n mukaisista rakennusluvista ja 126 §:n mukaisista toimenpideluvista sekä niiden 131 §:n mukaisista hakemuksista rakennusvalvontaviranomaisen kanssa yhteisesti sovittavalla tavalla;

9) hätäkeskustietojärjestelmästä hätäkeskustoiminnasta annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuja hätäkeskustietojärjestelmään tallennettuja pelastusviranomaisen turvallisuuden tai työturvallisuuden kannalta tarpeellisia työturvallisuustietoja;

10) tämän lain 90 §:n 3 momentissa tarkoitettuja tietoista.

Pelastusviranomaisella on sen lisäksi mitä edellä 2 momentissa säädetään, oikeus saada valvontatehtävien hoitamista varten tietoja:

1) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain:

a) 13 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua siviilisäädystä;

b) 13 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitettua kansalaisuudesta;

2) tämän lain 42 §:n 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa muilta viranomaisilta onnettomuuksien ehkäisyn kannalta erityisesti riskikohteista sillä tavoin yksilöityinä, ettei tietojen perusteella voida tunnistaa yksittäistä luonnollista henkilöä.

Pelastusviranomaisella on sen lisäksi mitä 2 momentissa säädetään, oikeus saada pelastustoiminnan suunnittelua ja toteutusta varten:

1) Liikenteen turvallisuusvirastolta:

a) vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain (424/2014) 15 §:ssä tarkoitettuja perustietoista ja 17 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja teknisistä tiedoista ja yksilöintitiedoista;

b) alusrekisterilain (512/1993) 9 §:ssä tarkoitettuja alusrekisteriin tehtävistä merkin-

Ehdotus

tetusta kiinteistötietojärjestelmästä tietoja kiinteistöjen omistajista ja heidän yhteystiedoistaan sekä kiinteistöjen sijainnista ja tunnistetiedoista;

8) kuntien rakennusvalvontaviranomaisilta maankäyttö- ja rakennuslain 125 §:n mukaisista rakennusluvista ja 126 §:n mukaisista toimenpideluvista sekä niiden 131 §:n mukaisista hakemuksista rakennusvalvontaviranomaisen kanssa yhteisesti sovittavalla tavalla;

9) hätäkeskustietojärjestelmästä hätäkeskustoiminnasta annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuja hätäkeskustietojärjestelmään tallennettuja pelastusviranomaisen turvallisuuden tai työturvallisuuden kannalta tarpeellisia työturvallisuustietoja;

10) tämän lain 90 §:n 3 momentissa tarkoitettuja tietoista.

Pelastusviranomaisella on sen lisäksi mitä edellä 2 momentissa säädetään, oikeus saada valvontatehtävien hoitamista varten tietoja:

1) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain:

a) 13 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua siviilisäädystä;

b) 13 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitettua kansalaisuudesta;

2) tämän lain 42 §:n 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa muilta viranomaisilta onnettomuuksien ehkäisyn kannalta erityisesti riskikohteista sillä tavoin yksilöityinä, ettei tietojen perusteella voida tunnistaa yksittäistä luonnollista henkilöä.

Pelastusviranomaisella on sen lisäksi mitä 2 momentissa säädetään, oikeus saada pelastustoiminnan suunnittelua ja toteutusta varten:

1) Liikenne- ja viestintävirastolta liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) V osassa tarkoitettua liikenneasioiden rekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä pelastusviranomaisen lakisäätöiden tehtävien hoitamiseksi;

HE 18/2018 vp

Ehdotus

nöistä;

c) ilmailulain (864/2014) 13 §:ssä tarkoitetusta ilma-alusrekisteristä ilma-alusta ja ilma-aluksen omistajaa ja haltijaa koskevista perustiedoista sekä 14 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista teknisistä tiedoista ja yksilöintitiedoista;

2) teleyrityksiltä tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) 323 §:n mukaisesti pelastustoiminnan ylläpitämiseksi säädetyn tehtävän suorittamiseksi tarpeellisia tietoja.

Edellä tässä pykälässä tarkoitetut tiedot on oikeus saada myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muuten sähköisessä muodossa.

Mitä 1—4 momentissa säädetään, ei koske 83 §:ssä tarkoitettua salassa pidettävää kohdetta. Puolustusvoimien tulee kuitenkin antaa maakunnan pelastusviranomaiselle ja hätäkeskukselle pelastustehtävän asianmukaisen ja turvallisen suorittamisen edellyttämät tiedot kohteesta.

89 a §

Pelastustoimintaa öljy- ja aluskemikaalivahingoissa johtavan viranomaisen tiedonsaantioikeus

Pelastustoimintaa öljy- ja aluskemikaalivahingoissa johtavalla viranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta pelastustoimintaan osallistuvilta ja siihen virka-apua antavalta viranomaiselta pelastustoiminnan suunnittelussa tarvittavia, tämän viranomaisen toimintavalmiutta koskevia tietoja ja henkilöstön valmius-, tunnistete- ja yhteystietoja sekä sellaisia tietoja pelastuslain 91—94 §:ssä tarkoitetuista rekistereistä, jotka ovat välttämättömiä pelastustoiminnan suunnittelussa.

Pelastustoimintaa öljy- ja aluskemikaalivahingoissa johtavalla viranomaisella on oikeus vaaratilanteessa saada salassapitosäännösten estämättä maksutta öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjumiseksi tarpeellisia tietoja seuraavasti:

2) teleyrityksiltä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 323 §:n mukaisesti pelastustoiminnan ylläpitämiseksi säädetyn tehtävän suorittamiseksi tarpeellisia tietoja.

Edellä tässä pykälässä tarkoitetut tiedot on oikeus saada myös *rajapinnan kautta tai muutoin sähköisesti*.

Mitä 1—4 momentissa säädetään, ei koske 83 §:ssä tarkoitettua salassa pidettävää kohdetta. Puolustusvoimien tulee kuitenkin antaa *alueen* pelastusviranomaiselle ja hätäkeskukselle pelastustehtävän asianmukaisen ja turvallisen suorittamisen edellyttämät tiedot kohteesta.

89 a §

Pelastustoimintaa öljy- ja aluskemikaalivahingoissa johtavan viranomaisen tiedonsaantioikeus

Pelastustoimintaa öljy- ja aluskemikaalivahingoissa johtavalla viranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta pelastustoimintaan osallistuvilta ja siihen virka-apua antavalta viranomaiselta pelastustoiminnan suunnittelussa tarvittavia, tämän viranomaisen toimintavalmiutta koskevia tietoja ja henkilöstön valmius-, tunnistete- ja yhteystietoja sekä sellaisia tietoja pelastuslain 91—94 §:ssä tarkoitetuista rekistereistä, jotka ovat välttämättömiä pelastustoiminnan suunnittelussa.

Pelastustoimintaa öljy- ja aluskemikaalivahingoissa johtavalla viranomaisella on oikeus vaaratilanteessa saada salassapitosäännösten estämättä maksutta öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjumiseksi tarpeellisia tietoja seuraavasti:

HE 18/2018 vp

1) hätäkeskustietojärjestelmästä vahingon hätäilmoitusta ja vaaratilannetta koskevia tietoja;

2) satamalaitoksen tietojärjestelmästä aluksia sekä alus- ja tavaraliikennettä koskevia tietoja;

3) kalatalousviranomaisilta kalastusalusta, aluksen omistajaa ja haltijaa sekä aluksen toimintaa koskevia tietoja;

4) Liikenteen turvallisuusviraston ylläpitämästä liikenneasioiden rekisteristä ja Ahvenanmaan maakunnan rekisteriviranomaisen ylläpitämästä huvivenerekisteristä venettä sekä veneen omistajaa ja haltijaa koskevia tietoja;

5) Liikenteen turvallisuusviraston ylläpitämästä liikenneasioiden rekisteristä ja Ahvenanmaan valtionviraston ylläpitämästä alusrekisteristä alusta sekä sen omistajaa ja haltijaa koskevia tietoja;

6) *Liikenneviraston* alusliikennepalvelujärjestelmästä alusliikennettä koskevia tietoja sekä Puolustusvoimilta merialueen valvontaa koskevia tietoja;

7) Tullin tietojärjestelmästä alus- ja tavaraliikennettä koskevia tietoja;

8) Rajavartiolaitoksen meripelastusrekisteristä hätäilmoitusta ja vaaratilannetta koskevia tietoja; sekä

9) Maanmittauslaitoksen kiinteistötietojärjestelmästä kiinteistön omistajaa ja haltijaa sekä kiinteistöjaotusta koskevia tietoja.

Pelastustoimintaa maaöljyvahingoissa johdettavalla viranomaisella on oikeus vaaratilanteessa saada salassapitosäännösten estämättä maksutta öljyvahingon torjumiseksi tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) Tullin tietojärjestelmästä alus- ja tavaraliikennettä koskevia tietoja;

2) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 130 §:ssä tarkoitetusta Turvallisuus- ja kemikaaliviraston rekisteristä yrityksen toiminnan laatua sekä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden määrää koskevia tietoja;

3) Maanmittauslaitoksen kiinteistötietojärjestelmästä kiinteistön omistajaa ja haltijaa

Ehdotus

1) hätäkeskustietojärjestelmästä vahingon hätäilmoitusta ja vaaratilannetta koskevia tietoja;

2) satamalaitoksen tietojärjestelmästä aluksia sekä alus- ja tavaraliikennettä koskevia tietoja;

3) kalatalousviranomaisilta kalastusalusta, aluksen omistajaa ja haltijaa sekä aluksen toimintaa koskevia tietoja;

4) *Liikenne- ja viestintäviraston* ylläpitämästä liikenneasioiden rekisteristä ja Ahvenanmaan maakunnan rekisteriviranomaisen ylläpitämästä huvivenerekisteristä venettä sekä veneen omistajaa ja haltijaa koskevia tietoja;

5) *Liikenne- ja viestintäviraston* ylläpitämästä liikenneasioiden rekisteristä ja Ahvenanmaan valtionviraston ylläpitämästä alusrekisteristä alusta sekä sen omistajaa ja haltijaa koskevia tietoja;

6) *alusliikennepalvelun tarjoajan* alusliikennepalvelujärjestelmästä alusliikennettä koskevia tietoja sekä Puolustusvoimilta merialueen valvontaa koskevia tietoja;

7) Tullin tietojärjestelmästä alus- ja tavaraliikennettä koskevia tietoja;

8) Rajavartiolaitoksen meripelastusrekisteristä hätäilmoitusta ja vaaratilannetta koskevia tietoja; sekä

9) Maanmittauslaitoksen kiinteistötietojärjestelmästä kiinteistön omistajaa ja haltijaa sekä kiinteistöjaotusta koskevia tietoja.

Pelastustoimintaa maaöljyvahingoissa johdettavalla viranomaisella on oikeus vaaratilanteessa saada salassapitosäännösten estämättä maksutta öljyvahingon torjumiseksi tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) Tullin tietojärjestelmästä alus- ja tavaraliikennettä koskevia tietoja;

2) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain 130 §:ssä tarkoitetusta Turvallisuus- ja kemikaaliviraston rekisteristä yrityksen toiminnan laatua sekä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden määrää koskevia tietoja;

3) Maanmittauslaitoksen kiinteistötietojärjestelmästä kiinteistön omistajaa ja haltijaa

HE 18/2018 vp

sekä kiinteistöjaotusta koskevia tietoja.
Tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

89 b §

Pelastustoimintaa öljy- ja aluskemikaalivahingoissa johtavan viranomaisen oikeus tietojen saamiseen yrityksiltä ja yhteisöiltä

Pelastustoimintaa öljy- ja aluskemikaalivahingoissa johtavalla viranomaisella on oikeus vaaratilanteessa saada öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjumiseksi tarpeellisia tietoja:

1) öljyn ja muun haitallisen aineen varastojalta ja jakelijalta yrityksessä käytetyistä tuotteista ja niiden varastoinnista;

2) varustamolta, veneilyalan järjestöltä sekä matka-, rahti-, satama-, telakka- ja pelastuspalveluja tarjoavalta yritykseltä aluksen miehistöstä, matkustajista ja lastista;

3) teollisuus- ja liikeyritykseltä viestintä- ja kuljetusvälineistä, työkoneista ja -välineistä sekä lastaukseen, purkaukseen tai väliaikaiseen varastointiin tarvittavista tiloista ja paikoista; sekä

4) muulta vastaavalta taholta, jolla on hallussaan öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjumiseksi, ehkäisemiseksi ja henkilövahinkojen välttämiseksi tarpeellisia tietoja.

Tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

96 §

Eräiden suoritteiden maksullisuus

Tässä laissa tarkoitetuista maakunnan pelastusviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta ja perittävien maksujen suuruudesta päättää maakuntavaltuusto siten kuin maakuntalaissa säädetään. Maksu voidaan periä:

1) 79 §:ssä tarkoitetun valvontasuunnitelman mukaisen palotarkastuksen tai muun

Ehdotus

sekä kiinteistöjaotusta koskevia tietoja.
Tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

89 b §

Pelastustoimintaa öljy- ja aluskemikaalivahingoissa johtavan viranomaisen oikeus tietojen saamiseen yrityksiltä ja yhteisöiltä

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

96 §

Eräiden suoritteiden maksullisuus

Pelastuslaitos voi periä maksun:

1) 79 §:ssä tarkoitetun valvontasuunnitelman mukaisen palotarkastuksen tai muun

HE 18/2018 vp

valvontatoimenpiteen suorittamisesta;

2) tehtävästä, jonka on aiheuttanut hätäkeskukseen liitetyn paloilmoittimen toistuva erheellinen toiminta;

3) tehtävästä, joka on muussa laissa erikseen säädetty maksulliseksi.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun maksun perimisen edellytyksenä on, että paloilmoitin on aikaisemmin aiheuttanut erheellisen ilmoituksen ja maakunnan pelastusviranomaisen on kirjallisesti kehottanut kohteen omistajaa, haltijaa tai toiminnanharjoittajaa korjaamaan laitteen tai ryhtymään muihin tarpeellisiin toimenpiteisiin erheellisten paloilmoitusten estämiseksi. Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut maksut saadaan periä kohteen omistajalta, haltijalta tai toiminnanharjoittajalta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Jos toimenpiteestä määrättyä maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan viivästyneelle määrälle periä vuotuista viivästyskorkoa enintään korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan. Eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksun määräytymisen perusteena olevan palvelun saamisesta. Viivästyskoron sijasta viranomaisen voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

99 §

Metsä- ja maastopalojen sammutuskustannukset

Jos metsä- tai maastopalo on ulottunut use-

Ehdotus

valvontatoimenpiteen suorittamisesta;

2) tehtävästä, jonka on aiheuttanut hätäkeskukseen liitetyn paloilmoittimen toistuva erheellinen toiminta;

3) tehtävästä, joka on muussa laissa erikseen säädetty maksulliseksi.

Perittävien maksujen suuruudesta päättää alueen pelastustoimi hyväksymässään taksassa. Alueen pelastustoimen tulee määrätä suoritteistaan perimänsä maksut siten, että ne vastaavat suuruudeltaan enintään suoritteiden tuottamisesta alueen pelastustoimelle aiheutuneiden kokonaiskustannusten määrää.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun maksun perimisen edellytyksenä on, että paloilmoitin on aikaisemmin aiheuttanut erheellisen ilmoituksen ja alueen pelastusviranomaisen on kirjallisesti kehottanut kohteen omistajaa, haltijaa tai toiminnanharjoittajaa korjaamaan laitteen tai ryhtymään muihin tarpeellisiin toimenpiteisiin erheellisten paloilmoitusten estämiseksi. Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut maksut saadaan periä kohteen omistajalta, haltijalta tai toiminnanharjoittajalta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Jos toimenpiteestä määrättyä maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan viivästyneelle määrälle periä vuotuista viivästyskorkoa enintään korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan. Eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksun määräytymisen perusteena olevan palvelun saamisesta. Viivästyskoron sijasta viranomaisen voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

99 §

Metsä- ja maastopalojen sammutuskustannukset

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

amman maakunnan alueelle, sammutuskustannukset maksaa se pelastuslaitos, jonka alueella palo on saanut alkunsa, jollei toisin sovita. Muiden pelastuslaitosten on korvattava näistä kustannuksista osuutensa palaneen pinta-alan tai muun kohtuullisen perusteen mukaan.

99 a §

Öljy- ja aluskemikaalivahingon torjuntakustannusten korvaaminen

Öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjumisesta vastaavalla viranomaisella sekä siihen osallistuneella tai siihen virka-apua antaneella viranomaisella on oikeus saada vahingon torjunnasta aiheutuneista kustannuksista korvaus vahingosta vastuulliselta tai hänen vakuutusenantajaltaan sen mukaisesti kuin ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa (737/1994), merilaissa (674/1994), liikennevakuutuslaissa (460/2016), raideliikennevastuulaissa (113/1999) tai muussa laissa säädetään.

Öljyvahingon torjumisesta vastaavan viranomaisen sekä siihen osallistuneen tai siihen virka-apua antaneen viranomaisen oikeudesta saada korvaus öljyvahinkojen torjuntakustannuksista öljysuojarahastosta säädetään öljysuojarahastosta annetussa laissa (1406/2004). Torjumisesta vastaavan viranomaisen sekä siihen osallistuneen tai siihen virka-apua antaneen viranomaisen oikeuteen saada korvaus kansainvälisestä öljyvahinkojen korvausrahastosta sovelletaan, mitä siitä on Suomea sitovasti sovittu.

Öljyvahingon torjumisesta vastaava Rajavartiolaitos tai pelastuslaitos maksaa torjuntatoimista aiheutuvat kustannukset kuitenkin siihen saakka, kunnes 1 tai 2 momentissa tarkoitettu korvaus on saatu. Sisäministeriö maksaa vastaavasti aluskemikaalivahingon torjunnasta aiheutuvat kustannukset.

Tämän lain 102 §:n nojalla öljyvahingon torjumisesta vastaavan viranomaisen varoista korvausta saaneen oikeus saada korvausta

99 a §

Öljy- ja aluskemikaalivahingon torjuntakustannusten korvaaminen

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 138/2018 vp

HE 18/2018 vp

Ehdotus

vahingosta vastuussa olevalta siirtyy torjumisesta vastaavalle viranomaiselle siltä osin kuin korvausta on maksettu.

Tämän lain 103 §:n nojalla valtiolta korvausta saaneen oikeus saada korvausta vahingosta vastuussa olevalta siirtyy valtiolle siltä osin kuin korvausta on maksettu.

99 b §

Pelastustyössä aiheutuneen vahingon korvaaminen

Jos alukselle, sen lastille tai muulle siinä olevalle omaisuudelle on 36 b §:ssä tarkoitettussa tapauksessa aiheutettu enemmän vahinkoa kuin mitä pelastustyötä tavanomaisesti suoritettaessa olisi ollut odotettavissa eikä kenenkään muun voida katsoa olevan korvausvelvollinen, korvaa ylimenevän osan valtio.

100 §

Valtionavustus

Kunnalle voidaan myöntää valtion talousarviossa päätetyissä rajoissa harkinnanvaraista avustusta väestönsuojelutoimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin, jos ne muodostuvat sille erityisen raskaiksi.

Avustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

102 §

Pelastustehtävästä maksettavat korvaukset ja palkkiot

Pelastuslaitos tai Rajavartiolaitos suorittaa korvauksen turmeltuneista tai hävinneistä henkilökohtaisista vaatteista, varusteista ja työvälineistä sille, joka on:

1) ryhtynyt omatoimisiin pelastustoimenpiteisiin 3 §:ssä säädetyn toimintavelvollisuuden perusteella;

2) osallistunut pelastustoimintaan sopimus-

99 b §

Pelastustyössä aiheutuneen vahingon korvaaminen

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

100 §

Valtionavustus

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

102 §

Pelastustehtävästä maksettavat korvaukset ja palkkiot

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

palokunnan tai muun sopimuksen tehneen yhteisön jäsenenä;

3) määrätty avustamaan pelastustoiminnassa 37 §:n 1 momentin mukaisesti; tai

4) vapaaehtoisesti osallistunut pelastustoimintaan 51 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että vahingosta on ensi tilassa ilmoitettu pelastustoiminnan johtajalle tai pelastuslaitokselle. Korvausta on haettava kirjallisesti kolmen kuukauden kuluessa vahingon tapahtumisesta.

Pelastuslaitos tai Rajavartiolaitos maksaa pelastustoiminnassa 37 §:n 1 momentin mukaisesti avustamaan määrätylle henkilölle kohtuullisen palkkion.

103 §

103 §

Pelastustoiminnassa sattuneen tapaturman ja ammattitaudin korvaaminen

Pelastustoiminnassa sattuneen tapaturman ja ammattitaudin korvaaminen

Pelastustoiminnassa tai väestönsuojelutehtävissä sattuneesta tapaturmasta tai siinä saadusta ammattitaudista suoritetaan korvausta valtion varoista samojen perusteiden mukaan kuin työtapaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) säädetään työtapaturmasta ja ammattitaudista. Korvaus suoritetaan vain siltä osin kuin vahingoittuneella ei ole oikeutta vähintään samansuuruiseen korvaukseen muun lain mukaan. Korvausta suoritetaan niille, jotka:

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

1) ovat 3 §:ssä säädetyn toimintavelvollisuuden perusteella ryhtyneet omatoimisiin pelastustoimenpiteisiin;

2) kuuluvat sopimuspalokuntaan tai muihin sopimuksen tehneeseen yhteisöön mutta eivät ole oikeutettuja korvauksiin työtapaturma- ja ammattitautilain mukaan;

3) on 37 §:n 1 momentin mukaisesti määrätty avustamaan pelastustoiminnassa;

4) ovat vapaaehtoisesti osallistuneet pelastustoimintaan 51 §:ssä tarkoitetulla tavalla; tai

5) on 67 §:n perusteella määrätty väestön-

HE 18/2018 vp

Ehdotus

suojelukoulutukseen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu korvaus maksetaan kuitenkin aina, jos tapaturma on sattunut tai ammattitauti aiheutunut käytössä teollisuus- tai laitospalokuntaa pelastustoimintaan laitoksen ulkopuolella.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön tämän lain mukaista koulutustoimintaa ja sopimuksen mukaisiin tehtäviin liittyvää kiinteistön ja kaluston hoitoa sekä ensivastetoimintaa.

Asian, joka koskee korvauksen suorittamista tämän pykälän nojalla valtion varoista, käsittelee Valtiokonttori. Korvausasian käsittelee ja muutoksenhakuun korvausasiassa annettuun päätökseen sovelletaan työtaturma- ja ammattitautilain säännöksiä.

104 §

Muutoksenhaku

Tämän lain 59 §:n 3 momentin nojalla tehtyyn nuohouksesta perittävää maksua koskevaan päätökseen ja 96 §:n 2 momentin nojalla tehtyyn perittävien maksujen suuruutta koskevaan päätökseen saa hakea muutosta siten kuin kuntalaissa (410/2015) säädetään.

105 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Joka

1) laiminlyö 11 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden merkitä pelastustie asianmukaisesti,

2) laiminlyö 12 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden pitää sammutus-, pelastus- ja torjuntakalusto, sammutus- ja pelastustyötä helpottavat laitteet ja palonilmaisulaitteet sekä muut hälytys- ja onnettomuuden vaaraa ilmaisevat laitteet, poistumisreittien opasteet ja valaistuksen tai väestönsuojien varusteet ja laitteet toimintakunnossa sekä huollettuina ja

104 §

Muutoksenhaku

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

105 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

tarkastettuina asianmukaisesti,

3) laiminlyö 13 §:ssä säädetyn velvollisuuden huolehtia nuohouksesta ja ilmanvaihtokanavien ja -laitteiden huollosta ja puhdistamisesta tai tikkaiden, kattokulkuteiden ja turvavarusteiden pitämisestä kunnossa,

4) laiminlyö 15 §:ssä säädetyn velvollisuuden laatia pelastussuunnitelma,

5) laiminlyö 17 §:ssä säädetyn velvollisuuden varustaa asunto, majoitustilat, hoitolaitos tai palvelu- ja tukiasumiseen kuuluvat tilat palovaroittimilla tai muilla laitteilla, jotka mahdollisimman aikaisin havaitsevat alkavan tulipalon ja varoittavat siitä,

6) laiminlyö 19 §:ssä säädetyn velvollisuuden laatia poistumisturvallisuusselvitys ja jättää toimittamatta sen pelastusviranomaiselle ja rakennusvalvontaviranomaiselle,

7) laiminlyö 20 §:ssä säädetyn velvollisuuden laatia poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelma asetetussa määräajassa,

8) laiminlyö 48 §:ssä säädetyn velvollisuuden laatia erityistä vaaraa aiheuttavan kohteen ulkoinen pelastussuunnitelma, tiedottaa suunnitelmasta tai järjestää harjoituksia suunnitelman toimivuuden varmistamiseksi,

9) laiminlyö 71 §:ssä säädetyn väestönsuojan rakentamisvelvollisuuden,

10) laiminlyö 72 §:ssä säädetyn väestönsuojan kunnostamisvelvollisuuden muutos- ja korjaustyön yhteydessä,

11) laiminlyö 81 §:ssä säädetyn korjausmääräyksen noudattamisen,

12) ei noudata tai toteuta 82 §:n mukaisesti määrättyjä erityisiä turvallisuusvaatimuksia,

13) vastustaa 108 §:ssä tarkoitettujen pelastustoimen tarvitsemien laitteiden sijoittamista rakennukseen tai rakennelmaan,

14) laiminlyö velvollisuuden hankkia ja pitää toimintakunnossa pelastusviranomaisen 109 §:n nojalla määräämiä viranomaisverkon käytettävyyttä varmistavia laitteita, taikka

15) laiminlyö 22 a—22 c §:ssä säädetyn velvollisuuden varautua öljyvahingon tai aluskemikaalivahingon torjuntaan,

voidaan asianomaisen pelastusviranomaisen päätöksellä velvoittaa määräajassa oikai-

HE 18/2018 vp

Ehdotus

semaan se, mitä on tehty tai lyöty laimin; edellä 8 kohdassa tarkoitettussa asiassa päätöksen tekee kuitenkin aluehallintovirasto.

106 §

Rangaistukset

- Joka tahallaan tai huolimattomuudesta
- 1) laiminlyö 3 §:ssä säädetyn toimintavelvollisuuden,
 - 2) olennaisesti laiminlyö 4 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden osoittaa huolellisuutta tulipalon tai muun onnettomuuden vaaran ja vahingon välttämiseksi,
 - 3) rikkoo 6 §:ssä säädettyä avotulen sytyttämiskielloa,
 - 4) kulottaa metsämaata ilman 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua metsäammattilaisen valvontaa,
 - 5) laiminlyö 8 §:ssä säädetyn velvollisuuden ilmoittaa pelastuslaitokselle kulotuksesta,
 - 6) jättää noudattamatta 9 §:ssä säädettyjä palo- tai poistumisturvallisuusvaatimuksia tai säilyttää pykälässä säädetyn vastaisesti helposti syttyvää materiaalia tai muuta tavaraa,
 - 7) laiminlyö 10 §:ssä säädetyn velvollisuuden huolehtia rakennusten uloskäytävistä tai kulkureiteistä, rikkoo kieltoa säilyttää uloskäytävillä ja kulkureiteillä tavaraa tai laiminlyö velvollisuuden tarvittaessa merkitä ja valaista uloskäytävät ja kulkureitit asianmukaisesti,
 - 8) laiminlyö 11 §:ssä säädetyn velvollisuuden pitää pelastustiet ajokelpoisina ja esteettöminä tai rikkoo kieltoa pysäköidä pelastustielle tai asettaa sille muutakaan estettä,
 - 9) laiminlyö 16 §:ssä säädetyn velvollisuuden toimittaa yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma pelastusviranomaiselle määräajassa,
 - 10) laiminlyö 22 §:ssä säädetyn velvollisuuden keskeyttää turvetuotanto,
 - 11) laiminlyö 37 §:n 1 momentissa tarkoitettua velvollisuuden osallistua pelastustoimintaan,

106 §

Rangaistukset

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

12) rikkoo 37 §:n 4 momentissa säädettyä kieltoa lähteä palo- tai onnettomuuspaikalta,

13) laiminlyö 61 §:ssä säädetyn velvollisuuden ilmoittaa tulisijoissa ja savuhormeissa olevista vioista tai puutteista,

14) laiminlyö 62 §:ssä säädetyn velvollisuuden pitää luetteloa nuohotuista kohteista tai säilyttää tietoja nuohouksen suorittamisesta taikka

15) laiminlyö 80 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden esittää siinä tarkoitetut asiakirjat,

on tuomittava, jollei tekoa ole pidettävä vähäisenä tai jollei teosta muualla säädetä ankarampaa rangaistusta, *pelastusrikkomuksesta* sakkoon.

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 67 §:n mukaisen velvollisuuden osallistua koulutukseen, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *väestönsuojelurikkomuksesta* sakkoon.

Rangaistus pelastustoimen laiminlyönnistä säädetään rikoslain 21 luvun 15 §:ssä ja tulen varomattomasta käsittelystä rikoslain 44 luvun 12 §:ssä.

Pysäköintivirhemaksusta pelastustielle pysäköimisen seuraamuksena säädetään erikseen.

Joka laiminlyö 22 a—22 c §:ssä tarkoitetun suunnitelman laatimisen tai tarvikkeiden ja kaluston hankkimisen on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *öljyntorjuntarikkomuksesta* sakkoon.

107 §

Onnettomuuden tutkinta

Sisäministeriön määräyksestä voidaan palon tai muun onnettomuuden selvittämiseksi suorittaa erityinen tutkinta. Sisäministeriö voi asettaa tutkinnan suorittamista varten tutkintalautakunnan.

Tutkintalautakunnassa on puheenjohtaja ja tarvittaessa varapuheenjohtaja sekä tarpeelli-

107 §

Onnettomuuden tutkinta

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

nen määrä jäseniä. Sisäministeriö voi tutkintalautakunnan ehdotuksesta kutsua yhden tai useamman pysyvän asiantuntijan osallistumaan tutkintaan.

108 §

Pelastustoimen laitteiden sijoittaminen rakennukseen

Maakunnan pelastusviranomaisella on oikeus sijoittaa rakennukseen tai rakennelmaan pelastustoimen tarvitsemia laitteita. Rakennuksen tai rakennelman omistajaa ja haltijaa tulee kuulla ennen laitteiden sijoittamista. Laitteiden sijoittamiseen sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 161—163 §:ssä säädetään yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamisesta.

109 §

Viranomaisverkon käytettävyyttä koskevat erityiset vaatimukset

Jos sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 250 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranomaisverkon käytettävyys rakennuksessa tai rakennelmassa, jossa on tavanomaista suurempi henkilöturvallisuusriski, on estynyt rakennuksesta tai rakennelmasta johtuvasta rakenteellisesta syystä ja viranomaisverkon käytettävyys ei ole riittävä pelastustoiminnan asianmukaiseksi suorittamiseksi, maakunnan pelastusviranomaisen voi määrätä rakennuksen tai rakennelman omistajan hankkimaan välttämättömiä viranomaisverkon käytettävyttä varmistavia laitteita ja pitämään ne toimintakunnossa.

110 §

Pelastusviranomaisen henkilökortti

Pelastusviranomaisella on oltava virkatehtävissään mukana virka-aseman tunnisteeksi

108 §

Pelastustoimen laitteiden sijoittaminen rakennukseen

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

109 §

Viranomaisverkon käytettävyyttä koskevat erityiset vaatimukset

Jos sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 250 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranomaisverkon käytettävyys rakennuksessa tai rakennelmassa, jossa on tavanomaista suurempi henkilöturvallisuusriski, on estynyt rakennuksesta tai rakennelmasta johtuvasta rakenteellisesta syystä ja viranomaisverkon käytettävyys ei ole riittävä pelastustoiminnan asianmukaiseksi suorittamiseksi, *alueen* pelastusviranomaisen voi määrätä rakennuksen tai rakennelman omistajan hankkimaan välttämättömiä viranomaisverkon käytettävyttä varmistavia laitteita ja pitämään ne toimintakunnossa.

110 §

Pelastusviranomaisen henkilökortti

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 18/2018 vp

Ehdotus

tarkoitettu sisäministeriön vahvistama henkilökortti.

Sisäministeriön asetuksella annetaan säännökset pelastusviranomaisen henkilökortin tietosisällöstä ja valmistamisesta sekä henkilökortin tilaamisesta ja palauttamisesta.

111 §

Pelastustoimen virkapuku ja pelastustoimen suoja-asujen tunnukset

111 §

Pelastustoimen virkapuku ja pelastustoimen suoja-asujen tunnukset

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

—————
Sopimuspalokunnan sekä muun vapaaehtoisen palokunnan, laitospalokunnan, teollisuuspalokunnan ja sotilaspalokunnan henkilöstöön kuuluvalla on oikeus käyttää edellä 1 momentissa tarkoitettua pelastustoimen virkapukua palokuntapukuna. Pelastusalan koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä toimivan yhdistyksen henkilöstöllä on oikeus käyttää pelastustoimen virkapukua palokuntapukuna, mikäli sisäministeriö niin päättää.

Puolustusvoimien palotarkastuksista huolehtivilla Puolustusvoimien virkamiehillä on oikeus käyttää edellä 1 momentissa tarkoitettua pelastustoimen virkapukua Puolustusvoimien pelastushenkilöstön virkapukuna. Sisäministeriö ja Pääesikunta sopivat Puolustusvoimien pelastushenkilöstön virkapuvussa käytettävistä virka-asematunnuksista ja muista tunnuksista.

Sisäministeriön asetuksella annetaan säännöksiä pelastustoimen virkapuvusta, siihen kuuluvista virka-asematunnuksista ja muista tunnuksista sekä tarkempia säännöksiä puvun käyttämisestä. Edellä 2 momentissa tarkoitettussa opiskelijapuvussa ja 3 momentissa tarkoitettussa palokuntapuvussa ei saa käyttää virka-asematunnuksia tai muita viranomaisasemaa kuvaavia tunnuksia. Palokuntapuvun ja opiskelijapuvun on oltava erotettavissa pelastustoimen virkapuvusta. Sisäministeriön asetuksella säädetään palokuntapuvun ja opiskelijapuvun merkitsemisestä ja tunnusten käytöstä. Pelastustoimen palveluksesta eläkkeelle jääneen henkilön oikeudesta käyttää

HE 18/2018 vp

Ehdotus

pelastustoimen virkapukua pelastustoimen yhteisöjen tilaisuuksissa voidaan säätää sisäasiainministeriön asetuksella. Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pelastustoiminnan johtajan tunnuksista pelastustoimen suoja-asuissa sekä muista pelastustoiminnassa käytettävistä suoja-asujen tunnuksista.

111 a §

Öljyvahinkojen jälkitorjunta

Öljyvahinkojen jälkitorjunnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle.

Kunta vastaa tarvittaessa jälkitorjunnasta alueellaan. Kunnan eri viranomaisten ja laistosten tulee tarvittaessa osallistua jälkitorjuntaan.

Jälkitorjuntaa johtaa asianomaisen kunnan määräämä viranomainen. Aluehallintovirasto ohjaa ja sovittaa yhteen jälkitorjuntatöitä, jos torjunta ulottuu usean kunnan alueelle.

Mitä 36 §:n 2 momentissa ja 36 a §:ssä säädetään pelastustoiminnan johtajan toimivaltuuksista, koskee myös jälkitorjuntaa johtavaa viranomaista.

Mitä 89 a ja 89 b §:ssä säädetään öljy- ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa johtavan viranomaisen tiedonsaantioikeudesta, koskee myös jälkitorjuntaa johtavaa viranomaista.

Mitä 99 a §:n 1 momentissa säädetään viranomaisten oikeudesta saada korvaus öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjunnasta aiheutuneista kustannuksista, sovelletaan myös kunnan oikeuteen saada korvaus jälkitorjunnasta aiheutuneista kustannuksista. Kunnan oikeudesta saada korvaus jälkitorjunnan kustannuksista öljysuojarahastosta säädetään öljysuojarahastosta annetussa laissa.

111 a §

Öljyvahinkojen jälkitorjunta

Öljyvahinkojen jälkitorjunnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle.

Kunta vastaa tarvittaessa jälkitorjunnasta alueellaan. Kunnan eri viranomaisten ja laistosten tulee tarvittaessa osallistua jälkitorjuntaan.

Jälkitorjuntaa johtaa asianomaisen kunnan määräämä viranomainen. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* ohjaa ja sovittaa yhteen jälkitorjuntatöitä, jos torjunta ulottuu usean kunnan alueelle.

Mitä 36 §:n 2 momentissa ja 36 a §:ssä säädetään pelastustoiminnan johtajan toimivaltuuksista, koskee myös jälkitorjuntaa johtavaa viranomaista.

Mitä 89 a ja 89 b §:ssä säädetään öljy- ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa johtavan viranomaisen tiedonsaantioikeudesta, koskee myös jälkitorjuntaa johtavaa viranomaista.

Mitä 99 a §:n 1 momentissa säädetään viranomaisten oikeudesta saada korvaus öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjunnasta aiheutuneista kustannuksista, sovelletaan myös kunnan oikeuteen saada korvaus jälkitorjunnasta aiheutuneista kustannuksista. Kunnan oikeudesta saada korvaus jälkitorjunnan kustannuksista öljysuojarahastosta säädetään öljysuojarahastosta annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

HE 18/2018 vp

Ehdotus

Tämän lain 47 §:ssä tarkoitetut pelastustoimen suunnitelmat on päivitettävä ja tarvittaessa uusittava ja 65 §:ssä tarkoitetut väestönsuojelua koskevat suunnitelmat laadittava vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Tämän lain 71 §:n 1 momentin säännöstä väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta uudisrakentamisen yhteydessä sovelletaan sellaiseenkin rakennushankkeeseen, johon rakennuslupa on haettu jo ennen tämän lain voimaantuloa sen jälkeen, kun laki on vahvistettu, jos tämän lain soveltaminen johtaa rakennuksen omistajan kannalta lievempiin väestönsuojan rakentamista koskeviin vaatimuksiin.

Pelastustoimen sivutoiminen henkilö tai sopimushenkilöstöön kuuluva, jolla on tämän lain voimaan tullessa kelpoisuus pelastustoimen sivutoimiseksi henkilöksi tai sopimushenkilöstön tehtäviin, on edelleen kelpoinen toimimaan vastaavassa tehtävässä.

2.

Laki

Pelastusopistosta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Pelastusopistosta annetun lain (607/2006) 1 § ja
lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 472/2008, uusi 3 momentti seuraavasti:

HE 18/2018 vp

Ehdotus

1 §

1 §

Lain soveltamisala

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään valtion ylläpitämän sisäministeriön alaisen Pelastusopiston tehtävistä ja hallinnosta, Pelastusopistossa annettavasta koulutuksesta sekä opiskelijoiden oikeuksista ja velvollisuuksista.

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

2 §

2 §

Pelastusopiston tehtävät

Pelastusopiston tehtävät

Pelastusopiston tehtävänä on myös vastata:

1) alueellisten maanpuolustuskurssien järjestämisestä ja niiden toteuttamisesta yhteistyössä Puolustusvoimien ja maakuntien kanssa;

2) maakuntien yhteisten valmius- ja häiriötilanneharjoitusten järjestämisestä ja niiden toteuttamisesta yhteistyössä maakuntien kanssa; sekä

3) pelastustoimintaan osallistuvan sivutoimisen henkilöstön sekä pelastuslain 2 a §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön henkilöstön opetussuunnitelman valmistelusta, ylläpidosta ja kehittämisestä, kouluttajakoulutuksesta, kouluttajarekisterin ylläpidosta sekä opetusmateriaalin tuottamisesta.

Pelastusopiston tehtävänä on myös vastata pelastustoimintaan osallistuvan sivutoimisen henkilöstön sekä pelastuslain 2 a §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön henkilöstön opetussuunnitelman valmistelusta, ylläpidosta ja kehittämisestä, kouluttajakoulutuksesta, kouluttajarekisterin ylläpidosta sekä opetusmateriaalin tuottamisesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

HE 138/2018 vp

HE 18/2018 vp

Ehdotus

3.

Laki

palosuojelurahastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan palosuojelurahastolain (306/2003) 5, 10 ja 12 §, 13 §:n 3 momentti ja 18 §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto, sellaisina kuin niistä ovat 5 § laissa 1422/2009 ja 14 §:n 2 momentti laissa 1057/2006, seuraavasti:

HE 18/2018 vp

Ehdotus

5 §

5 §

Palosuojelumaksun tilitys

Palosuojelumaksun tilitys

Aluehallintoviraston on suoritettava palosuojelumaksut palosuojelurahastoon maksunpanon toimittamista koskevan kalenterivuoden loppuun mennessä. Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun vakuutuksenvälittäjän on suoritettava palosuojelumaksu omaaloitteisesti sisäministeriön määräämään maksupaikkaan viimeistään 15 päivänä syyskuuta.

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

10 §

10 §

Palosuojelurahaston hallinto

Palosuojelurahaston hallinto

Palosuojelurahasto on sisäministeriön hoidossa ja valvonnassa. Palosuojelurahaston toiminnan yleinen ohjaus ja valvonta kuuluu sisäministeriölle. Ministeriöllä on oikeus antaa rahaston hallinnon järjestämistä ja rahaston talouden hoitoa koskevia yleisiä määräyksiä. Sisäministeriön tehtävänä on erityisesti valvoa rahaston taloutta ja toimintaa sekä kirjanpidon asianmukaista hoitamista. Sisäministeriöllä on oikeus saada rahastolta kaikki tarvittavat tiedot ja selvitykset.

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

Sisäministeriö hyväksyy rahaston tulostavoitteet rahaston hallituksen esityksestä.

Palosuojelurahastossa voi olla sisäministeriön palveluksessa olevaa henkilöstöä rahaston varojen puitteissa.

Palosuojelurahaston hallinnosta sekä talou-

HE 18/2018 vp

Ehdotus

den ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii rahaston hallitus. Hallituksen tehtävänä on päättää rahaston toiminnan ja talouden kannalta merkityksellisistä ja laajakantoisista asioista sekä huolehtia kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallituksen tehtävänä on erityisesti:

- 1) päättää rahaston toiminta- ja taloussuunnitelmasta;
- 2) päättää rahaston talousarviosta ja varojen käyttösuunnitelmasta;
- 3) päättää rahastosta myönnettävistä avustuksista ja muusta rahoituksesta tulostavoitteiden puitteissa;
- 4) huolehtia rahaston maksuvalmiudesta;
- 5) hyväksyä ja allekirjoittaa rahaston tilinpäätös ja toimittaa se sisäministeriölle; sekä
- 6) tehdä ehdotus sisäministeriölle rahaston ylijäämän käyttämisestä tai alijäämän kattamisesta rahaston varoista.

Palosuojelurahaston hallitukseen kuuluu hallituksen puheenjohtaja sekä seitsemän jäsentä, joilla jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Sisäministeriö nimeää hallituksen puheenjohtajan sekä jäsenet ja varajäsenet kerrallaan kolmen vuoden toimikaudeksi. Sisäministeriö vapauttaa hallituksen tai sen puheenjohtajan, jäsenen taikka varajäsenen tehtävästään.

Hallituksen ja rahaston henkilöstön palkkaukset ja muut toiminnasta aiheutuvat hallintomenot suoritetaan palosuojelurahaston varoista.

12 §

Kirjanpito, maksuliike ja tilinpäätös

Palosuojelurahaston kirjanpidon, maksuliikkeen, muun laskentatoimen ja tilinpäätöksen osalta noudatetaan valtion talousarviosta annettua lakia (423/1988) ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

Sisäministeriö päättää rahaston tilinpäätöksen vahvistamisesta, rahaston ylijäämän käyttämisestä ja alijäämän kattamisesta rahaston

12 §

Kirjanpito, maksuliike ja tilinpäätös

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 138/2018 vp

HE 18/2018 vp

Ehdotus

varoista sekä muista toimenpiteistä, joihin rahaston tilinpäätös antaa aihetta. Sisäministeriö hankkii rahaston tilintarkastajien lausunnon lisäksi päätöksensä perustaksi tarvittavat tiedot ja selvitykset rahaston taloudesta ja toiminnasta.

13 §

Tilintarkastus

Jos tilintarkastaja kesken tilikauden havaitsee merkittävää huomauttamista palosuojelurahaston hallinnosta ja taloudesta, on asiasta viipymättä ilmoitettava rahaston hallitukselle ja sisäministeriölle.

14 §

Avustukset ja muu rahoitus

Palosuojelurahastosta voidaan myöntää yleisavustusta ja erityisavustuksia pelastusalan järjestöille ja muille vastaaville yhteisöille sekä erityisavustuksia kunnille, maakunnille ja sopimuspalokunnille.

18 §

Tarkemmat säännökset

Sisäministeriön asetuksella annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä palosuojelurahaston työjärjestyksestä.

13 §

Tilintarkastus

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

14 §

Avustukset ja muu rahoitus

(Pykälä poistetaan ehdotuksesta)

18 §

Tarkemmat säännökset

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

4.

Laki

pelastustoimen laitteista annetun lain 13 ja 17 §:n muuttamisesta

(Lakiehdotus poistetaan hallituksen esityksestä)

5.

Laki

tieliikennelain 49 §:n muuttamisesta

(Lakiehdotus poistetaan hallituksen esityksestä)

6.

Laki

ajoneuvolain 20 §:n muuttamisesta

(Lakiehdotus poistetaan hallituksen esityksestä)

7.

Laki

matkustaja-aluksen henkilöluetteloista annetun lain 12 §:n muuttamisesta

(Lakiehdotus poistetaan hallituksen esityksestä)

8.

Laki

meripelastuslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan meripelastuslain (1145/2001) 4 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 momentti laissa 752/2014 ja 2 momentti laeissa 1660/2009, 752/2014 ja 582/2018, seuraavasti:

HE 18/2018 vp

Ehdotus

4 §

4 §

Muut meripelastukseen osallistuvat viranomaiset ja toimijat

Muut meripelastukseen osallistuvat viranomaiset ja toimijat

Hätäkeskuslaitos, Ilmatieteen laitos, pelastuslaissa (379/2011) tarkoitettu maakunnan pelastusviranomainen, Liikenteen turvallisuusvirasto, Liikennevirasto, poliisi, Puolustusvoimat, sosiaali- ja terveystieteiden viranomaiset, Tulli ja ympäristöviranomaiset (*muu meripelastusviranomainen*) ovat Rajavartiolaitoksen ohella velvollisia osallistumaan korvauksetta meripelastustoimen tehtäviin, jos se on niiden toimialaan kuuluvien tehtävien kannalta perusteltua taikka jos se vaaratilanteen vakavuus ja erityisluonne huomioon ottaen on tarpeen, eikä meripelastustoimen tehtävän suorittaminen merkittäväällä tavalla vaaranna viranomaisen muun tärkeän lakisääteisen tehtävän suorittamista.

Muiden meripelastusviranomaisten tehtävät meripelastustoimessa ovat seuraavat:

- 1) hätäkeskuslaitos osallistuu etsintä- ja pelastusyksiköiden sekä meripelastustoimen tehtäviin osallistuvan henkilöstön hälyttämiseen sen mukaan kuin siitä erikseen sovitaan;
- 2) Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa alusturvallisuudesta ja sen kehittämisestä sekä antaa rajavartiolaitoksen käyttöön toimialaansa kuuluvaa asiantuntemusta;
- 3) Ilmatieteen laitos antaa rajavartiolaitoksen käyttöön toimialaansa kuuluvaa asiantuntemusta sekä tuottaa rajavartiolaitokselle meripelastustoimen tarvitsemat sää- ja meripal-

Hätäkeskuslaitos, Ilmatieteen laitos, pelastuslaissa (379/2011) tarkoitettu alueen pelastusviranomainen, *Liikenne- ja viestintävirasto*, *Väylävirasto*, poliisi, Puolustusvoimat, sosiaali- ja terveystieteiden viranomaiset, Tulli ja ympäristöviranomaiset (*muu meripelastusviranomainen*) ovat Rajavartiolaitoksen ohella velvollisia osallistumaan korvauksetta meripelastustoimen tehtäviin, jos se on niiden toimialaan kuuluvien tehtävien kannalta perusteltua taikka jos se vaaratilanteen vakavuus ja erityisluonne huomioon ottaen on tarpeen, eikä meripelastustoimen tehtävän suorittaminen merkittäväällä tavalla vaaranna viranomaisen muun tärkeän lakisääteisen tehtävän suorittamista.

Muiden meripelastusviranomaisten tehtävät meripelastustoimessa ovat seuraavat:

- 1) *Hätäkeskuslaitos* osallistuu etsintä- ja pelastusyksiköiden sekä meripelastustoimen tehtäviin osallistuvan henkilöstön hälyttämiseen sen mukaan kuin siitä erikseen sovitaan;
- 2) *Liikenne- ja viestintävirasto* vastaa alusturvallisuudesta ja sen kehittämisestä sekä antaa *Rajavartiolaitoksen* käyttöön toimialaansa kuuluvaa asiantuntemusta;
- 3) Ilmatieteen laitos antaa *Rajavartiolaitoksen* käyttöön toimialaansa kuuluvaa asiantuntemusta sekä tuottaa *Rajavartiolaitokselle* meripelastustoimen tarvitsemat sää- ja meri-

HE 18/2018 vp

velut;

4) Liikennevirasto ylläpitää alusliikennepalvelulaissa (623/2005) tarkoitettua alusliikennepalvelua sekä osallistuu etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi sille kuuluvaa henkilöstöä ja kalustoa;

5) maakunnan pelastusviranomainen, poliisi ja Tulli osallistuvat etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi niille kuuluvaa henkilöstöä ja kalustoa; maakunnan pelastustoimi osallistuu pelastustoimen erikoiskoulutetun meritoimintaryhmän toimintaan, jos tästä on maakunnan pelastustoimen ja Rajavartiolaitoksen kesken erikseen sovittu;

6) puolustusvoimat valvoo merialuetta onnettomuus- ja vaaratilanteiden havaitsemiseksi ja paikantamiseksi alueellisen koskemattomuuden valvontaan liittyen sekä osallistuu etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi sille kuuluvaa erityisasiantuntemusta, henkilöstöä ja kalustoa;

7) sosiaali- ja terveystieteiden viranomaiset vastaavat ensihoitopalvelun järjestämisestä sekä puhelinvälitteisten lääkäripalveluiden tuottamisesta;

8) ympäristöviranomaiset antavat Rajavartiolaitoksen käyttöön toimialaansa kuuluvaa asiantuntemusta.

Ehdotus

palvelut;

4) Väylävirasto vastaa väyläverkosta ja sen kehittämisestä sekä alusliikennepalvelulaissa (623/2005) tarkoitettua alusliikennepalvelun järjestämisestä, toimittaa Rajavartiolaitokselle ajantasaista meritilannekuvaa alusliikenteestä ja toimeenpanee Rajavartiolaitoksen tekemiä alusliikennettä koskevia päätöksiä alusliikennepalvelun tarjoajan avustamana sekä osallistuu etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi sille kuuluvaa henkilöstöä ja kalustoa;

5) alueen pelastusviranomainen, poliisi ja Tulli osallistuvat etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi niille kuuluvaa henkilöstöä ja kalustoa; alueen pelastustoimi osallistuu pelastustoimen erikoiskoulutetun meritoimintaryhmän toimintaan, jos tästä on alueen pelastustoimen ja Rajavartiolaitoksen kesken erikseen sovittu;

6) Puolustusvoimat valvoo merialuetta onnettomuus- ja vaaratilanteiden havaitsemiseksi ja paikantamiseksi alueellisen koskemattomuuden valvontaan liittyen sekä osallistuu etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi sille kuuluvaa erityisasiantuntemusta, henkilöstöä ja kalustoa;

7) sosiaali- ja terveystieteiden viranomaiset vastaavat ensihoitopalvelun järjestämisestä sekä puhelinvälitteisten lääkäripalveluiden tuottamisesta;

8) ympäristöviranomaiset antavat Rajavartiolaitoksen käyttöön toimialaansa kuuluvaa asiantuntemusta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____.

9.

Laki

merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 12 luvun 3 § ja
muutetaan 12 luvun 6 §:n 1 momentti ja 14 §:n 2 momentti seuraavasti:

HE 18/2018 vp

Ehdotus

12 luku

12 luku

Valvonta ja hallintopakko

Valvonta ja hallintopakko

6 §

6 §

Rajavartiolaitoksen valvontatehtävät

Rajavartiolaitoksen valvontatehtävät

Rajavartiolaitos on johtava valvontaviranomainen valvonnassa, joka koskee aluksesta veteen menevistä päästöistä tässä laissa ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista Suomen aluevesillä ja ta-
lousvyöhykkeellä.

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

14 §

14 §

Vakuuden asettaminen

Vakuuden asettaminen

Vakuuden asettamisesta ja sen määrästä päättää sisäministeriö. Päätökseen haetaan muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta. Hallinto-oikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Vakuuden tallettamisesta on voimassa, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvo-paperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa säädetään. Vakuus on palautettava sen asettajalle, kun edellytyksiä sen pitämiselle ei enää ole.

(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)

HE 138/2018 vp

HE 18/2018 vp

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 . _____

10.

Laki

pelastuslain väliaikaisesta muuttamisesta

(Lakiehdotus poistetaan hallituksen esityksestä)

11.

Laki

öljyvahinkojen torjuntalain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

HE 18/2018 vp

Ehdotus

1 §
Tällä lailla kumotaan öljyvahinkojen torjuntalaki (1673/2009).

1 §
Tällä lailla kumotaan öljyvahinkojen torjuntalaki (1673/2009).

2 §
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

2 §
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.
(Pykäläteksti pysyy muuttumattomana)